

VRJ NEDERLAND

je maintiendrai

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD VOOR ALLE NEDERLANDERS

Abonnementsprijs voor Engeland:
£2-0-0 per jaar—11 sh. per kwartaal
Buiten Engeland: Alleen jaar-abonnementen à £2-10-0

25 October 1941
2de JAARGANG No. 13 NINEPENCE
Overzee One Shilling

7 Park Lane, London, W.1.
Telephone: Grosvenor 4666-4667
Registered at the G.P.O. as a
Newspaper

★ De ontsmetting van Europa

AAN HET EINDE van dezen oorlog zullen wij voor het probleem staan van den Duitscher. Daarmede vergeleken zullen de sociale en oeconomische vraagstukken van dien komende tijd kinderspel zijn. Het lot van Europa hangt ervan af, hoe wij dit probleem oplossen. Falen wij in de behandeling van onze eigen aangelegenheden, dat zal dit droevige gevolg hebben. Maar anderen kunnen de gemaakte fouten en de begane misgrepen herstellen. Tasten wij echter mis tenopzichte van den Duitscher, gelijk men in 1919 en daarna misgetast heeft, dan is onheil niet te stuiten waaraan Europa, zooals wij het kennen of wenschen, ten gronde zal gaan.

Het vraagstuk is nu nog moeilijker dan in 1919, omdat de Duitscher van thans met dien uit den vorigen oorlog niet te vergelijken is.

De vorige oorlog begon met een breuk van de goede trouw, het verscheuren van het "vodge papier", waarmede Duitschland de neutraliteit van België verzekerd had. Bethmann Hollweg verdedigde het in den Rijksdag met de leer dat "Not kein Gebot kennt". Maar hij liet eraan voorafgaan, dat Duitschland zich bewust was een onrecht te begaan. In den loop van den oorlog heeft Duitschland dit onrecht niet herhaald. Het was misdadig genoeg wat het begaan had; maar de Duitscher was nog niet zoo cynisch, van trouwbreuk, valsche beloften, arglistige overrompeling een politiek en strategisch stelsel te maken.

Het optreden der Duitschers in België in 1914 is wreed, en zijn optreden in de bezette landen vaak hard geweest. Hij heeft die landen echter niet zoo volmaakt uitgeplunderd, als thans. Hulp aan die landen was nog mogelijk, zonder dat de Duitscher daaraan raakte.

Het ter dood brengen van een Miss Cavell, van een kapiitein Frey wekte groote verontwaardiging in de wereld. Hoe zou men zich thans nog met enkele gevallen van wreed onrecht kunnen bezig houden, terwijl de Deutsche beulen en bloedhonden stroomden van bloed van terechtgestelden over Europa doen uitvloeien, terwijl zij moorden gelijk er in vele eeuwen in Europa niet gemoord is, en dat in koelen bloede, volgens vooruit opgestelde berekeningen?

In 1914 behoorde het stelselmatig opjagen en dan uitroeien van vreedzame burgers nog niet tot de methode van den Duitschen veldtocht. Hun overtredingen van het oorlogsrecht konden nog in het oog loopen doordat zij slechts incidenteel waren. Nu zijn de barbaarsche wredeheden te voren als strijdmiddel beraamd.

In den vorigen oorlog hebben de Duitschers den onbeperkten duikbootoorlog uitgedacht, en na veel onderlingen strijd en lange aarzeling toegepast. Zij bombardeerden met Zeppelins London. Maar nog was het geen vast gebruik, in het water worstelende slachtoffers, of de schipbreukelingen op vlotten en in booten, uit alle macht te beschieten. Nu echter hebben de Duitschers den totalitair oorlog georganiseerd. Een Warschau en Rotterdam zijn er toen niet geweest. Daarvoor was te voren een opvoeding van de jeugd tot onmenselijkheid, tot verraad, tot spionage in eigen kring, in eigen huisgezin, tot verloochening van alles wat wij totnogtoe als burgerdeugd beschouwd hadden, noodzakelijk. In eigen land werd de jeugd in wreedheid, in roofzucht, in verachting voor het menselijk leven geoefend. In Duitschland is gedurende acht jaren het jonge geslacht stelselmatig moreel en menselijk vergiftigd.

Sadistische gekken, die vroeger al de gevangenis hadden leeren kennen, gelijk Julius Streicher, werden met bijzonder gezag over de jeugd belast. Zij mochten hun ontaarde verbeelding op zedelijk en menselijk gebied in woord en teekening den vrijen loop laten en het volk met staatsgeld opdringen tot ontwiching van het menselijke, dat de nieuwe school in de kinderen nog mocht hebben achtergelaten.

Zoo werd de oorlog voorbereid. En dienovereenkomstig heeft de Duitscher zich in den oorlog betoond. Midden Europa is daardoor tot één groote, zedelijk zwerende massa geworden, één haard van morele ontsteking, waarin tientallen miljoenen geestelijk melaatschen zich bevinden die wij niet zullen kunnen genezen. Wij kunnen er geen cordon om trekken en er een soort leproserie van maken; onze eigen wegen loopen over Midden Europa, en weldra weer zouden deze desperate lieden het cordon verbreken, om zich opnieuw, waarschijnlijk onweerstaanbaarder nog dan nu, op Europa en de wereld te werpen.

Dit is de toestand, waarvoor wij de oogen niet kunnen sluiten. Kinderlijke voorstellen hebben wij gehoord: De Deutsche jeugd moet in de buitenwereld worden opgevoed. Ware het doenbaar, het zou, terwille van ons zelf, de moeite waard zijn. Wie het voorstelt heeft echter nooit zelfs maar over het technische probleem doorgedacht. Of wel: Buitenslandsche onderwijzers zouden de leiding van de Deutsche jeugd in handen moeten krijgen. Alsof dat helpen zou. Het onderwijs zou als symbool van onvrijheid boven alles gehaat zijn, en het moreel effect zou tegenovergesteld wezen aan de bedoeling. Vreemd, óntnationaliseerend onderwijs heeft overal het tegendeel bewerkt.

Hitler, de geesel van de menschheid, is voor geen land zoo verderfelijk, zoozeer een pestilentie geweest als voor Duitschland en de Duitschers zelf. Maar wij zitten daar nu mee. De Duitschers waren voor Hitler ontvankelijk. Dat is voor ons het voornaamste. De groote menigte liep met hem mee. De intellectueelen onderwierpen zich, terwijl zij wisten wat zij deden. De Deutsche wetenschap, de Deutsche rechtspraak, zelfs een gedeelte van de Deutsche geestelijkheid ontteden zich van alle karakter, om den nieuwen moloch te dienen. De groote werkgevers zagen er hun belang in hem te gebruiken. De militairen trokken van hem partij. En allen te samen vereenigden zij zich tenslotte met iedere daad van verraad, van barbaarsheid, met iedere practijk van volksvergiftiging, die hij voor hen bedacht. En zij hielden de handen op om den buit van zijn misdaden in ontvangst te nemen. Zij zullen steeds de handen ophouden als de gelegenheid zich biedt.

Nadat het Deutsche volk op die manier vervormd was tot een massa van robots, die geen menselijke overweging en ook het eigen leven niet meer telden, kon de strijd tegen Europa en tegen de wereld beginnen. In alle landen was te voren nog het vergif uitgestrooid. De wereld heeft er een verheugende immuniteit tegen getoond. Alleen de Duitschers en vele trawanten in Italië, Roemenië, Hongarije en Slowakije bleken voor de besmetting vatbaar. Overal elders zijn de gevallen van infectie sporadisch gebleven.

Maar met die vatbaarheid, die besmetting, die vreeselijke verwording, die geen genezing belooft waarop wij zullen kunnen vertrouwen, moeten wij rekening houden. Wat doen

(vervolg op pagina 387)

Vulcanische Spanningen

★ Japansch geduld in ongeduld

WIJ LATEN DE gebeurtenissen in Rusland buiten beschouwing. Zij hooren thuis in het militaire kader, dat elders in dit nummer behandeling vindt. Zij werpen echter schaduwen op den politieke loop van zaken elders.

Een oogenblik moesten wij vreezen, dat nu, onmiddellijk, de vlammen van den oorlog in het Verre Oosten zouden op-laaieren, aangewakkerd door het opdringen der Duitschers in Rusland. Prins Konoje, de Japansche minister-president, die probeerde den vrede voor zijn volk te bewaren, heeft moeten wijken. Het zag er werkelijk naar uit of de partij, die ingrijpen wil in den wereldstrijd, nu onmiddellijk van leer zou trekken.

Zoo erg is het echter niet gebleken. Nog niet tenminste. De toestand in Rusland is dusdanig, dat ingrijpen aan de militaire elementen te Tokio blijkbaar nog niet veilig toelijkt, maar ieder oogenblik kan die toestand toch intreden. In ieder geval moest alvast worden bepaald welke richting Japan zoonodig zou inslaan. Konoje wilde veiligheid bovenal. Hij hield rekening met de ernstige spanning in het Japansche volk, dat al te zwaar te dragen heeft aan de lasten van de eierzuchtige politiek der chauvinisten. Hij wist ook, dat de verzwakking van Rusland Japan niet redden kan, als het, door Rusland in den rug te vallen, zich daarmee Amerika en Engeland als vijanden op den hals haalde. Hij wilde los uit den band met de spil. Hij had getracht met Washington tot een accoord te komen, waarbij Japan voor zijn expansiepolitiek de handen vrij hield. Dat moest mislukken; nu was hij waarschijnlijk tot een bescheidener houding, ter voorkoming van het ergste, bereid.

De strijd liep dus niet over het al dan niet onmiddellijk deelnemen aan den oorlog, maar over het al dan niet vasthouden aan de gemeenschap met de spil. Konoje verloor dien strijd. Todjo, zijn minister van oorlog, aanhanger van de spil, won dien. Maar hij kreeg daarom van den keizer nog geen vrijheid te doen wat hij wilde. Hij kreeg voorzigtiger ministers naast zich o.a. Togo, oudgezant te Berlijn en te Moskou, getrouwd met een Duitsche vrouw, maar toch zoo verstandig, dat Matsoeoka, de groote vriend van de spil, toen hij zijn chef was, hem als ambassadeur had ontslagen.

In Japan krijgt nooit iemand geheel zijn zin; ook de kwade elementen niet. Maar langzaam en geleidelijk gaat het toch altijd hun richting uit. Nu is het afwachten op den verderen loop van zaken. Groote gebeurtenissen staan waarschijnlijk niet onmiddellijk voor de deur. In Siberië zal, door den winter, voor de Japanners, die al te felle kou niet verdragen, bezwaarlijk een veldtocht ondernomen kunnen worden. En Wladiwostok ligt dan achter ondoordringbaar ijs verschanst.

Inmiddels hebben de Japanners nog meer gedaan. Zij hebben een luchtlijn geopend op Portugeesch Timor, waar een dergelijke lijn geen practisch doel kan hebben. Het is een aanloop voor het aanleggen van een militair vliegveld. De Japanners hebben al jaren lang het oog op Timor, het knooppunt van alle luchtverkeer uit het Westen met Australië, gevestigd. Eens hebben zij een proefballonnetje opgelaten, of zij het stuk eiland niet konden koopen van de Portu-

gezen. De Engelschen deden nijdig, en wij herinnerden aan ons voorkeepsrecht op dat Portugeesch gebied. Wij hebben ook een overeenkomst uit het einde der vorige eeuw, waarbij de Portugeezen zich tegenover ons verplichten geen derde mogendheid het aanleggen van een vlootbasis of kolenstation op Timor toe te staan. Toen kende men nog geen militaire vliegvelden, maar deze behooren nu ook daaronder te vallen. Het is een lange weg van een vliegveld voor een luchtlijn, tot een militair vliegveld dat aanvallen van de Nederlandsche, Engelsche en Australische luchtmacht zou kunnen weerstaan. Wij begrijpen niet goed, hoe de Japanners erin zouden kunnen slagen, daar buiten onze voorkennis, en daarom buiten de voorkennis onzer bondgenooten, een werkelijk verdedigbaar en daarom ongeoorloofd vliegveld aan te leggen. Maar de hoop, ons daarmee te besluisen, schijnt toch te bestaan. De Japanners zijn zoo geduldig!

Ongeduldig Amerika

Maar geduldig zijn de Amerikanen niet meer. Het isolationisme brokkelt af, steeds onbeschroomder gaan de activisten verkondigen, dat het Amerikaansche volk begrijpen moet niet buiten dezen oorlog te kunnen blijven. De neutraliteitswet heeft zijn besten tijd gehad. Reeds heeft het Huis van Afgevaardigden de wapening van schepen toegestaan. Het torpedeeren van een Amerikaanschen torpedojager, waarbij 11 Amerikaansche matrozen omgekomen zijn, heeft de openbare meening een nieuwen stoot gegeven.

Maar, mogen er tenopzichte van deelneming aan den Europeeschen oorlog nog vele aarzelingen bestaan, tenopzichte van Japan is de overgrote meerderheid nu reeds zeer kort aangebonden. Amerika maakte onmiddellijk aanstellen om voorbereid te zijn op een conflict, toen het aftreden van prins Konoje bekend werd. Maar de dwarsdrijvers te Tokio bleven voorloopig nog voorzichtig. Wij moeten het ook zijn—op Timor. Uitkijken is de boodschap.

De verachtelijksten

Churchill's stem, die de dingen zoo plastisch en drastisch tot uiting weet te brengen, klinkt nooit zoo vol doordringende karakteristiek als wanneer hij het over den "jakhals Mussolini" heeft. De Italianen hebben den naam verdiend, waarmee zij, in den persoon van hun hoofdmans, worden bestempeld. Maar toch zijn er nog verachtelijker lijkenberoovers dan zij. Dat zijn de Bulgaren van koning Boris. De Italianen hebben nog moeten vechten voor hun buit. Zij hebben er zelfs zware offers voor moeten brengen. Van Engelschen regeeringskant zijn dezer dagen de Britsche verliezen opgesomd, aan alle fronten bij elkaar geleden. De Italiaansche verliezen zijn een veelvoud daarvan. En dat komt niet enkel door de honderdduizenden krijgsgevangenen. Tien duizenden Italianen zijn in Afrika, tien duizenden in

Griekenland, tien duizenden met oorlogsschepen of op transport omgekomen. Dit moge dan niet de bedoeling zijn geweest van Mussolini, het Italiaansche volk heeft dit alles moeten lijden en moet dit alles verder lijden in het najagen van de eierzuchtige oogmerken van zijn "duce". De Bulgaren echter wilden niet vechten, zij wilden slechts rooven en moorden waar geen ernstig verzet te duchten leek. Het is een vreemd volk. In 1912, na den oorlog der Balkanvolken tegen Turkije, zijn zij hun bondgenooten in den rug gevallen. In den vorigen oorlog namen zij de partij der Duitschers tegen de Serviërs, toen zij meenden dat deze laatste den oorlog reeds verloren hadden. Nu houden zij huis in Zuid-Slavië, nu moorden zij in Griekenland. Maar als Hitler hun hulp vraagt tegen de Russen, geven zij niet thuis.

Intusschen is de Balkan erger hel geworden dan hij nog ooit is geweest. De Bulgaren bedrijven er hun wreedheden, de Duitschers helpen mede als het, door het desperate verzet der slachtoffers, niet vlotten wil. De Italianen roeien de bevolking van Montenegro uit voor-zoover zij niet strijdbaar is en niet, met het geweer in de vuist, de wijk heeft genomen om den gehaten besluiper te bestrijden.

Alle wreedheden echter kunnen niets veranderen aan het feit, dat die volken zich niet onderwerpen aan Hitler's nieuwe orde. Hoe meer geweld, des te onmogelijker wordt het voor de "overwinnaars", partij te trekken van hun macht. Door de begeerige vingers, glibberig van bloed, glijden de slachtoffers heen.

Hitler heeft zijn Europeeschen oorlog reeds lang verloren. Geweld lokt slechts desperaat tegengeweld uit. Nergens nog is een onderworpen volk inschikkelijker geworden, overal worden de onderdrukten met den dag lastiger. Het vermoorden van gijzelaars helpt niet. Geen Duitscher kan zich nog veilig voelen te midden van de overwonnenen. Vooral in Frankrijk spreken de feiten een duidelijke taal. Hitler's generaals hebben inderdaad veel bereikt; zijn Dr. Goebbels echter heeft overal schromelijk gefaald. Alle propaganda, alle omkooprij, alle vleierij van minderwaardige elementen is vergeefs geweest. Hij moest, door overreding, de overwinning voltooien, waar het geweld niet verder kon. Al wat Duitsch was heeft hij kunnen bepraten, zelfs als die Duitschers wisten hoe hij loog. Maar geen ander volk. Men ziet hieruit weer, dat de Duitschers een soort apart zijn.

LEZERS PARLEMENT

De lezers kunnen op deze bladzijde meeningen of denkbeelden te kennen geven ten bate van de nationale zaak, onafhankelijk van de opvattingen der redactie

DE NEDERLANDSCHE BELASTING

Geachte Redactie,

Het besluit tot heffing van een belasting van alle Nederlanders, zooals dat heet, geeft mij en met mij vele anderen aanleiding tot de onderstaande opmerkingen.

Merkwaardig in deze belasting is dat men *Ned. Oost en West Indië* geheel en al buiten deze heffing gelaten heeft. Menschen die daar wonen en die gelukkig nog lang niet zooveel belasting betalen als de Nederlanders die nu in Engeland leven, vallen er buiten.

Het belangrijke punt is echter dat men aan den eenen kant de verblijfsvergoeding buiten schot gelaten heeft, terwijl men aan den anderen kant van de menschen verlangt dat zij vrije kost en inwoning declareeren. *Iedereen weet* dat een ambtenaar, die op reis is, verblijfsvergoeding moet hebben en iedereen weet ook dat deze verblijfsvergoeding voor Nederlandsche ambtenaren nooit te hoog was. De verblijfsvergoeding te Londen was misschien in het begin volkomen te verdedigen en zij is ook later eenigzins verlaagd. Maar waar de meeste betrokkenen zich zoo langzamerhand gevestigd hebben en waar bovendien een verblijfsvergoeding toch niet kan gerekend worden te *blijven* bestaan, daar mag men aannemen dat een verblijfsvergoeding boven b.v. £1 10s 0d voor iemand die alleen hier is, of £2 0s 0d per dag voor iemand die met vrouw of gezin hier zit, belastingplichtig zou moeten zijn, indien men meent dat men meer mag betalen. Hier komt nog bij dat door de maatregelen die de Regeering genomen heeft, allen die als ambtenaren gerekend kunnen worden, voor zoover zij getrouwd zijn, hier slechts twee-derde van hun salaris betaald krijgen, terwijl voor iedereen dezelfde aftrek geldt. Ik veronderstel dat men hier voor getrouwd met "getrouwden aftrek" wel zal bedoelen aftrek voor ieder die getrouwd is, onverschillig of zijn vrouw hier woont of niet.

Mijns inziens zou de belasting als volgt moeten zijn:

Iedere Nederlander, die in het land waarin hij woont geen gewone belasting betaalt, zal aan de Nederlandsche Regeering moeten betalen hetzelfde bedrag dat hij anders in dat land zou moeten betalen, indien hij daar normaal ware aangeslagen, terwijl zij, die wel aangeslagen zijn in de landelijke belasting, 5% aan de Ned. Regeering

zullen betalen van hun netto inkomen, op dezelfde basis berekend. Onder "inkomen" wordt verstaan alle inkomen, met inbegrip van de verblijfsvergoeding voor zoover deze, voor den alleen staande in het buitenland £1 10s. 0d., of voor dengene die met vrouw of familie in het buitenland is £2 0s. 0d. per dag, te boven gaat. Op deze wijze zal iedereen ongeveer in dezelfde mate meedragen in de oorlogslasten. Indien met dit niet doet en het blijft zooals het nu is, zullen er groote onbillijkheden geschieden, en zal de een niet alleen veel minder betalen dan de ander, maar zelfs minder dan de laagst aangeslagen Hollander in eenig land.

Een voorbeeld: Laat ons aannemen een hooge functionaris verdient in Nederland f.13,500; daarvan worden hem hier betaald 2/3, is f.9,000 of ongeveer £1,200. Daarnaast krijgt hij een verblijfsvergoeding die ook niet beneden de £1,200 is; deze man betaalt geen Engelsche belasting; anders zou hij ongeveer 50% daarvan kwijt zijn. Hij betaalt bovendien geen Nederlandsche belasting over de verblijfsvergoeding en heeft dezelfde aftrek die ieder ander heeft, zoodat het zeer waarschijnlijk is dat deze man slechts ongeveer £200 belasting betaalt, dat is ongeveer 8 1/2%.

REKENAAR.

RECHTVAARDIG BELIED?

Geachte Redactie,

Terwijl een eensgezinde houding van alle landgenooten achter de Regeering een eerste landsbelang is in tijden als deze, worden door de nieuwe belastingbesluiten bestaande en toekomstige tegenstellingen naar voren gebracht en belicht welke gang van zaken de Regeering tot elken prijs, zelfs die van een minder eenvoudig tarief, had dienen te voorkomen. Na hetgeen in *Vrij Nederland* van 11 en 18 October over de nieuwe belasting is geschreven meen ik de geuite gevoelens niet beter te kunnen samenvatten dan de Nederlandsche Regeering de volgende, in ander verband geschreven, woorden van den Hertog van Montrose voor te houden:

"As a democratic Peer I insist that absolute impartiality and justice is essential for good government in any democratic Parliament." (*Daily Telegraph* 11 October 1941.)

Nu de Regeering tijdelijk zonder Parlement regeert dient zij zich te meer aan bovenstaanden eisch van onpartijdigheid en rechtvaardigheid te houden ter bereiking van de grootst mogelijke eenheid onder alle landgenooten en alle schijn van dictatoriaal optreden en het doen schepfen of voortbestaan van privileges te vermijden.

ARNHEMIUS

wij om onze toekomst daartegen te beveiligen en verder gezeging te brengen zonder dat wij daarmede een nieuwe, ons overrompelende nieuwe uitbarsting riskeeren?

Zullen wij blijken geleerd te hebben als deze oorlog eenmaal goed en wel voorbij is? Zal het West Europeesche, het Amerikaansche publiek niet vergeetachtig zijn? Zal men zich nog lang herinneren hoe erg het geweest is? De Polen en andere Oost Europeesche volken zullen niet vergeten, en wellicht zullen velen bij ons zich weldra verschrikt toonen over de pijnlijke gevolgen daarvan. De openbare meening is zoo grillig. Het was bij ons geen goeden toon meer in de pers van de wreedheden in concentratiekampen te gewagen, voor de arglist van Hitler te waarschuwen, vóór wij in den oorlog werden meegesleurd. Dat wist men nu wel, zoo heette het. Het publiek werd moe van die verhalen, hebben wij menigmaal gehoord. Dan had ons publiek wakker gestriemd moeten

worden. Maar men vond het integendeel veel beter, het zoo te laten. Al was het alleen al terwille van handelsbelangen. De Duitschers dreigden met boycot, hielden advertenties in, als men eenvoudige waarheid vertelde. En dat was te schadelijk!

Er zijn er, die niet zullen vergeten. Vele Rotterdammers b.v. niet. Maar nog veel minder onze zeelieden, aan wier ervaringen en lijden wij hier nu niet zullen herinneren. In menig geval zijn die niet minder schokkend dan verhalen uit de concentratiekampen. Wij zullen ons moeten voornemen niet toe te laten dat die stemmen verstikt worden. Want zij, die op een vulkaan wonen of op de oevers van de Gele Rivier moeten niet meer voorbereid zijn op overrompelend verderf dan wij, aan het einde van den oorlog. En wij kunnen dat niet alleen aan. Het is niet geruststellend, het gejeugtelijk waar te nemen om de bittere waarheden, die Lord Vansittart durft uitspreken. Wij moeten meehelpen de wereld wakker te houden, en Duitschland te ontsmetten.

De redactie houdt zich het recht van bekorting voor, terwille van plaatsruimte, ter vermijding van herhalingen, of om brieven voor opname geschikt te maken

VERPLICHTE INKOMSTENBELASTING

Geachte Redactie,

Met groote verwondering heb ik indertijd kennis genomen van de heffing van 5% vrijwillige inkomstenbelasting, doch mijn verbazing steeg ten top, toen ik verleden week luisterde naar de rede van Minister Steenberghe over "Radio-Oranje" en nu in *Vrij Nederland* verdere bijzonderheden las over het Koninklijk Besluit inzake een verplichte inkomstenbelasting van 5%, indien reeds elders belasting wordt betaald, en 20%, indien zulks niet het geval is.

Ik wil voorop stellen, dat Sir Kingsley Wood juist heeft bekend gemaakt, dat hij van het Engelsche volk niet mocht verwachten, dat dit nog meer belasting zou kunnen opbrengen, omdat het belastingpercentage hier reeds zijn allereerste punt had bereikt. Is het nu wel juist, dat Nederlanders, die jarenlang in Engeland hebben gewoond, en dus ook aan Engelsche belasting onderhevig zijn, behalve de phenomenaal hoge Engelsche belasting—zooals voorheen nog geen Minister van Financiën zich gerechtvaardigd heeft geacht die op te leggen, doch die een ieder zich verplicht weet te moeten betalen, omdat het ons allen streven is het onze bij te dragen tot een zoo spoedig mogelijk einde van dezen oorlog—nog worden gedwongen een extra 5% in de Nederlandsche belasting bij te dragen? En zou het bovendien niet redelijker zijn in onze Koloniën een belasting te heffen, die meer in overeenstemming is met hetgeen onze Engelsche bondgenooten in dit opzicht presteeren? En, waar Nederland toch altijd van zijn Koloniën afhankelijk is geweest, is het naar mijn meening niet meer dan billijk, dat de grootste steun ten behoeve van de "war effort" ook vandaar zou moeten komen.*

En wat betreft de Nederlandsche onderdanen buiten het bezette gebied, die niet aan belasting onderhevig zijn, vind ik het, na de twee oorlogsjaren die achter ons liggen, de hoogste tijd, dat ook zij die, om een voorbeeld te noemen, in Engeland woonachtig zijn, in de Nederlandsche Inkomstenbelasting worden betrokken in dezelfde verhouding als die, welke op onze Engelsche bondgenooten van toepassing is.

Hoogachtend,
H.

* ?—Red., V.N.

men geve een laatste kans

OP 20 MEI 1940, onmiddellijk na de behouden aankomst van onze regering te Londen, op een oogenblik dus, waarop de bevolking van het bezette vaderland tastende was naar een houding tegenover den vijand, sprak onze toenmalige Minister-President, Jhr. de Geer, een radio-redevoering uit, voor het Nederlandsche volk bestemd. Deze redevoering vormt een der ongelukkigste herinneringen aan zijn persoonlijk beleid in die dagen. Het hier volgende citaat is aan den tekst, die aan de Britsche pers werd aangeboden, ontleend:

"Terwijl de regering het voornemen heeft om haar taak met betrekking tot al deze zaken te volbrengen, hoopt zij, dat de andere regerings-instanties in Nederland hun plicht niet zullen verzaken. Hun plicht is het thans om zoo goed mogelijk samen te werken met de Deutsche autoriteiten en de bevolking daarbij zoo goed mogelijk bij te staan. Anderzijds bestaat de plicht van de bevolking hierin, dat zij de autoriteiten zooveel mogelijk bijstaat door een kalm en ordelijk gedrag, en door zich te onthouden van eenigerlei actie, die de normale relaties zouden kunnen verstoren.

De regering hoopt, dat de bevolking van Nederland zelfs in deze droeve tijden haar kalmte en waardigheid zal bewaren en aldus het respect van den tegenstander zal winnen. En in het bijzonder hoopt zij, dat de geestelijke waarden, die liggen in de ziel van een volk, geen schade zullen lijden. De wijze, waarop wij onze beproeving dragen, is van grooter betekenis dan de oorzaak van onze moeilijkheden."

Deze woorden kunnen als verzachtende omstandigheid worden aangevoerd door velen, die zich in onze oogen — en wat voor hen erger is: in de oogen van het volksgerecht op den waarschijnlijk onvermijdelijken "bijltsdag" — tegenover de vaderlandsche zaak misdragen hebben. Zij kunnen zich erop beroepen, het bevel van den toen regerende minister-president opgevolgd te hebben. Inderdaad is het denkbaar, dat velen toen, op dezen aandrang, een richting hebben ingeslagen, waarop zij later niet meer durfden of konden terugkomen.

Er is een groote groep, wier schuld van afzichtelijke duidelijkheid is. Wij denken aan Mussert, Rost van Tonningen en hen die achter hen aanloopen; aan een Mithoorngroep, wier voorbereiding van hoogverraad reeds voor de invasie bij zekere autoriteiten bekend was, aan van Rappard en de zijnen, aan het sluipend vergif dat Krekel heet, aan de Goedewaagens, Blokzijls, aan de overgelopen professoren, journalisten, kleine politici, aan een Seyffard en zoovele anderen. Wat wij hun toewensen, hebben wij reeds herhaaldelijk met groote ondubbelzinnigheid gezegd. Wie meent, dat wij hen zacht zouden willen behandelen — en dit misverstand bestaat nog — heeft onze beschouwingen dienaangaande slecht begrepen. Wij hebben uitdrukkelijk betoogd, dat hun niet, gelijk zekere Vlamingen, tweemaal de gelegenheid mag gegeven worden met den vijand te heulen. Tegen het bijltsdag-systeem hebben wij als twee hoofdbezwaren aangevoerd: Het overgrote

gevaar, onschuldigen te treffen; en het profijt, dat de ontsnapte schuldigen zeker eruit trekken zouden.

Op dit punt dus schijnt ons den toestand duidelijk. Er zijn echter minder duidelijke gevallen, gevallen waaruit verraad, lafhartigheid of baatzucht lang niet zoo ondubbelzinnig spreken, gevallen echter die eveneens in de termen vallen van de nieuwe, draconische bepalingen tegen de verraders, welke, naar wij meenen te weten, worden voorbereid. Wij achten ook dit niet verkeerd. Ieder, die op de een of andere manier den vijand behulpzaam of terwille is geweest, terwijl onze mannen, onze zeelieden in het bijzonder, de gruwelijkste gevaren trotseerden in den strijd tegen dien vijand, moet daarvoor onzachtzinnig ter verantwoording geroepen worden. Wij blijven aandringen op een spoedige afkondiging van zeer strenge wetten.

De billijkheid eischt echter, dat daaraan nog een bepaalde maatregel voorafgaat. Zij, die zich door de rede van Jhr. de Geer op een dwaalspoor hebben laten lijden, en zij, die deze rede als voorwendsel zouden kunnen gebruiken ter verontschuldiging van hun onvaderlandsche houding, moeten nog eens ter dege worden gewaarschuwd. Het heeft weliswaar niet aan waarschuwingen ontbroken: Wie naar Radio Oranje luistert, weet hoe onverzoenlijk thans onze regering alle samenwerking met den vijand bestrijdt. Desniettemin ware een officieel, volstrekt gezaghebbend, volkomen ondubbelzinnig bevel tot non-coöperatie met den vijand en zijn organen dringend gewenscht. De vijand heeft zich niet aan de bepalingen voor den oorlog te land ge-

houden, de onzen hebben de volle consequentie daaruit te trekken. Halfhartigheid kan niet meer worden geduld. Wie vooraan staat drage het risico van zijn positie, zooals de zeeman op zijn schip, in veel erger mate nog, dat aanvaardt. Het advies van 20 Mei 1940 moet duidelijk herroepen worden. Dan zullen wij, na de bevrijding, recht van spreken hebben tegenover iedereen.

Wij hoeven niet te vreezen, zooals dat in den beginne in regeringskringen wel eens is gevreesd, dat wij het verwijt te hooren zullen krijgen "goed praten te hebben." Het Nederlandsche volk verlangt krachtige, onkleinzeerige leiding. Het haakt er naar dat halfhartigen, die zich met "volksbelang" verontschuldigen, op hun plicht worden gewezen. Van geval tot geval ook moet er leiding gegeven worden. Het zou de positie vergemakkelijken van het gemeenteraadslid, dat tot een onwaardige positie van jaknikker voor de Deutsche agenten verlaagd is, maar tevens zijn ambt niet mag neerleggen. Is er regeringsbevel tot weigeren, dan zullen verreweg de meesten weigeren, en met vreugde, omdat vaderlandsch belang en vaderlandsche plicht dan gezaghebbend voor hen afgeteekend zijn. Geen stem uit Nederland behalve die van Blokzijl c.s. heeft onze regering nog verweten, te meedoogenloos te zijn in hetgeen zij van de onzen verlangt.

Voor al de komende strafbepalingen maken het tot een eisch, dat ieder precies wete waar hij staat. Menigeen zal zich dan uit een dubbelzinnige positie kunnen redden, die heel gevaarlijk zou zijn als het uur der wrake slaat. Men geve hun de kans.

nederlandsche soldaten uit Canada op Engelschen bodem aangekomen

WAT WAREN WIJ trotsch op onze Nederlandsche soldaten uit Canada zooals zij daar binnenmarcheerden in het kamp der Koninklijke Nederlandsche Brigade "ergens in Engeland". Het waren echte ronde Hollanders, gebruid door de zeereis, en de ondernemingsgeest lag duidelijk op hun gezicht te lezen. Zij waren juist aangekomen uit de Nieuwe Wereld, na een korte zeereis, zonder ook maar een tipje van een Duitschen onderzeer gezien te hebben.

Wat voor onverwachte verrassingen deden zich voor bij deze ontmoeting tusschen Nederlanders uit verschillende werelddeelen! Broers, die elkaar in twintig jaar niet gezien hadden, waren hier als gevolg van den oorlog weer verenigd; studenten, die elkaar in den chaos van den oorlog in ons land uit het oog hadden verloren, konden elkaar nu hun ervaringen vertellen, ervaringen die met de meest opwindende en meest fantastische verhalen uit jongensboeken zouden kunnen wedijveren.

Het eerste wat wij echter van allen te hooren kregen, was, hoe de Prinses hun vóór hun vertrek had toegesproken. "Zij sprak toch zóó mooi, sommigen van onze jongens stonden gewoon te snikken. En als bewijs hoe haar woorden uit het hart kwamen, kunnen wij U vertellen dat zij geen enkel woord gezegd heeft van de speech die zij van tevoren had opgesteld en bij zich had, en die wij toevalligerwijze onder oogen kregen". Het moet in dezen moeilijken tijd een heel steun voor H.K.H. zijn, te weten, hoezeer zij en de beide prinsesjes door onze Hollandsche jongens in het verre Westen, die met haar in contact komen, op de handen wordt gedragen.

Het was weer opvallend hoe de Neder-

landers over de geheele wereld verspreid zijn. Al dadelijk werden we getroffen door de "warme atmosfeer" in de barak (hoewel een Mexicaansche Nederlander wanhopige pogingen deed een kachel aan het branden te krijgen). De koffers stonden er nog, maar de onmiddellijk opgehangen foto's van vrouwen, kinderen, verloofden en familieleden gaven het geheel een huiselijk aanzien.

Wij vroegen verder. "Ik kom uit Chili", was een antwoord, "ik werkte daar in een goudmijn en heb drie maanden moeten reizen vóór ik in New York was. Eerst moest ik door heel eenzame streken per muilnier met als gids een Indiaan, een der weinige overgebleven Inka's. Onderweg heb ik nog een vijandigen Indiaan moeten doodschieten. Ja, het is daar nog: "óf jij, óf ik". Een ander vertelde ons dat hij een sinaasappelplantage in Brazilië bezat en die met vrouw en kind had verlaten en nu angstig wachtte op een bericht uit Vancouver, waar hij zijn vrouw en dochtertje had achtergelaten, om te hooren of hij nu vader van een zoon was geworden. Ook uit Venezuela was er iemand. Hij werkte op een bank, maar kon het niet langer uithouden, wilde meedoen. Wij vroegen hem, hoe het daar met de Deutsche kolonie gesteld was. "Die durven zich niet te vertoonen", luidde het bevredigende antwoord. "Daar zorgen we wel voor. Er zou een Deutsche propagandaflm vertoond worden, maar dat stonden wij niet toe, dat hebben we wel voorkomen".

Het deed goed ook vertegenwoordigers te zien van onze overzeesche gewesten in Amerika, jongens die daar geboren en getogen zijn, en die bereid zijn hun aandeel bij te dragen in den strijd voor de bevrijding van het vaderland.

(Foto: "Vrij Nederland," copyright.)

Dezer dagen zijn weer Nederlanders uit alle deelen van de wereld in Engeland aangekomen om bij de Koninklijke Nederlandsche Brigade te dienen. Men ziet hier onze landgenooten uit den vreemde op den morgen na hun aankomst in het kamp voorbijmarcheeren, op weg naar hun barak

De overzeesche deelen van het rijk

★ en de belasting der Nederlanders

IN ONS HOOFDARTIKEL over de belastingwet hebben wij gewezen op het onredelijke, dat zelfs de zwaarst belaste Nederlanders, waar ook ter wereld, door nieuwe lasten zouden worden getroffen, terwijl Nederlanders, gevestigd in de vrije deelen van het Nederlandsche Rijk daarvan verschoond zouden blijven. In ons vorige nummer hebben wij verder eenige vergelijkende cijfers gegeven van belastingdruk in Engeland en Nederlandsch Oost Indië, die dit verschil in behandeling nog onderstreepten.

Van gezaghebbende zijde hebben wij daarna de volgende, in dit verband zeker belangwekkende bijzonderheden vernomen.

Van 21 Januari 1941 af wordt in Curaçao, ten bate van de schatkist der Nederlandsche regeering geheven een belasting, bedragende 25 opcenten op de winstbelasting (vennootschapsbelasting) en 25 opcenten op de inkomstenbelasting. Men schat de opbrengst voor het eerste halve jaar op een half miljoen gulden.

In Suriname is een dergelijke regeling niet ingevoerd, aangezien dit arme gebied, welks begroting voor een groot deel gedekt werd door een belangrijke subsidie uit het Moederland, voor het eerst geheel in eigen behoeften moest voorzien.

Wat Nederlandsch Oost Indië betreft,

is deze aangelegenheid reeds geruimen tijd in beschouwing. Tegen een heffing rechtstreeks bestaan staatsrechtelijke bezwaren. De toestand is nu eenmaal zoo, dat de Nederlandsche Regeering op dit punt haar rechten over Nederlanders buiten de landsgrenzen in Europa meer beperkt ziet door het bewind in Nederlandsch Indië dan door eenige andere regeering ter wereld, tenzij dan door den vijand. Er is echter wel degelijk gesproken over een vrijwillige bijdrage uit de Nederlandsch-Indische gouvernementsmiddelen ten bate van de Nederlandsche regeering te Londen. Men heeft hiervan toen afgezien, omdat aan de Nederlandsch Indische bevolking, ten behoeve van de eigen landsmiddelen, 300 opcenten moesten worden opgelegd op de winst-(vennootschaps-) belasting en 175 opcenten op de inkomstenbelasting.

De aangelegenheid is echter nog wel degelijk in beschouwing.

Tot zoover de mededeeling. Wij zouden willen opmerken dat een bijdrage uit de algemeene gouvernementsmiddelen van Nederlandsch Indië ons niet een ideale oplossing zou hebben toegeleken. De vrijwillige offers, die de bevolking van heel Nederlandsch Indië zich voor de bevrijding van het Moederland heeft opgelegd, vormen een heugelijk verschijnsel, niet enkel om het onmiddellijk, practisch effect

ervan, maar ook om de verhooging van prestige voor heel het Koninkrijk der Nederlanden, die zij, als betooging van algemeen solidariteitsgevoel, meebrachten. Zou Nederlandsch Indië, uit landsmiddelen, de Nederlandsche regeering te Londen gedeeltelijk onderhouden, dan ware dit een figuur, die wij o.i., zoolang het vermeden kan worden, moeten vermijden, met alle waardeering voor de gulheid, waarmede het, ongetwijfeld geschieden zou.

De belasting, welke den Nederlanders in den vreemde — let wel, den rechtstreekschen Nederlanders, niet den Nederlandschen onderdanen — wordt opgelegd, draagt een ander karakter. Gelden opgebracht door deze categorie van — meestal tijdelijke — inwoners van Nederlandsch Indië zouden, politiek beschouwd, niet verschillen van het geld dat wij hier opbrengen.

Voor het overige moet steeds in het oog worden gehouden, dat Nederland, door zijn militaire begroting, nog steeds voortgaat geld uit te geven ten bate van de overzeesche gebieden. Wij hebben echter weer geen reden dit Nederlandsch Indië voor te houden: Want er is nog niet lang geleden een tijdperk geweest, toen Nederland een veel te groot gedeelte van de kosten van de vloot op Nederlandsch Indië afschoof.

Maar hoe het nu zij, het punt waarop wij in ons artikel, en ook inzenders in ons blad, hebben gewezen, heeft de volle en actieve aandacht der betrokken autoriteiten.

DE DUITSE GEEST VAN HET DUITSE BEEST

III

WIE BEWUST STRIJDT, moet niet alleen weten waarom, maar ook: tegen wie. Laten wij ons daarom niet langer diets maken, dat wij enkel strijden tegen Hitler en het nazidom; want dit is een illusie, die ons duur te staan zou kunnen komen. Nu reeds, tijdens de oorlog, omdat zij onze propaganda verkeerd richt, maar vooral na de uiteindelijke overwinning, omdat zij dan aanleiding zou kunnen geven tot een rammelende vrede, bijeengehouden door de slappe kleefstof ener misplaatste menslievendheid. Wij dienen ons er allereerst bewust van te zijn, dat een Hitler geen toevalsverschijning is, maar een volkomen logisch product van den Duitsen geest. Uit het hoofd van Zeus ontsprong volgens de legende Athene, de godin der wijsheid; en op dezelfde wijze is een Hitler een onvermijdelijk uitvloeisel van het Duitse wezen.

Men kome nu niet met de tegenwerping aandragen, dat men persoonlijk zulke goede, lieve, gezellige, ontwikkelde Duitsers kent. Dezulken kennen wij allemaal—uit de vredesjaren. De afzonderlijke Duitser kan een moreel hoogstaand wezen zijn. Maar pak er tien op, prop hen in uniformen, sla hun de stalen kolbak op de hersens, zet ze op een rij en poot voor die rij een Feldwebel neer—dan marcheren ze automatisch in de ganzenpas weg en zingen zonder bevel "Deutschland ueber alles." En dezelfde man, met wien ge zo juist een fijnzinnig gesprek over filosofie hebt gehad, heeft, zoodra hij nummer zoveel in de rij werd, nog slechts twee begrippen in zijn plotseling afgestompte hersens over, twee begrippen, die weergegeven worden door de typisch Duitse, en daarom onvertaaltbare termen: "Einsatzbereitschaft" en "Gefolgschaftsfreudigkeit."

Dat is het grote, en eeuwige gevaar: de Duitser is een volgzaam mens, zodra een prachtstuk van een kranige bruut hem voorgaat. Eenmaal marcherend, is hij tot alles in staat, en het rythme van den mars en het gevoel van het koude staal der wapenen, die hij met liefde hanteert, schijnen een soort razernij in hem te verwekken, waarvan de miljoenen vermoorde en gemartelde Polen en Zuidslaven en Grieken en Russen en Noren en Nederlanders en Fransen en Tsjechen en Belgen het treurig gevolg zijn.

De oorzaak? Zij zit diep, en is niet in twee woorden te verklaren. Ondanks zijn krachtige basstem, zijn behaarde borst, waarmee hij boven

de Schillerkraag uit zo gaarne te koop loopt, en zijn overigens prijzenswaardige voorliefde, voor krachtige en waaghalzige lichaams oefeningen is de Duitse Germaan naar den geest een typisch *vrouwelijk* wezen: hij volgt graag en wil geleid worden. Bij gelegenheid spinnen wij dit motief wel in de lengte uit. Laat ik hier alleen, als zijdelingse toelichting, een der meest schokkende ervaringen uit mijn jeugd mogen vertellen.

Op een zomermorgen wandelde ik met een Duitse predikant, met wien ik bij dezelfde familie logeerde, over een Veluwe straatweg. Dichtbij een dorp, waarvan de kerktoeren boven het geboomte uitstak, waren Nederlandse artilleristen met hun batterij aan het oefenen. De Duitse predikant keek vol diepe belangstelling toe, en begon mij weldra uitvoerig te verklaren, dat de kerels het helemaal verkeerd aanlegden. Neen, dan bij ONS, in Duitsland; daar wordt je beter afgericht! En met behulp van zijn wandelstok, een paar stenen en takjes en een haastig in het zand getekend "Vernichtungsplan," zoals hij het noemde, begon hij mij haarfijn uit te leggen, hoe hij als batterijcommandant met een minimum aantal schoten en in recordtijd de kerktoeren in elkaar zou kunnen schieten. Toen het woord "Vernietigingsplan" onbeschroomd uit zijn evangelische baard kwam daveren, schrok ik al danig; maar toen hij met afgrijselijke kalmte het denkbeeldig en verheven doelwit met het dopje van zijn wandelstok stond te bekogelen, vroeg ik met een benauwd stemmetje: "Maar zoudt U... werkelijk die kerktoeren kunnen beschieten?" Ik bedoelde "U, als predikant en Christen"; maar dat dorst ik er niet bij te zeggen. De Man Gods keek mij met grote opgetogen ogen aan, en zei na enig nadenken: "Ja... als mijn kommandant het mij beval... dan natuurlijk! Befehl ist Befehl..." Ik moet er te zijner verontschuldiging bijzeggen, dat hij twee seconden aarzelde; en bovendien kwam hij uit een officiersfamilie. Maar op de weg naar huis werd er geen woord meer gesproken, en 's avonds in bed heb ik er even om moeten huilen. Als twaalfjarig kind had ik mijn eerste grote morele schok gekregen: ik had, zonder het te beseffen, het ware Duitse wezen ontdekt.

En toen, op een kwade en onvermijdelijke dag, een dag, die alleen zo snel is aangebroken door onze eigen domheid en kortzichtigheid, maar die noodlottigerwijze komen moest, verscheen Hitler, het genie, genie van het kwade wel te verstaan, en hij

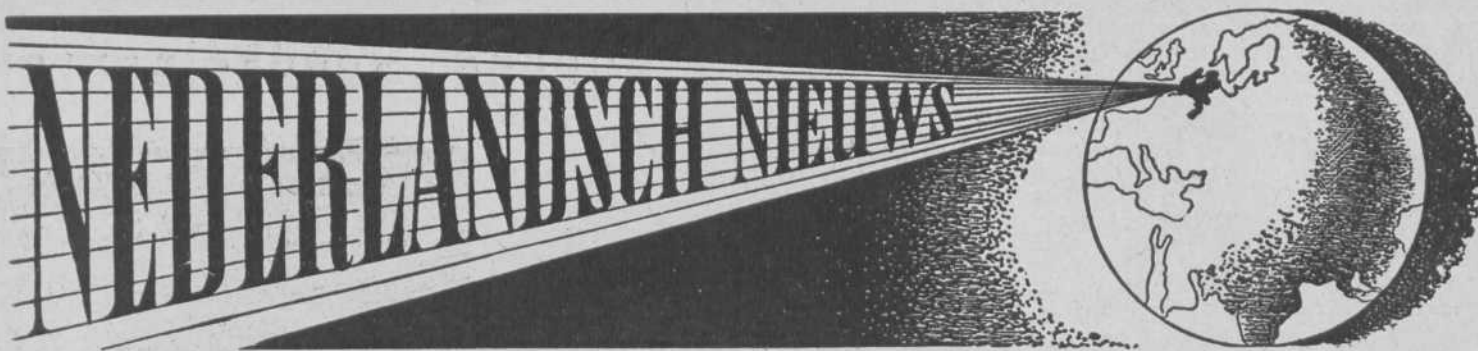
bracht, met diepe kennis van het eigen volk en met behulp van een weergaloos organisatietalent, de afschrikwekkendste kant van dit Duitse wezen tot zijn hoogste krachtsontwikkeling. Wij stonden belangstellend te kijken, terwijl hij de horden drilde, die hij volgens belofte gebruiken zou, om ons tegen het bolsjewisme te beschermen. Wat moet hij gebruld hebben, daar in Berchtesgaden, en bovenop zijn adelaarsnest daar bij Salzburg, terwijl zijn roofvogelblik langs onze weerloze struisvogelnekken heen over een stuk aardbol dwaalde, dat te grijp lag! Hoe goed kende hij zijn eigen kracht, en ons bangelijk egoïsme; onze besluiteloosheid, voortkomend uit beschaafde gemakzucht! En toen kwam de brute sprong: het graaien van den pantserklauw, die de een na den ander neersloeg; en als het Kanaal er niet geweest was, en die paar honderd roekeloze jonge kerels in hun Spitfires...

Maar nu zijn we wakker; nu zijn we aangegord ten strijde. Ons keurig straatje grensde jarenlang aan het Germaanse oerwoud, waaruit een heidens Walhallagebrul opsteeg, terwijl wij onbekommerd onze grintjes rechtharften. Maar nu, in de bezette gebieden, worden zelfs hark en grint als Davidswapenen gebruikt tegen den overweldiger; en de Goliath staat er stomverbaasd van.

Ja, in de bezette landen weten ze nu drommels goed waarom, en tegen wien ze vechten. Maar ik spreek tot de Nederlanders buiten het bezette gebied, die juist omdat ze de Duitse druk in al haar afgrijselijke zwaarte niet aan den lijve hebben gevoeld, het ware Duitse wezen nog niet voldoende hebben kunnen doorgronden. Achter Hitler staat, in trouwe en blinde gehoorzaamheid, het Duitse leger; en hoe men het kere of wendt: het Duitse leger is het Duitse volk; het is de samenvatting van het ware Duitse wezen, met al zijn doodsvrachting en al zijn sadisme.

Op de dag der afrekening zal het feit, dat uit dit Duitse volk een nazipartij voortkwam, die de richtlijnen aangaf voor de mensonterendste liederlijkheden, slechts als verzwarende en welhaast bijkomstige omstandigheid op de acte van beschuldiging moeten verschijnen. Neen, de openbare aanklager zal de stem van het wereldgeweten moeten verheffen, om de verschrikkelijke woorden uit te roepen: "Ik klaag aan: De Duitse Geest van het Duitse Beest!"

A. DEN DOOLAARD.

Hitler garandeert nederlands onafhankelijkheid

(zoolang hij zijn soldaten in Rusland heeft)

ER HEBBEN ZICH de laatste weken vreemde dingen afgespeeld op het front van de, met den bezetter heulende landverraders. Het begon daarmee dat Mussert den leden van de WA opdracht gaf, alle aanplakbiljetten van de zoogenaamde Nationaal Socialistische Nederlandsche Arbeiderspartij van dr. Van Rappard te verwijderen. Terzelfder tijd zette het gelijkgeschakelde deel van de Nederlandsche pers een felle campagne in tegen de Van Rappardianen. Op 20 September fulmineerde mr Huyts in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* in een van zijn glibberige hoofd-artikelen hevig tegen het streven van de NSNAP, door hem aangeduld als "herschenschimmig extremisme." In dit artikel wordt verklaard dat dr. Van Rappard, die annexatie van Nederland door Duitsland voorstond, kort tevoren had beweerd dat deze versmelting de natuurlijkste zaak van de wereld was, aangezien Nederland toch geen eigen cultuur, eigen geschiedenis of eigen taal bezat. Dat had de NSNAP van meet af aan beweerd, en het eenige vreemde aan de geschiedenis was dan ook dat het tot 20 September duurde voor de NRC opeens van het "herschenschimmig extremisme" dezer NSNAP de lucht kreeg. Daar zat meer achter.

Inderdaad,—zes dagen later zette Mussert het door hem begonnen offensief voort met een frontaanval in den vorm van een hoofdartikel in *Volk en Vaderland*, zijnde een reeks beschuldigingen aan het adres van de NSNAP die, als zij op waarheid zouden berusten, het hoogste patriotische compliment zouden vormen, dat deze dwergbeweging ooit had kunnen ontvangen. Mussert wreef Van Rappard namelijk aan dat hij den opzet had "om de goede verstandhouding tusschen het Nederlandsche en het Deutsche volk" (sic!) "te bederven, het nationaal-socialisme onsympathiek te maken, de NSB te kleineren en de politiek van den Führer te ondergraven." Deze snoode opzet werd, aldus ir. Mussert, nagestreefd door een actie waarin de befaamde slagzinnen van de NSNAP "1648 Neder-Duitsch; 1940 Weder-Duitsch" en "Duitsch bewustzijn tegen Hollandsche bekrompenheid" een voorname rol speelden.

Het offensief van de NSB had "succes." Eenige dagen later kwam bericht, dat dr. Van Rappard den leden van zijn beweging voorloopig alle politieke activiteit had ontzegd. Het merkwaardige was dat de beschuldi-

ging, door Mussert geuit,—dat de NSNAP in feite terug wilde naar den toestand vóór den Vrede van Munster (1648) toen de Nederlanden in theorie nog deel uitmaakten van het geheel vervallen Deutsche Rijk—met evenveel recht Seyss Inquart kon worden aangewreven. De Rijkscommissaris had immers in zijn groote rede te Amsterdam van 12 Maart 1941 eveneens uitvoerig betoogd dat Nederland "eigenlijk" nog deel uitmaakte van het Deutsche Rijk op grond van de banden die in 1648 onrechtmatig verbroken waren.

Maar er is nog meer vreemds.

De comédie, die zich in Nederland heeft afgespeeld, is namelijk terzelfder tijd in België door een tweede gezelschap opgevoerd. Vlaanderen heeft zijn NSB—het Vlaamsch Nationaal Verbond. Vlaanderen heeft zijn Mussert—Staf de Clercq. Vlaanderen heeft zijn NSNAP:—een groep Vlaamsche SS-leden, geschaard rond het vroegere socialistische Gentsche blad *Vooruit*. Welnu, te zelfder tijd dat Van

Rappard door Mussert werd geëlimineerd, werd de *Vooruit*-groep door Staf de Clercq op sterk water gezet. En toen Mussert op 9 October in het *Nationale Dagblad* met trots publiceerde, dat hij van den Führer de "toezegging" had ontvangen, dat Nederland onafhankelijk zou blijven, uitte Staf de Clercq vreugdekreten over het feit dat de Führer ook aan België niet zou raken.

Deze merkwaardige overeenkomst tusschen wat zich in Nederland en in België heeft voorgedaan, doet het vermoeden opkomen dat wij hier te doen hebben met een Duitsch politiek plannetje. Het spreekt immers van zelf dat en Mussert, en Van Rappard, en Staf de Clercq weinig meer zijn dan marionetten, die door Berlijn worden bediend. Dat zij althans ieder oogenblik door Berlijn kunnen worden gegrepen en dan gedwongen een tijd lang enkel marionnet te zijn.

Wat kan de Duitschers nu bewogen hebben, om Van Rappard, een hunner trouwste paladijnen, toe te werpen aan de vraat- en praatzucht van Anton Mussert? Van Rappard die woordelijk het program van de Duitsche NSDAP had overgenomen—Van Rappard voor wien Hitler God-zelf was—Van Rappard die het had gebracht tot *Oberscharführer* in Adolf Hitler's eigen SS-Lijfgarde—Van Rappard die, terwijl Mussert in Nederland oreerde, persoonlijk had deelgenomen aan den Balkanveldtocht, en nog maar pas is teruggekeerd ook van het Russische slagveld?

Het is waarschijnlijk dat men voor een verklaring van dit even raadselachtige als ondankbare optreden, uit moet gaan van het feit, dat de Duitschers als gevolg van de enorme offers, die zij in Rusland moeten brengen, gedwongen worden, meer en meer bezettingstroepen uit het Westen terug te trekken. Dat heeft met zich mee gebracht dat hun handlangers aldaar meer en meer voor politiediensten moesten worden gebruikt. Dit is ook in Neder-

DE DRIE FÜHRERS

(Vlaamsche bijdrage aan Vrij Nederland)
melodie: Jan mijne man

I

Hendrik de Man zou Führer worden.
Hendrik de Man had weer een plan.
Hij wierp zijn verraad in de nazipan.
Zoo had de Man opnieuw een plan.

II

Leon de Grelle zou Führer worden.
Leon de Grelle wilde ook wat geld.
Hij werd profeet van het nazi-geweld.
Zoo kreeg de Grelle zijn judas-geld.

III

Staf de Clercq zou Führer worden.
Staf de Clercq stelde zich te pronk.
Hij loog dat hij zweette, hij loog dat hij stonk.
Zoo werd de Clercq Baas Ganzendonck.

IV

Ons trio wilde Führer worden.
Arm trio! Past op voor de strop!
De koord om den nek, en kwak! zegt de krop.
Zoo zult gij benglen aan de strop.

FOYLES
★ BOOKSELLERS TO THE WORLD ★

Nieuwe en tweedehandsch
boeken over elk onderwerp

Groote afdeling voor
boeken in vreemde talen.

113-125 CHARING CROSS ROAD,
LONDON, W.C.2

land gebeurd, waar de verschillende NSB-organen zich in steeds stijgende mate identificeeren met het staatsgezag. Een recente order als die waarbij elkeen, die geen N.S.B.-er is, opgeroepen werd, alle slag- stoot- en steekwapenen in te leveren, past voortreffelijk in dit schema: want veilig voelen de NSB-ers zich geenszins, nu de Deutsche bajonetpunten waarop zij steunen, steeds geringer in aantal worden.

De bezetter kent natuurlijk de gevoelens, die het Nederlandsche volk den landverraders toedraagt, opperbest. Wat lag nu meer voor de hand dan dat een comédie werd ge-enscèneerd waarin Mussert de hoofdrol kon vervullen van vaderlandslievende Perseus die de Nederlandsche maagd beschermt tegen den draak der annexionisten— zijnde de Van Rappard-beweging! Mussert lokte deze rol wel aan: Van Rappard was tenslotte een concurrent. En de Duitschers stelden zich voor, dat het Nederlandsche volk de comédie voor waarheid zou aanzien. Tevens zou hun dat de gelegenheid geven om in hun buitenlandsche propaganda te wijzen op het verheugend verschijnsel dat de "onafhankelijkheid" van de kleine West-Europeesche staten volkomen gewaarborgd was: immers, die voor annexatie ageerden waren weggevoerd ten bate van hem, die voor de "vrijheid" van Nederland opkwam.

En als later het oorlogs-getij weer gunstig werd, konden omgekeerd Van Rappard en zijn annexatie weer op den voorgrond worden geschoven.

Heel deze comédie stond en viel met de reactie hierop van het Nederlandsche volk.

Nieuws omtrent deze reactie is ons nog niet bekend, maar er is geen twijfel aan, of het publiek heeft de comédie, deels met onverschilligheid, deels met gefluit ontvangen. Daarmee heeft het Nederlandsche volk, waarschijnlijk zonder het te weten, belangrijk werk gedaan op het terrein der internationale politiek: een proefballonetje voor een nieuwe vredescampagne is niet opgegaan! Het Nederlandsche volk kent geen verschil tusschen Mussert en Van Rappard; de laatste is hoogstens de eerlijkste en de onhandigste van de twee. Voor het overige snakt men naar den dag, waarop het onderscheid tusschen de twee Deutsche beulsknechten niet grooter is dan dat tusschen twee gehangenen, van wie er een aan den rechter- en een aan den linker-tak bungelt van den zelfden boom.

"Hollands Welvaren"

UIT EEN UIT Nederland naar een neutraal land gezonden brief (van eind Sept.), die ons ter kennisneming werd toegestuurd, nemen wij het volgende:

"We leven nog, hoewel het moeilijk wordt aan den kost te komen. Koffie 7,50 gulden en thee 23 gulden per pond. Niemand kan dat meer kopen, je hoort zoo de prijzen. Alle herbergen en cafés zijn op 35% van hun rantsoen jenever gezet. Per kruik praktisch niet meer te krijgen. Het is nog niet zoo erg als in België, waar geen enkele kat meer moet leven en hondenvet opgeld doet. Bij ons zie je nog sporadisch een varken of koe lopen. Een deskundige uit Friesland vertelde, dat het wel honderd jaar zou duren, eer de Friesche stamboekveestapel weer zou opgebouwd zijn.

"Het leven is hier ook onbetaalbaar duur geworden. Gevolg: dat je honger lijdt. Het broodrantsoen is weer van 22 September af verkleind en verslechterd. Mijn vrouw proefde er azijn in en de bakker erkende, dat het er in zat, omdat het anders niet rijzen wil! Vleesch, eieren en spek zijn zeldzaamheden; maar blijkbaar zijn we nog niet in het Nieuwe Europa beland. We herinneren ons 'Hollands Welvaren'. Geduld en nog eens geduld. Na regen komt zonneschijn!"

De sluikhandel in Zeeland

IN DE ONDERSCHIEDENE provincies zijn de prijzen op de "zwarte markt" blijkbaar nogal verschillend. Zooals hierboven verteld wordt wordt in sommige streken (in Amsterdam bijv.) fl.7,50 voor een pond koffie betaald. In Zeeland soms fl.40! In Zeeland heeft de clandestiene handel al een zeer hoge vlucht genomen. Lieden, die kort geleden over vrijwel geen middelen beschikten zijn in ongeveer een jaar tijds tot grooten welstand geraakt. De prijzen, die daar door de koopers betaald worden zijn in het algemeen enorm hoog. Een pond boter gaat grif weg voor 7 gulden het pond, een pond thee kost (evenals de koffie) 40 gulden. voor een fietsband betaalt men 35 tot 40 gulden, voor kolenbonnen 3 a 4 gulden, voor een broodje buiten de distributie fl.1,50, en voor een meter stof van bedenkelijke kwaliteit wordt 9 gulden neergeteld!

Nijpend voedselgebrek

Aanplakbiljetten als bovenstaand en advertenties van eenzelfde strekking zijn nu talrijk in Nederland

Belangstelling voor eikels

BEHALVE VLIERBESSEN (thans 8 ct. per kilo!), rozebottels en andere "vruchten", die vroeger aan de spreuwen en musschen werden gelaten, hebben ook de eikels in dezen tijd van nijpend voedselgebrek veel meer waarde gekregen dan vroeger, en de ervoor geboden prijzen zijn een groote verleiding geworden voor de jeugd om er zooveel mogelijk te verzamelen. Deze verzamelwoede heeft zich niet meer beperkt tot de onder de boomen liggende eikels, de kinderen zijn met grooten ijver aan het afwerpen gegaan van de nog aan de boomen zittende vruchten, waardoor ernstige verwoestingen aan boomen zijn aangericht. Zoo groot is dit euvel geworden, dat de politie reeds tal van malen heeft ingegrepen om aan dit vandalisme een einde te maken. Menige jongen heeft een hand in zijn kraag gevoeld en is opgebracht geworden. Nijpend voedselgebrek en Politie zijn sinds eeuwen aan elkaar getrouwd.

VOORWAARTS MARSCH!

(Een serie beelden van den Nederlandschen vrijheidstrijd)

VERGEET NIET:

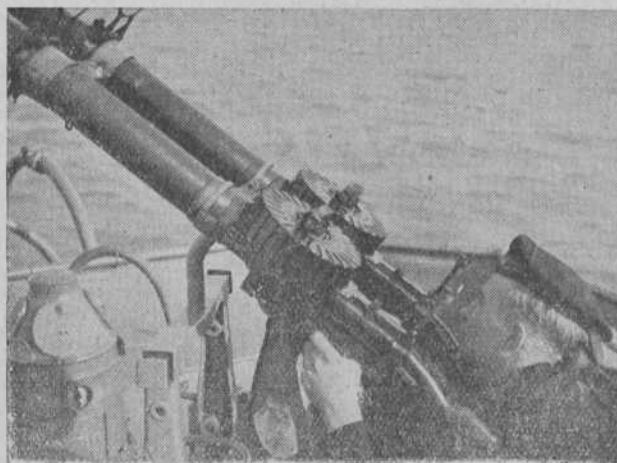
Elke dag is een stap nader tot de overwinning en herstel van normale handelsbetrekkingen

Gepubliceerd door de fabrikanten van

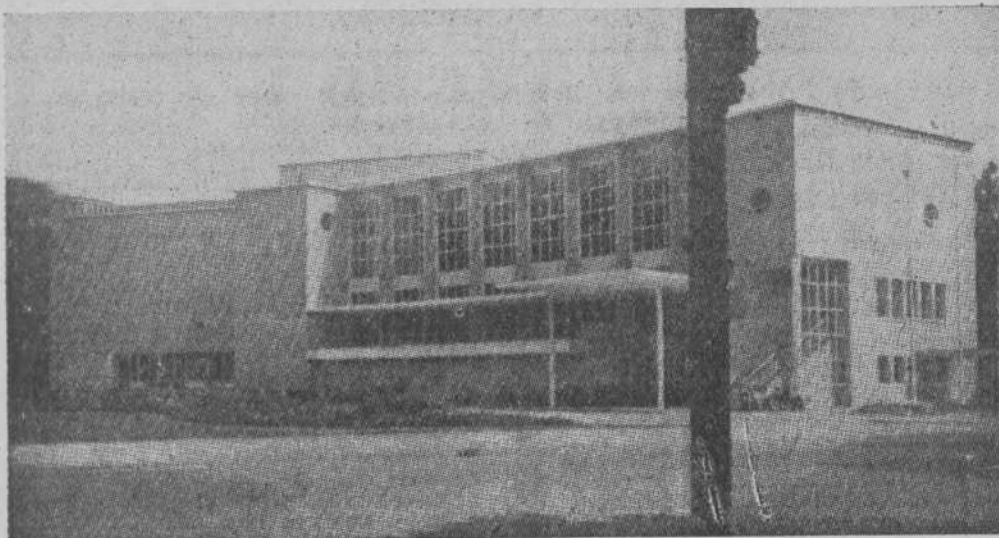
CHIEFTAIN GIST, CHIEFTAIN Ei-vervangingsmiddel en andere Chieftain producten voor den bakker en voor den levensmiddelenfabrikant

BRITISH FERMENTATION PRODUCTS LTD. London and Ipswich

No. 17. BESCHERMING TEGEN LUCHT-PIRATEN. De Nederlandsche vloot speelt een belangrijke rol in den grimmigen en langdurigen oorlog ter zee. Een "Jantje" bij het afweergeschut. Er zijn reeds ettelijke Duitsche vliegtuigen door Nederlandsche kogels neergehaald.

De nieuwe Utrechtsche schouwburg, welke op 4 September in gebruik is genomen. Hij staat daar, waar eens het Lucasbolwerk een plantsoen vormde. De Utrechtsche Jaarbeurs, die behoefte had aan de plaats, waar op 't Vreehof de ouderwetsche "kast" stond weggedoken, heeft het nieuwe gebouw geschonken. Architect W. M. Dudok.

Het academisch jaar

Buitengewone toevloed van studenten een crisis verschijnsel

DE RECTOR-MAGNIFICUS van de Utrechtsche Universiteit, prof. dr. H. R. Kruyt, heeft medegedeeld, dat het aantal ingeschreven studenten dit jaar bedroeg 2.950 en dat der eerstejaars 816 tegen 536 in het vorige jaar. Velen zijn echter student geweest zonder te zijn ingeschreven, zoodat het aantal studenten in den afgelopen cursus feitelijk meer dan 3.700 heeft bedragen. Het aantal promoties bedroeg 60, waarbij 4 vrouwelijke promovendi. Spreker memoreerde het tot stand komen van een college van Interacademiaal Overleg, waardoor een geregeld contact tusschen de senaatsbesturen der 3 Rijksuniversiteiten, de 2 Rijks Hoogeschoolen en de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam tot stand gebracht is.

De rector-magnificus van de universiteit van Amsterdam, prof. dr. B. Brouwer, deelde mede, dat er gedurende den cursus 1940/41 bij de gezamenlijke faculteiten 2.915 studenten werden ingeschreven. Het aantal eerstejaars bedroeg 629. Er was een toeneming met 171 studenten, voornamelijk in de Economische faculteit. Het aantal promoties bedroeg 73, waarvan 30 in wis- en natuurkunde en 34 in de geneeskunde, en 8 cum laude.

De rector-magnificus der Technische Hoogeschool te Delft, prof. dr. ir. C. J. van Nieuwenburg, verklaarde, dat de normale rectoraatswisseling dit jaar op aandringen van den senaat niet heeft plaats gehad, waarbij het departement

zich blijkbaar heeft aangesloten. Ernstig was het feit, dat zich in September, 1940, meer dan het dubbele aantal nieuwe studenten aanmeldde van het jaar daarvoor. Dit leidde tot misstanden, die met het karakter van hooger onderwijs onverenigbaar zijn. Hoewel de inschrijving dit jaar vervroegd was tot 31 Juli en 1 Aug. (om eenzelfde feit te voorkomen) bleek het aantal studenten toch nog even groot als het vorige jaar. Men heeft thans maatregelen getroffen om de hogere jaren te ontlasten van die groepen studenten van wie verondersteld mag worden, dat zij toch nooit goede ingenieurs zullen worden. Er zal voorts een sterke selectie van het eerste jaar plaats vinden, gekoppeld aan de sanctie, dat het examen dat normaliter aan het einde van het eerste jaar valt binnen twee jaar met goed gevolg moet zijn afgelegd. De voedselvoorziening der studenten in oorlogstijd was slecht, aldus spreker. Pogingen om voor hen een centrale verstrekking van een warm middagmaal te verkrijgen werden niet met succes bekroond. Evenmin is te Delft resultaat bereikt op het gebied der academische gezondheidszorg, die aan de universiteiten, dank zij den steun der medische faculteiten, wel mogelijk gebleken is. Te Delft is dit op financiële bezwaren afgestuit.

De rector-magnificus der R. K. universiteit te Nijmegen prof. mr. P. W. Kamphuisen, deelde mede, dat het aantal ingeschreven studenten 527 bedroeg, dat is een vermeerdering ten opzichte van het vorige jaar met 65 studenten; 167 eerstejaars werden ingeschreven tegen 111 in het jaar daarvoor. Het aantal promoties was 19 tegen 7 in het vorige jaar.

Wat in het bovenstaande wel het meest opmerkelijk moet genoemd worden is het feit van den grooten aanwas van de studentenwereld. Deze aanwas in tijd van nood en economischen achteruitgang is echter conform de ervaring ook van den vorigen oorlog en werd bijv. opgemerkt in Duitschland in den inflatietijd. Als men geen uitweg weet krijgt studie dus dubbele aantrekkingskracht. En als een welgesteld oom geen geld zou geven aan een werkeloos neef geeft hij het nog wel aan den neef, die studeren wil. Deze en andere oorzaken zullen het verschijnsel moeten verklaren.

RADIO-UITZENDING VAN 30 AUGUSTUS IN NEDERLAND GOED ONTVANGEN

Uit Nederland is bericht ontvangen, dat de indrukwekkende radio-uitzending ter gelegenheid van Koninginneverjaardag op Zaterdag 30 Aug. jl. goed gevolgd is kunnen worden. Uit de berichten, die ons hebben bereikt, sprak wel heel duidelijk hoezeer men "thuis" de behoefte gevoelde om zijn dankbaarheid voor die uitzending te toonen. "Wij zijn zeer erkentelijk," zoo staat in een brief, welke op onze schrijftafel kwam aanwaaien, en waarin op handige wijze duidelijk wordt gemaakt, waarvoor men zoo erkentelijk is

Gevestigd 1826

ONZE VLAG BLIJFT AAN DEN TOP,
EN ZAL HET BLIJVEN EVENALS ONZE

BRITSCHE KWALITEIT

VAN

BISCUITS

READING

ENGLAND

B. HUNTSMAN LTD.

Staalgieterijen

ATTERCLIFFE - SHEFFIELD

OPGERICHT IN 1740

Fabrikanten van eerste kwaliteit staal
voor gereedschappen, staal-alliages en
sneldraai-staal door het giet-procédé

Tel. 41274-5 Telegram-adres: Huntsman

Grammafoonplaten

van de Kon. Ned. Brigade

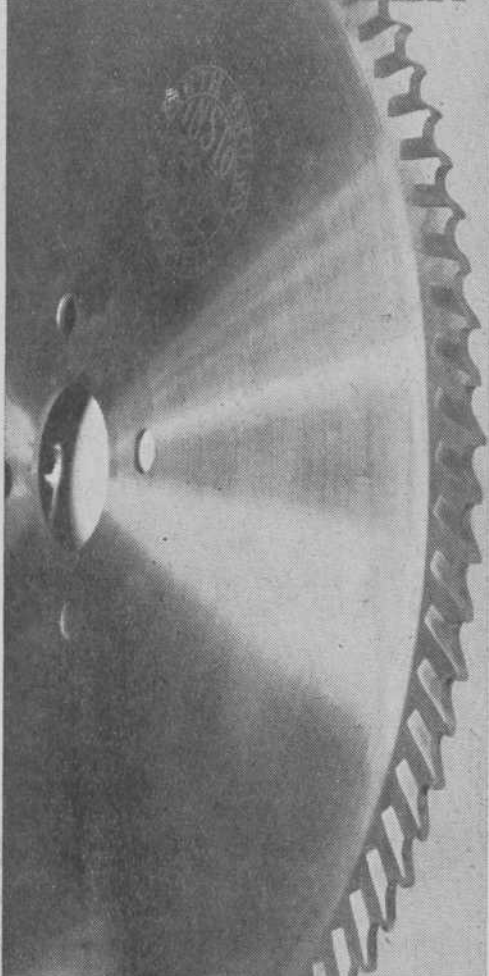
IN VERVOLG OP de advertentie van grammafoonplaten van de orkesten van de Koninklijke Nederlandsche Brigade, in het vorig nummer geplaatst, zij vermeld dat de prijzen van de platen zijn: drie shilling en 8 pence omzetbelasting voor de 10" platen en vier shilling en 10½ pence voor de 12" platen.

Ten onrechte is gemeld dat de R.C.A. Manufacturing Co. in New York agenten van de "His Masters Voice" in de nieuwe wereld zijn. Deze maatschappij zal de platen in een anderen vorm uitbrengen. Wil men echter de Engelsche platen hebben, dan kan men ze ook in Amerika bestellen bij de H.M.V. agenten.

"INSTO"

REGISTERED TRADE MARK

"METAAL-ZAGEN"

De Firth-Brown Insto zaag met verwisselbare tanden voldoet aan alle eischen voor een zaag, geschikt voor alle gewenschte doeleinden. Deze zaag heeft de beste resultaten bij bewerking van ijzerconstructies en ijzeren staven. De tand-segmenten kunnen verwisseld en vernieuwd worden, zoodat versleten tanden spoedig vervangen kunnen worden.

**THOS FIRTH &
JOHN BROWN LTD
SHEFFIELD**

ONGECENSUREERD nieuws

"Zooveel menschen werken voor de goede zaak"

Een uit Holland bij nacht en ontij "verdwenen" landgenoot nam een particulieren brief mee, waaruit wij hier eenige gedeelten mogen overnemen:

Wanneer deze brief je bereikt dan zal het de meest bijzondere zijn, die je uit het bezette gebied tot nog toe hebt ontvangen, want hij komt niet onder de oogen van de Duitsche censuur. De Engelsche censor kan zich hoogstens met jou verheugen over de mededeelingen, die ik je doen zal en de toestanden die ik je zal beschrijven.

Allereerst onze gezondheid; deze is tot dusverre goed, al zijn we wel vermagerd. In het algemeen vallen de menschen hier zeer sterk af. In het gebenedijde oord, waar wij wonen, is echter van alles te koop. Er zijn hier veeboeren, tuinders, er is eenig bouwland van de streek en er is levendige handel in allerhande levensmiddelen. Daar wij zelf een behoorlijke voorraad van de meeste dingen hadden bij het uitbreken van den oorlog met ons land, kunnen we ons voorloopig nog zeer goed redden. De rest van de familie kan het ook nog aardig rooien, al zitten ze natuurlijk niet zoo gunstig als wij.

Dit is de eerste maal, dat ik je met plezier schrijf, want het idee, dat de rotmoffen alles lezen wat je produceert, is dermate remmend en hinderlijk, dat ik er niet toe kom om je vaker te schrijven dan tot dusverre het geval was.

De algemeene stemming in Holland is, ondanks de ellende van den oorlog en de misselijke "rotzooi" door de N.S.B. geproduceerd, uitstekend en veelal zelfs overdreven optimistisch. Er loopen hier heele volksstammen rond, die meenen dat de oorlog in enkele maanden afgelopen zal zijn, hetgeen ondergeteekende wel allermintst gelooft. Wel meen ik, dat het voor den volgende winter uit zal zijn wegens de toenemende schaarschte aan praktisch elk artikel en den demoraliseerenden invloed der bombardementen van de R.A.F., die zich in behoorlijk stijgende lijn bevinden. Het is een genot om hier 's nachts het gezoem van de honderden Engelsche vliegtuigen te hooren op weg naar Duitschland. De dagaanval op de Rotterdamsche haven heeft een golf van enthousiasme geproduceerd en er werd een soort ovatie gebracht aan de bemanning van een neergeschoten bombardeur, die op het Slagveld lag. Uit den aard der zaak zul je zelf uit de kranten en via de radio vernemen hebben over de passieve weerstand van de bevolking in de bezette gebieden. Holland leent zich helaas niet tot guerilla's, maar een bescheiden sabotage vindt toch allerwegen plaats. De humor ontbreekt gelukkig nog niet. Er zijn talloze voortreffelijke mopjes en we verheugen ons nu al op de cabarets na den oorlog. Wij bezoeken sinds Mei '40 geen bioscoop meer en zullen dat eerst hervatten wanneer er behoorlijke, d.w.z. Engelsche en Amerikaanse films zijn.

Met de radio heeft iedereen het altijd erg druk. De Home Service uit Engeland geeft 5 uitzendingen, die ik vrijwel nooit mis. Daarenboven Radio Oranje, Boston en de uitzendingen van de European Service voor de Deutsche Weermacht en Oostenrijk. Af en toe luisteren we ook naar de uitzendingen voor België en Frankrijk. Den laatsten tijd is er nog een binnenlandsche zender bijgekomen, de Flitspuit, die zeer aggressief de moffen uitscheldt en afkamt. Ze

zullen deze zender wel niet opsporen daar deze lieden een zeer handig foefje bedacht hebben waardoor ze onvindbaar zijn. Van onvindbaar gesproken, en zijn niet zoo weinig menschen, die voor de moffen verstopt worden, o.a. Engelsche piloten. Deze worden natuurlijk per eerste gelegenheid teruggestuurd.

Een van de moeilijkheden is natuurlijk de voedselvoorziening van deze menschen, waartoe ik ook mijn steentje hoop bij te dragen. Het is fantastisch, zooveel menschen als tegenwoordig voor de goede zaak werken. Voor elke tien, die er opgepakt worden, staan er weer twintig nieuwe. Er zitten hier gelukkig nog behoorlijke hoeveelheden wapenen verstopt, hetgeen van belang kan zijn tegen de N.S.B., daar deze lieden allen bewapend zijn. De toestand lijkt hier momenteel precies op de gangster-regeringen nu en dan in vroeger tijden in de U.S.A. Afpersing en misdaad, overvallen en dergelijke komen regelmatig voor en blijven onbestraft, wanneer de dader NSB-er is. Het meest verheugende is wel, dat de Deutsche oorlogsproductie zoo hard daalt. Aan onze werven b.v. wordt steeds minder klaargemaakt o.a. ten gevolge van materiaalschaarschte. Er is hier een metaalinzameling gehouden, hetgeen het sein was voor zeer uitgebreide begrafenissen. Het Vaderlandsche metaal zit in den grond zeer goed ingeget en anderszins beschermd. Van de diverse in het buitenland werkende arbeiders krijgen we ook 't een en ander te hooren ondanks alle bestiale bedreigingen door het geüniformde en ongeüniformde schoftendom. Zoo is de toestand in Lorient in Bretagne zoodanig, dat er regelmatig luchtalarm en schieten is zonder bombardement en dat wel hierom, omdat de officieren liever zuipen dan oorlog voeren, en zij dan 's morgens mogen uitslapen, wanneer ze "nachtdienst" gehad hebben. Met een dergelijke mentaliteit kan men natuurlijk geen oorlog winnen. De moffen zijn ontzettend bang voor de R.A.F. Je kon misschien, door hun successen verblind, denken dat de Duitschers een moedig volk zijn, maar dit is geenszins het geval. Slechts hun materiele voorsprong, militaire sluwheid en overmacht is de reden, dat het eerste deel van den oorlog voor hen gunstig verliep. Nu echter komt de aardigste tijd: het afbrokkelen en ineensinken van hun kracht en het toenemen van die van de geallieerden. Dat de Japs geheid op de flesch gaan, voel je natuurlijk ook wel. Nu, old boy, houd je taai, dat doen wij ook. Tot ziens après la guerre.

*

Tot zoover de brief, die juist een paar weken oud is. Wij voegen eraan toe, dat de Engelsche machine, die in Rotterdam op het Slagveld terecht kwam, niet tegen telefoon-draden op den Coolsingel is ingevlogen, zooals wij eerst gemeld hebben, maar beschadigd is door tegen de electricische draden van de tram aan te botsen. De piloot zag nog kans, door vol gas te geven, over de huizen te wippen, waarna hij, met de wielen over een groote kraam bij den ouden Dierentuin scheurende, belandde op het Slagveld. Aldus de nadere informatie van een ooggetuige. Zooals men weet stapten de Engelschen ongedeerd uit de cockpit en waren het voorwerp van een geestdriftige betooging.

Een kijkje in oud-Delft: Oud-Hollandsche huisjes aan het stille grachtje achter de beroemde Nieuwe Kerk. Thans klinken de zware laarzen van de Duitschers en de N.S.B.-ers in deze straatjes. Delft is een bekend centrum van verzet in ons land tegen de onderdrukkers.

NEDERLAND ZAL HERRIJZEN

* De kerk in het midden

KERK EN POLITIEK kunnen alleen "gescheiden" leven in 't begrip van iemand, die ofwel nooit aan godsdienst en kerkelijke zaken ofwel nooit aan politiek denkt. Wie zoowel een politiek als een godsdienstig (kerkelijk) leven leeft, kan de twee in zijn binnenste niet scheiden. Geen wonder dus, dat ook thans in ons Nederland de kerken daveren van politiek, en elk politiek denkend mensch een bepaalde kerk omhelst, vriendelijk begroet, of aanvalt.

Vandaar ook de titel, dien wij hierboven hebben gezet—maar nu met een andere bedoeling dan die men in 't spraakgebruik aan de uitdrukking "de kerk in 't midden" hecht.

Want de kerk, d.w.z. de godsdienst, staat nu juist wél "midden" in het gewoel!

Op onze schrijftafel kwam een tweewekelijks verschijnend blaadje terecht *Evangelie en Volk*, "meest verspreide religieuze blad van Nederland" dus (lach niet) de *Telegraaf* der religieuze bladen. Maar waarlijk het heeft niets van de *Telegraaf*, en het is wel zeker, dat dit vroom-doende N.S.B.-keffertje geheel en al gevoed wordt door de Duitschers (gevoed wordt, als alles wat ze in Nederland kunstmatig in leven houden: uit de zak van de Nederlandsche gemeenschap, via de Ned. Bank!)

In dit blaadje, nr. van 15 September j.l., lezen wij om te beginnen het vol-

gende, ons vermakende entrefilet van een doctorandus (in de theologie?)

De Kerkbanken Adverteeren

Op de banken van de Nederlandsch Hervormde Kerk te Hilversum, staan o.m. de volgende "uitingen" ingekrast:

V = vrijheid van alle dwingelandij, O.Z.O., weg met de N.S.B., Rot-mof-plof, leve Wilhelmina, Oranje-Boven-Alles, 20 Juli 1941 (zoo met weet, weer een bijltjes-dag; de Engelschen zouden ons dan "bevrijden"!); A.N.P. = Adolfs Nieuwste Papegaai, Oké = Oranje komt eendaags, werkt allen samen in de Nederlandsche Unie, weg met Mussert, O.Z.O., leve de Unie.

Aan den lezer hiervan laat ik het oordeel over deze stijlbloempjes; hij zou bijv. kunnen kiezen uit:

Vandalisme, tuchteloosheid, kerk-schending, onchristelijk, kerkontwijding, uit verveling?, politiek Christendom, zoo de ouden zongen piepen de jongen, jeugdegeneratie, volksmisleiding, volksvergiftiging, wat zegt ds. hiervan? De koster doet alsof zijn neus bloedt. Karakterloos gedoe, in één woord: treurig, ons volk onwaardig.

DRS. R. W. BONNEMA

*

Zoo'n uitval is (voor ons) een

hartsterking, nietwaar? Ook in onze groote zeventiende eeuw kwam de staatkundige critiek op bedekte en onbedekte wijze meermalen de kerk binnen. In de kerkezakjes vond men tusschen het geld vinnige opmerkingen in rijm en onrijm. Ga dus zoo voort, Hilversummers, plakt het op de muren, grift het op de kerkbanken, in afwachting van het oogenblik, dat wij aan die landverraders hetzelfde op hun voorhoofd griften.

Het is nog een wonder, dat de N.S.B.-ers die ingekraste woorden in de kerken met eigen oogen hebben gezien. Ze worden immers als melaatschen (die zij ook zijn) uit iederen kring, ook uit de kerk weggekeken. Een lang artikel in het N.S.B.-blaadje *Evangelie en Volk* is er een getuigenis van. Ziehier het voornaamste eruit:

Kerkdiensten

Er komt roering.

Van alle kanten bereikt ons de melding, dat men kerkdiensten wenscht.

Onze menschen worden uit de kerken gejaagd. Kerkelijk worden zij dakloos gemaakt. Huwelijksbevestigingen worden hun geweigerd. De sacramenten worden hun ontzegd, geloofsbelijdenis mogen hun kinderen niet afleggen. Op de catechisatie zijn hun kinderen niet welkom en worden ze weggestuurd.

DE NAAM WAARBORGT DE KWALITEIT

Zowel het merk "Toledo" als de naam "Darwins" garandeeren jarenlange ervaring in de productie van geharde staalsoorten en aanverwante artikelen. **ANDREWS TOLEDO LIMITED** en **DARWINS LIMITED** leveren alles wat buitenlandse afnemers wensen.

STAAL VOOR GEREED- SCHAPPEN

Speciaal bereid staal voor alle soorten van vormgereedschap, schroeven, snij-ijzers, kalibermallen, ponsgereedschap en ander gereedschap dat bestand moet zijn tegen zwaar werk.

GEHARD STAAL

In de van ouds bekende en beproefde kwaliteiten, die nog voortdurend worden verbeterd om aan moderne eischen te kunnen voldoen.

STAAL VOOR VLIETUIG-EN AUTO-PRODUCTIE

Standaardproducten welke aan alle eischen voldoen, die de vliegtuig-, auto- en aanverwante bedrijven kunnen stellen, in alle gewenste modellen.

ROESTVRIJE EN ANDERE STAALSOORTEN

Staalsoorten voor allerlei doeleinden, waarbij betrouwbaarheid hoofdzakelijk is. Roestvrij staal in den vorm van koud gerolde banden is een van onze meestgevraagde speciale producten.

ALLIAGES TEGEN HITTE BESTAND

"PIREKS" alliages, tegen hoge temperaturen bestand. Geleverd voor temperfornuizen, onderdelen van ovens, en dergelijke artikelen, zooals staven en platen.

STAAL VOOR METAALZAGEN

Voor gebruik met de hand of machinaal, bij elk metaal. "DARWINS 18" is van speciaal gehard staal, "COBALTCROM" duurzaam in gebruik op taaiere materialen, en het merk "VANADIA" heeft een tungsten-stalen blad van de beste kwaliteit.

PERMANENTE MAGNETEN

Voor alle doeleinden in nikkel-aluminium, kobalt, tungsten en chroomalliages van standaardmodel of bijzondere modellen. Ook staal in staven of broodden.

GIETSELS EN ANDERE PRODUCTEN

Prima gietsels van ijzerhoudende alliages, vijlen, draaiboren, rand- en kerfzagen.

Op aanvraag verstrekken wij gaarne alle bijzonderheden

DARWINS - TOLEDO
OVERSEAS LIMITED
SHEFFIELD - ENGELAND

Bovendien worden ze gebroodroofd, ten einde hen er vlugger toe te bewegen hun kerklidmaatschap op de zeggen en te verdwijnen.

En deze geloofsvervolgung der 20ste eeuw, gedreven door kerken die jarenlang den mond vol gehad hebben over de geloofsvervolgung, die zij aan het nationaal-socialisme toeschreven, wordt dan met gebed geopend en met dankzegging besloten.

Het is niet gemakkelijk in dezen nood te voorzien.

Een tegenkerk willen wij niet. Nochtans is deze nood ons opgelegd.

In elk geval schrijve men ons; het Ordebestuur wil helpen organiseren, wat noodig is. Met het opgeven aan de comité's of plaatselijke kringen, die dit vragen, van predikanten, kandidaten, godsdienstonderwijzers, die voorgaan kunnen, is een begin gemaakt.

*

Tot zoover *Evangelie en Volk*, meest-verspreide, enz.

Uit heel zoo'n stuk in diep mineur kan men de sterkende, verheugende,

De inzegening van het huwelijk van
MEJ. A. SEYFFARDT

en

DEN HEER W. JANNINK

zal Zaterdag 20 September a.s. niet plaats vinden in de Duinoordkerk, daar het bestuur dezer kerk deze om politieke redenen heeft geweigerd. Zij zal nu door dr. W. Th. Boissevain, Nederlandsch Hervormd predikant te Leiden, te 12.15 geschieden in de daartoe welwillend ter beschikking gestelde Deutsche Evangelische kerk, Bleyenburg te Den Haag.

Huwelijksannonce in *Evangelie en Volk*

waarheid afleiden, dat het Nederlandsche volk zowel Duitsche Duitschers als Nederlandsche Duitschers van zich af werpt, of het ze ziet verschijnen in huis, in tram, in schouwburg, ja zelfs als ze hun nazi-gezicht laten zien in de kerk, in het godshuis. Hun *huichelachtig* gezicht. Want hoe kan ware godsdienst samengaan met vrijheidsberooving, moord op gijzelaars, roof en gestapo-regering?

Men zwavelt ze in Nederland uit. Overall. Dat is goed.

★ nood der tijden

Bidstond

ZONDAG 21 SEPTEMBER heeft in geheel Nederland een bidstond plaatsgevonden voor den nood der tijden. Deze bidstond vond plaats in alle Nederlandsche Gereformeerde kerken. De Generale Synode had de classis 's-Gravenhage aangewezen om dezen bidstond uit te schrijven.

Katholieke Priesters gevangen gezet

NAAR WIJ UIT particuliere bron vernemen zijn in Nederland o.a. de volgende katholieke geestelijken gevangen genomen: Mgr. Van der Tuyn, Deken en Pastoor in Den Haag; Pastoor Bulters, pastoor van de Boschkantkerk St. Lodewijk, eveneens Den Haag, met twee van zijn kapelaans (Franciscanen); de pastoor van Hoek van Holland, de kapelaan van Naaldwijk, Pater Blom, Franciscan te Drachten, Pater Vessers, Franciscan te Nieuwe Niedorp, "om niet te spreken van vele anderen" luidde het bericht. Pastoor Bulters is later vrij gelaten, maar niet op zijn standplaats teruggekeerd.

Anti-Oranje actie

DE RIJKSCOMMISSARIS heeft op 18 September bepaald, dat het in aansluiting op de verbeurdverklaring van de vermogenswaarden der levende leden van het Huis Oranje-Nassau verboden is, namen der levende leden van het Huis Oranje-Nassau te noemen of daarvan gebruik te maken. Dit geldt voor alle economische en niet-economische vereenigingen, stichtingen en openbare of particuliere instellingen en inrichtingen. Het is tevens verboden ze voor naamgeving bij geboorten te bezigen of ze in firmanamen en als aanduiding van een handelsartikel te noemen. Eveneens is het gebruik van afbeeldingen verboden, waardoor een contact met het Huis Oranje-Nassau wordt aangeduid.

Eén enkele aantekening maken wij hierbij:

Vrij blijven dus de namen Willem, Maurits, Frederik Hendrik, Emma, enz. Het zal ons niet verbazen als deze nu telkens in geboorteannonces opduiken. Nederlanders weten van volhouden!

Naar een concentratiekamp

EEN ZEKERE F.A.A. van der Pas, die in het openbaar beweerd had, dat N.S.B.-ers in de Meidagen van het vorige jaar—dus als mensen van de 5e colonne—te Rotterdam op Nederlandsche soldaten geschoten hadden, is volgens de Nederlandsche dagbladpers wegens "de lichtvaardige en lasterlijke bedoeling" van zijn bewering in hechtenis genomen "en voor 6 maanden naar een concentratiekamp gestuurd."

Gebrek aan microscopen

PROF. DR. DE HAAN en prof. dr. Danser te Groningen hebben een oproep tot afgestudeerden en ouderejaars gericht om hun microscopen aan de jongerejaars te leenen of te verhuren, aangezien anders het microscopisch practicum der eerste jaars studenten in de medicijnen, pharmacie en biologie niet zal kunnen doorgaan.

Wat ook onzeker is, Een ding staat vast:

Ons WILHELMIENTJE

staat nog steeds BOVENAAN

Van alle soorten worden WILHELMIENTJES het meest gevraagd

ZEGT U DAT NIETS?

Probeert U ze ook eens, nog steeds 27½ cent per half pond.

LET OP! Volgende week vindt U de Nieuwe Soorten Boterkoekjes ONDERAAN in onze advertentie

Beleefd aanbevelend

Banketbakkerij L. BOER, Hoogstr. 189

LAAT IE FIJN ZIJN...

"Onder de Deutsche Hiel"

EEN BAKKERIJ gebruikt in een der Nederlandsche bladen den naam van zijn gebak om de liefde voor de Koningin tot uitdrukking te brengen en tegen de N.S.B. te demonstreeren.

De tekst hierboven luidt:

Wat ook onzeker is, Een ding staat vast:

ONS WILHELMIENTJE

staat nog steeds BOVENAAN

Van alle soorten worden WILHELMIENTJES het meest gevraagd

ZEGT U DAT NIETS?

Probeert U ze ook eens, nog steeds 27½ cent per half pond.

LET OP! Volgende week vindt U de Nieuwe Soorten Boterkoekjes ONDERAAN in onze advertentie

Beleefd aanbevelend

Banketbakkerij L. BOER, Hoogstraat 189

grappig begonnen droevig ★ geeindigd

Mr. J. E. W. Duys

MR. J. E. W. DUYS is op den 16den September, 64 jaar oud, te Amsterdam overleden.

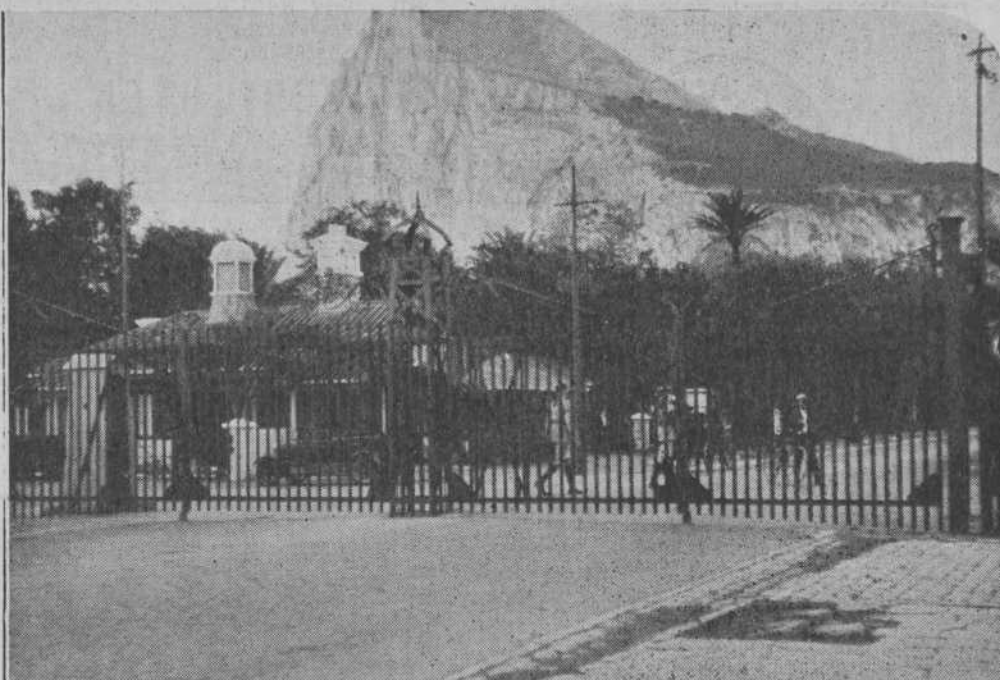
Veel herinneringen knopen zich aan zijn altijd jeugdig gebleven figuur vast. Herinneringen aan rumoerige volksvergaderingen, waar het gelach van minuut tot minuut tegen de zoldering sloeg, want "Jan Duys" werkte graag op effect. Toen 't woord "thrill" (dat op de vleugels van de Amerikaansche film de wereld veroverde) nog weinig gebruikt werd, was hij het, die een tijd lang de "thrill" leverde in een deel van het Nederlandsche openbare leven. De deftige Amsterdammers genoten van een grap in hun *Algemeen Handelsblad*, waarin iemand, die Duys op 't Sophia-plein op lijn 4 zag wachten, hardop zei: "O juist, 4, rood en groen". (Dat zijn, of waren in elk geval, de kleuren van de tramlijn.)

Als de naam Duys genoemd werd, lachte vriend en vijand—toen nog sympathiek. Hij was het enfant terrible van de opkomende S.D.A.P., heel bekwaam in het debat, te bekwaam soms. Zijn knipselsverzameling was berucht. Mannen van werkelijk formaat hadden soms maar heel weinig zin, met hem in debat te treden, vreesden hem meer dan zij 't een Henri Polak of Vliegen deden, of zelfs Troelstra, want Duys stond altijd klaar met een of ander krantenknipsel van vijf of vijftien jaar tevoren, waarin een niet altijd bekwaam verslaggever ten naaste bij had gezegd, wat de arme debater toen, op een precies datum, in die bepaalde stad en in 't zoo en zoo genaamd lokaal juist omgekeerd zou hebben opgemerkt dan hij nu in presentie van Duys deed. Als een snoek aan den haak zat zoo'n fatsoenlijk man daar dan aan vast. Wie van zijn medestanders zelf zulke methoden versmaadde, lachte toch. "Strijders" zijn niet altijd veeleischend. Maar die trek in Duys van onkieskeurigheid en te groote zelfzucht is, achteraf gezien, als de scheur geweest in een gebouw, welke met de jaren naar boven toe zich verbreedt en een ruïne voorbereidt. Het is met Duys misgelopen. Een groot persoonlijk, diep-menschelijk verdriet, dat op zich zelf u zachter jegens hem stemmen moest, hielp, met die karakterfout mee, hem van den eenig juiste weg af. Hij begon, aanvankelijk ontkennend dat hij 't deed, met fascistisch gezinden aan te pappen, waar hij geen rol meer voor zichzelf zag in de arbeidersbeweging. Ten slotte belandde hij in de N.S.B. Eenige weken vóór zijn dood benoemd de bezetter hem tot vrederechter (politiek rechter)...

Een zwervende ziel, nooit heelemaal voldaan met zichzelf, die in zijn jonge jaren toch een van de krachten is geweest, die volop heeft meegewerkt aan een, sindsdien aanvaarde nuttige verbouwing aan het huis onzer staatkunde.

Arbeiders in Uniform

DE NEDERLANDSCHE Arbeidsdienst is een op Duitschen leest geschoeid lichaam, hetgeen dus

De Engelsch-Spaansche grens te Gibraltar. Hekwerk door Boulton & Paul

Boulton & Paul Ltd.

NORWICH

*Civiele Ingenieurs, Staal- en Hout - Constructies
Fabrikanten van draadgaas - afrasteringen - hekwerk*

Export naar alle werelddeelen

STAAL.—Fabrieks- en bedrijfsgebouwen, hangars, loodsen, openbare gebouwen, bioscopen, landbouwschuren, enz.

HOUT.—Landhuizen, sportpaviljoens, vakantie-kampen, kerken, vergaderzalen, broeikassen, veestallen, hoenderhokken, opslagplaatsen, verplaatsbare gebouwen, enz.

DRAAD.—Kippengaas, gevlochten gaas, "chainlink," hekken, rasterwerk, enz.

meebrengt, dat men er ook officiers-, onderofficiers- en lagere-rangen in aantreft. Deze rangen zijn:

Opperkader: commandant, generaal-arbeidsleider;

Hooger kader: opperarbeidsleider, hoofdarbeidsleider en arbeidsleider;

Midden kader: hopman, onderhopman en aspirant-hopman;

Lager kader: Hoofdopzichter, opzichter en onderopzichter.

De rangen bij het personeel zijn: werkmeester, voorman en arbeidsman.

Ook de Staatsloterij ingeslokt

EEN "HERZIENING van de Staatsloterij" is blijkbaar op komst. Er wordt volgens het jongste nummer van *Europa-Kabel* een reorganisatie van het Nederlandsche loterijwezen verwacht, waarbij de Staatsloterij en de daarop gebaseerde particuliere loterijen tot één

nieuwe organisatie worden vereenigd. Deze zou dan onder staatstoezicht staan, en "door de overneming van de commercieele leiding zouden resultaten bereikt kunnen worden, welke een harmonische verbinding tusschen staatsbemoeiing en particulier initiatief opleveren." Dit nat.-soc. jargon wijst reeds op winst voor den fiscus, of zooals het blad een eind verderop het noemt is hier "een reorganisatie, waarbij een uniforme en voor den fiscus rendabele officieele speelgelegenheid geschapen wordt."

Opleving mandenmakerij

BIJ GEBREK aan hout als verpakkingsmateriaal is groote vraag ontstaan naar manden, waardoor de mandenindustrie, die jarenlang een kwijnend bestaan heeft geleid, weer geheel is opgeleefd. Al dit soort bedrijven in Vlijmen, Ammerzoden, Kerkdriel, enz. draait nu op volle toeren. Mandenmakers, vroeger meestal behorende tot wat men noemt het lomp-proletariaat, verdienen thans 20 tot 25 gulden per week.

OP EN OM HET DAMRAK

★ Nieuwe gedwongen leening

OP 14 OCTOBER werd aangekondigd, dat in Nederland een nieuwe staatsleening zou worden uitgegeven voor een bedrag van 500 miljoen gulden, rentende 3½% tegen een koers van 97%, en een looptijd van 20 jaar. Aangezien er alle reden bestond om te verwachten, dat niemand vrijwillig op deze leening zou inschrijven, werd er een dikke stok achter de deur gehouden:

"Indien op de vrijwillige leening niet voor 500 miljoen gulden wordt ingeschreven en toegewezen, wordt een 2½% gedwongen 40-jarige annuïteitsleening a pari uitgegeven, welke hetzij door aflossing a pari, hetzij door inkoop beneden pari kan worden gedelgd. Degenen, die deelnemen aan de vrijwillige leening voor een bedrag dat geacht wordt in overeenstemming te zijn met hun vermogenspositie, vrijwaren zich voor een aanslag in de gedwongen leening. Het bedrag der aanslagen eener eventueel uit te geven gedwongen leening zal het dubbele belopen van de andere in te schrijven sommen".

Evenals de gedwongen leening van het begin van dit jaar (fl.500 miljoen 4% a pari, looptijd 10 jaar) zal de nieuwe leening slechts een gedeelte van de enorme vlottende schuld consolideeren. Per 30 Augustus j.l. stond er niet minder dan fl.1.744 miljoen aan schatkistpapier uit, naast een geconsolideerde schuld van fl.4.100 miljoen. Blijkbaar volgt men in Nederland thans een zelfde wijze van financiering der overheidsuitgaven als in Duitsland, waar de vlottende schuld op het oogenblik bijna de helft van de totale overheidsschuld vertegenwoordigt. Zorgen voor later? In 15 maanden tijds is de totale schuld in Nederland met niet minder dan fl.2.240 miljoen gulden toegenomen, dit ondanks de scherp verhoogde belastingen en andere heffingen. U kent de oorzaken. Afgezien van de enorme bezettingskosten, welke ons land moet opbrengen, wordt de Nederlandsche schatkist door de Duitsers gedwongen het exportsaldo van den Duitsch-Nederlandschen handel te financieren, alsmede andere uitgaven, welke de Duitschers in Nederland doen.

De invloed der nieuwe leening op de beurs viel mee. Men had reeds sinds

langen tijd een dergelijke leening, en dat nog wel voor een groot bedrag, verwacht. Bovendien had de Beurs juist een vrij sterke inzinking achter den rug, na de inflatiehousse van September, waardoor de markt iets minder gevoelig geworden was. Die inzinking was veroorzaakt door de ingrijpende maatregelen, welke minister Funk voor de Deutsche beurs had doen afkondigen. Alle Deutsche ondernemingen werden daarbij gedwongen opgave te doen van de aandelen, welke zij sinds het begin van den oorlog verworven hadden. Voorts werd de effectenhandel buiten de beurs om verboden, alsook het verleen van voorschotten tot aankoop van beursfondsen. Berlijn had daarop zoo'n sterk aanbod te verwerken, dat de koersdaling per dag tot 3% van de reële waarde beperkt moest blijven. Anders zou er een ware debacle ontstaan zijn. Deze dingen hadden uiteraard invloed op het Damrak, waar men het zeer waarschijnlijk achtte, dat in Nederland ook beperkende maat-

Meer dan 870 kantoren in Australië Nieuw Zeeland en de Pacific Eilanden. Agentschappen in alle deelen van de wereld.

BANK OF NEW SOUTH WALES

HOOFDKANTOOR:
SYDNEY, NIEUW ZUID WALES.
HOOFDKANTOOR TE LONDEN:
29, THREADNEEDLE STREET, E.C.2.

Opgericht in 1817, gevestigd als Naamloze Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in Nieuw Zuid Wales.

regelen voor de beurs zouden worden afgekondigd.

Liquidatie Joodsche Effectenfirma's

DOOR DEN Rijkscommissaris zijn o.m. nog bewindvoerders benoemd voor de volgende Nederlandsche bedrijven:

Bankierskantoor M. van Embden; Bankierskantoor A. H. Keyser & Zonen; Handel Mij Europa-Azië (Euraz); Holland Dakota Landbouw Comp.; Holland Export Mij; Java Sumatra Handel Mij.

Voorts zijn met opdracht de onderneming te liquideeren bewindvoerders benoemd voor een groot aantal Joodsche effectenfirma's en makelaarskantoren, waaronder voor:

Bankvereen-Lodewijk Korijs; Harold Beenhouwer; D. S. Cattela; Davidson & Zoon; J. A. Frijda; Kalker & Polak; J. Krijn & Zoon; Leeser & Co.; L. Mendes de Costa; L. Slijper; S. H. de Vries.

★ Kort Financieel Nieuws

De hier volgende berichten zijn alle ontleend aan aankondigingen welke tijdens de bezetting in Nederland zijn geschied. Met nadruk wijzen wij er op, dat verscheidene van de genoemde mijnen haar zetel naar overzeesch Nederlandsch gebied hebben verplaatst.

Kon. Paketvaart Mij (kantoor A'dam). Jaarstukken konden niet worden uitgebracht. De heer C. ter Poorten werd voor 1941/42 weer aangewezen om bij ontstentenis of belet van alle leden van den raad van bestuur het beheer te voeren.

N.V. Enkes, winst 1940/41 fl.132.555 (v.j. 217.995); dividend, 10% tegen 15%.

Petroleum Mij "Moeara Enim". Mr. H. C. Beijerman tot commissaris herkozen; ir. P. L. Dubourcq tot commissaris benoemd.

J. A. Carp's Garenfabrieken, Helmond. De beheerder, de heer O. Salm, heeft het dividend over 1940 vastgesteld op 6% (vorig jaar 24%).

Ver. Bezit van Indische Fondsen, dividend 1940-41 3%.

Machinefabriek Du Croo & Brauns heeft fl.300.000 nominaal nieuwe aandelen ter inschrijving aangeboden tegen pari, waardoor het geplaatst kapitaal verhoogd is tot fl.900.000. Deze Mij vervaardigt in hoofdzaak smalspoorlocomotieven, kipkarren, enz. De afdeling herstel- en karweiwerk heeft naar het prospectus meedeelt thans zeer aanmerkelijke opdrachten.

Salatri Plantations, Cultuur Mij Soember Moedjoer, Zuid Preanger Rubber Mij; aangezien de middelen in Nederland beperkt zijn, zal over 1940 geen uitkeering worden gedaan.

Stoomvaart Mij "Nederland" (Amsterdam). Uitloting heeft plaatsgevonden op de leening 1930; nummers betaalbaar van 1 September af. Ook betaalbaar gesteld coupon no. 22 van deze leening.

Van den Bergh's en Jurgens' Fabrieken, heeft tot het volle bedrag der jaarlijksche aflossing, groot fl.949.250 3½% obligaties verworven, zoodat geen uitloting per 1 Augustus 1941 plaats vond.

B. W. BLYDENSTEIN & CO.

54-56 Threadneedle Street, London, E.C. 2

BANKIERS: Gevestigd te London sedert 1858

DEPOSITO'S
REKENINGEN-COURANT
BELEGGINGSADVIEZEN
ALLE BANKZAKEN

Onze desbetreffende afdeling is gaarne bereid inlichtingen te verstrekken omtrent de noodige formaliteiten, welke noodzakelijk zijn in verband met de bepalingen van de Defence (Finance) Regulations.

SPORT IN NEDERLAND

DE COMPETITIE 1941-'42 van den K.N.V.B. heeft tot dusverre een buitengewoon spannend verloop. In afdeling I heeft Xerxes een leelijke 'duikeling' gemaakt van de 3de naar de 7de plaats. Lagendaal, die weer de middenvoorplaats bezet, zal nog heel wat goals moeten maken vóór de Rotterdammers weer gaan meetellen. Xerxes verloor nu met 4-2 van haar stadgenoot Feyenoord, dat op de tweede plaats staat met 1 punt achterstand op ADO, dat met 5-0 van het Haarlemsche EDO won. DFC won met 4-2 van DWS. Door een 4-1-overwinning op DOS bezet Ajax de vierde plaats. VUC won met 3-1 van Stormvogels.

Het kranige Emma gaat voort met winnen. Nu werd Haarlem met 3-1 geklopt. Sparta won met 3-2 van 't Gooi en bezet nu de tweede plaats. 't Gooi heeft "door verschillende omstandigheden eenige goede spelers moeten missen" werd in een sportuitzending door Radio Hilversum mede gedeeld. Hiermede worden waarschijnlijk bedoeld de gebroeders Cohen, jarenlang steunpilaren van de club. De KNVB is tot dusverre nog niet gedwongen Joodsche spelers uit te schakelen, doch er zullen wel andere redenen zijn waarom de Cohens niet meer spelen. VSV herstelde zich door tegen HBS gelijk te spelen (2-2). Hermes werkte zich op tot de derde plaats door een 3-2-overwinning op RFC. Blauw Wit hield DHC er met 2-1 onder.

In het Oosten bleef de ranglijst na de wedstrijden van Zondag vrijwel onveranderd. Heracles leed haar vierde nederlaag. PEC versloeg de Almeloërs met 3-2 en mag van geluk spreken, dat Tubantia met 1-0 van de Enschedesche Boys verloor. AGOVV speelde gelijk tegen Enschede (1-1) en deelt de eerste plaats met Quick en NEC, die elkaar in Nijmegen ontmoetten en niet verder kwamen dan 1-1. Wageningen, dat zich verleden week door Tubantia liet verrassen, blijft meetellen, dank zij een 1-0-zege op Hengelo.

Eindhoven leed op eigen terrein een verrassende 3-1-nederlaag tegen BVV en moest de eereplaats afstaan aan MVV, dat in Tilburg met 3-1 Willem II versloeg. Juliana won den moeilijken

SCHRIJFMACHINES STANDAARD - MODEL EN PORTABLES

Te koop gevraagd,
aangeboden en ingeruild

Letters voor elke taal Alle reparaties
LINTEN EN CARBON PAPIER

United Typewriter & Supply Co., Ltd.
70 New Oxford St., London, W.1. Tel.: MUSeum 0131-2

wedstrijd tegen Longa met 1-0. NAC werkte zich op tot de vijfde plaats. De wedstrijd tegen PSV werd door NAC met 4-1 gewonnen. Nood boekte haar eerste overwinning in dit seizoen. De 6-2-zege op Roermond doet veel goeds verwachten. Picus won met 2-1 van Helmond.

Het Noorden beleefde een sensatie. Be Quick werd met 4-1 door GVAV geklopt en bezet nu met Heerenveen de eerste plaats. Heerenveen won met 2-0 van Achilles. Leeuwarden had geen moeite met Sneek en won met 4-1. De ontmoeting LSC-HSC werd afgelast. Veendam en Velocitas deelden de punten (3-3).

Hier volgen de tweede klasse-uitslagen: HFC-Alcmaria, 5-1; KFC-Kennemers, 2-1; De Spartaan-Volewijckers, 0-2; DWV-AFC, 2-4; Zeeburgia-Watergraafsmeer, 1-2; VIOS-Hercules, 5-8; UVS-Laakkwartier, 2-2; Gouda-UVV, 1-2; Quick-BMT, 4-4; Rijkersbleek-Achilles, 5-5; NEO-Borne, 0-1; Rijssen Vooruit-Vosta, 6-3; BVO-Phenix, 2-5; Labor-Zutphania, 4-2; Be Quick-Sallandia, 1-1; Go Ahead-AZC, 8-3; Robur et Vel-Orion, 1-0; Vitesse-Treffers, 11-0; SCH-Veenendaal, 0-2; Miranda-Laura, 5-1; Groene Ster-Limburgia, 1-3; Kolonia-Bleyerheide, 1-3; Kerkrade-Waubach, 7-1; Willem 1-Standaard, 2-1; Kimbria-Heer, 4-1; VVV-Brabantia, 2-2; Helmondia-De Valk, 2-1; SVD-Wilhelmina, 1-4; WSC-De Baronie, 1-3; TSC-Hero, 3-2; Goes-De Zeeuwen, 1-1; Middelburg-Vlissingen, 1-2; FVC-Friesland, 4-2; Black Boys-Gorredijk, 8-1.

Hockey-uitslagen

Hilversum-Delftsche Studenten, 0-1; Amsterdam-WMHC, 1-1; HHYC-Het Gooi, 3-1; Apeldoorn-Arnhem, 0-6; Nijmegen-Wageningen, 6-0; EMHC-Breda, 2-1; Push-Zwart Wit, 6-4.

Korfbaluitslagen

Westerkwartier - Oosterkwartier, 6-2; Archipel-Swift, 6-8; DVD-Koog Zaandijk, 8-6; Deetos-Achilles, 3-0; Het Zuiden-HSC, 7-4; DKC-Ons Eibernet, 6-2; HKV-Gymnasiasten, 0-2; Vada-Wilskracht, 3-4; Hellas-O.O., 7-3; EKCA-ZKC, 2-0; Oranje Zwart-HKC, 1-3; Overschotje-DOS, 1-11; PSV-Deetos, 5-1; Sportlust-Rood Wit, 5-0.

ALLE NEDERLANDERS IN LONDEN

Zaterdagmiddag
1 November
in het
Cambridge Theatre

Want dien dag om 2 uur organiseert Vrij Nederland een echt Nederlandschen middag, waarvan de opbrengst ten goede komt aan het Welfare Committee for the Netherland Fighting Forces en O en O.

Medewerkenden :

1. De Nederlandsche Militaire Kapel onder leiding van Luit. Mr. M. de Groot.
2. Het Nederlandsche soldatencabaret "Tyl Uylenspiegel" in een nieuwe non-stop-show. Het koor van de Koninklijke Ned. Brigade.
3. Het radio-ensemble "De Watergeuzen," met eenige van hun populaire liedjes.
4. Het orkest van den Volendam met een speciaal programma.
5. Radio Oranje.
6. De Nederlandsche Zeemansomroep de "Brandaris."
7. De B.B.C.

Reserveert nog heden Uw plaatsen bij Vrij Nederland, 7 Park Lane, W.1. Tel. Gro. 4666..
Prijzen der plaatsen zijn 7/6, 5/-, 3/6 en 2/-.

DOE HET NU!

De vitaminen

die vroeger geleverd
werden door

N ORGANON

en ook de speciale
concentraties zooals die
voor de Nederlandsche
weermacht worden
vervaardigd

worden thans
in Engeland
gemaakt door

ORGANON

LABORATORIES LIMITED

Brettenham House, Lancaster Place,
London, W.C.2

Tel.: Temple Bar 1931

GILLETTE

scheermesjes

duren

het

langst*

en besparen

staal

★ Vooral als ge bedenkt hoeveel scheermesjes reeds bedorven worden voordat ge ze zelfs maar gebruikt, als gevolg van slordig uitpakken. Houdt een ingepakt Gillette scheermesje eens tegen het licht. Ge zult zien dat het zoo zorgvuldig verpakt is, dat de vlijmscherpe kanten niet tegen den vouw van het papier opkomen. Indien ge zeer zorgvuldig zijt, zult ge U vaker met hetzelfde mesje kunnen scheeren.

PRIJZEN
(INCLUSIEF OMZETBELASTING)

Blue 1/3 voor 5 stuks
Stainless 1/3 voor 5 stuks
Thin 1/3 voor 6 stuks

Dit aanbod geldt alleen voor
Groot-Brittannië en Noord-Ierland

De Beste Zaaq
VOOR
DEN VAKMAN

SANDERSON BROTHERS & NEWBOULD
SHEFFIELD LIMITED ENGLAND

160 JAAR PRODUCTIE ERVARING

**SPANJAARD'S
PROSPECT MILLS LTD**

CLAYTON-LE-MOORS, ACCRINGTON (LANCS)

Dochter-onderneming van de
N. V. Stoomspinnerijen en
Weverijen voorh. S. J. Spanjaard
te Borne (Holland).

gevestigd sedert 1932
telegram-adres
Spanjaard - Accrington

codes:
Bentley's
A.B.C. 5th and
6th edition

**FABRIKANTEN VAN
TEXTIEL-GOEDEREN
EN
MERCHANTS**

(Exporteerders over de gehele wereld.)

Katoenen dekens, Jacquard-kinderdekentjes,
peignoirstoffen, flanelen, winyettes in effen
en bedrukt, molton dweilen, bedtyk, etc., etc.

BANKA TIN

EEN OVER DE
GEHEELE WERELD
BEKEND PRODUCT

GOVERNEMENTS
TIN BEDRIJVEN

Banka : Ned. Indie

Agenten in Londen :

HENRY ROGERS SONS & CO
c/o The British American Metals Company Ltd.
Plantation House, Rood Lane - London, E.C.3
Telephone: Mansion House 0327-0328

**ANGLO-DUTCH
INVESTMENT
CORPORATION LTD.**

Jac. Jolls (Managing Director),

HALTON
HOUSE

DIAMOND MERCHANTS

20-23 HOLBORN
LONDON, E.C.1

HET GENEEST ALLE HUID AANDOENINGEN

Indien ge last hebt van
irritatie van de huid in welken
vorm ook, probeert het eens
met D.D.D. Prescription, de
betrouwbare medicijn. Alle
irritaties worden door deze
verzachtende, genezende
medicijn geheeld. Bij de
eerste behandeling van de
geïrriteerde plaats reeds wor-
den alle bacillen gedood, die
de oorzaak zijn van de ont-
stekings. Spoedig zal uw huid
weer zuiver en gezond zijn,
en geen spoor van de ont-
steking blijft achter. Koopt
nog heden een fleschje D.D.D.
Prescription bij uw drogist.

Het kost 1/5

(belasting inb egrepen)

D.D.D. PRESCRIPTION

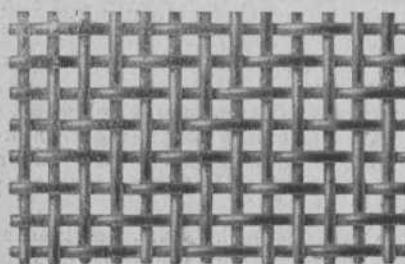
**Wm. H. MÜLLER
& CO. (LONDON), LTD.**

REEDERS
CARGADOORS
SCHEEPSBEVRACHTERS
PASSAGE AGENTEN
PAKHUISMEESTERS
STUWADOORS
ERTSHANDELAREN
ASSURANTIËN

● Zijn bereid op te
treden als Agenten in
Engeland voor het koopen,
verkoopen en verschepen
van alle soorten goederen
naar en van Nederlandsche
Bezittingen

CUSTOM HOUSE & WOOL QUAYS
LOWER THAMES STREET, LONDON, E.C.3

GEWEVEN METAALDRADEN RASTERS

Wij fabriceren alle soorten rasters van :

KOPER, MESSING, BRONS, WITMETAAL,
NIKKEL, ROESTVRIJ STAAL, STAAL-
ALLIAGES EN GEWOON STAAL,
Gegalvaniseerd en Vertind

Ge kunt begrijpen dat wij deze goederen thans
niet kunnen leveren, doch maakt een notitie van
onzen naam en van ons adres met het oog op
zaken doen in de toekomst

Wm. RIDDELL, COUSLAND & CO. LTD.
SPRINGFIELD WIRE WORKS, GLASGOW, S.E.

*Brengt de zon in
Uw huis met*

★ **DECCA** ★

*platen totdat de
uiteindelijke zege
is bereikt*

een

dapper duitsch bisschop

EEN GROOT GEDEELTE van de Nederlandsche geestelijkheid, protestant zoowel als katholiek, onderscheidt zich door een moedige houding tegenover de machthebbers van het oogenblik. Wij hebben vernomen van een nieuwe verklaring van de Nederlandsche bisschoppen, naar aanleiding van de "gelijkschakeling" van de R. K. Tuinders- en Boerenbond, die de twee bekende vorige mandementen tegen de N.S.B. in kracht van taal en moed tot handelen nog heet te overtreffen. De inhoud van dit stuk heeft Londen helaas nog niet bereikt.

Dit is echter wat wij geleerd hadden van de onzen te mogen verwachten. Geen daad van moed uit het Vaderland verrast ons meer. Dit vermogen echter wel dappere blijken van zelfstandigheid uit Duitsland te doen. De bisschop van Munster, Graaf Galen, heeft een reeks preeken gehouden die niet enkel om hun inhoud onze bewondering wekken, maar tevens ons aan het denken brengen over den toestand in Duitsland, door het feit, dat zij uitgesproken konden worden, en dat de reeks kon worden voleindigd. Is alles daarginds nog wel zoo hecht als het lijkt, en als het misschien geweest is?

Graaf Galen dan heeft op 13 en 27 Juli, en vervolgens nog op 3 Augustus, drie preeken gehouden, die in Duitsland ontzaglijk opzien hebben gewekt. Zij zijn daarna als brochure gedrukt, en in het geheim gaan zij nu van hand tot hand.

In zijn eerste preek sprak de

bisschop van de hevige luchtaanvallen der Britten op Munster en het sluiten van kloosters en het aanhouden van op den voorgrond tredende katholieken tegelijkertijd. De Engelschen noemde hij "Kriegsgegners"; hij stelde hen tegenover de "binnenlandsche vijanden", waarmede hij de gestapo bedoelde, die de stad niet minder zwaar had getroffen.

"Dank zij de gestapo," zoo zeide hij, "bestaat er voor den Duitschen burger geen gerechtigheid en geen veiligheid meer." Niet langer mocht hij daarover zwijgen. Wel verweet men hem dat hij de nationale eenheid verstoort, maar dat ontkende hij; deze was reeds door de gestapo verstoord. De vervolging trof alle christenen en hij noemde in dat verband ds. Niemöller, die nu reeds jaren in een concentratiekamp is. Als het zoo doorging, moest Duitsland instorten tengevolge van zijn innerlijk verval.

In zijn tweede preek legde de bisschop er nadruk op, dat recht en gerechtigheid uit Duitsland verdwenen zijn, en dat de rechtsbreuken, die dagelijks in het land worden begaan, ten hemel schreien.

Nog veel vreeslijker dingen besprak de bisschop in zijn derde preek. Hij behandelde daarin het onderwerp van de uitroeiing der gebrekkigen. Hij vertelde, hoe in zijn eigen dioceses patienten in ziekenhuizen en gestichten voor oude lieden verdwenen waren. Hij verklaarde: "Ofschoon hun betrekkingen de mededeeling hebben gekregen dat zij aan longontsteking bezweken zijn, weet iedereen dat zij zijn vermoord." Daar in Duitsland nog een strafwetboek bestaat en ieder, die van een moord weet zich strafbaar maakt wanneer hij die niet bij de overheid aangeeft, had hij zelf bij alle autoriteiten, welke hij bereiken kon, aangifte gedaan van de gepleegde misdaden en tegelijkertijd geeischt, dat andere patienten in bescherming zouden genomen worden. Maar de gestapo is buiten het bereik van de wet.

"Zoover is het gekomen", aldus sprak de bisschop verder, "dat met toestemming van de leiders van het volk alle tien geboden openlijk worden gebroken. Ten eerste wordt afgodendienst gepleegd. De jeugd wordt genoopt den Zondag te ont-heiligen. Echtbreuk wordt bevorderd en de soldaten worden aangespoord 'Kriegsvaeter' te worden". Dat heeft in een bekenden brief o.a. Rudolf Hess gedaan, die zich thans in Engeland bevindt. Ook wees de bisschop erop, dat personen in hooge posities zich verrijken zonder zich om het zevende, achtste en negende gebod te bekommeren. Op zijn protesten tegen deze dingen heeft hij nooit een antwoord gekregen. Wat nut kon het hebben, van een volksgemeenschap te spreken, als hij en andere christenen met de voor zulke dingen verantwoordelijken geenerlei gemeenschap konden onderhouden? De bisschop riep alle christenen op, vast te staan; God zou in laatste instantie beslissen.

De bisschop sprak zoo, juist in de dagen waarin Hitler zijn kruistocht "voor de christelijke beschaving tegen het goddelooze bolsjewisme" liet verkondigen.

Voor het overige vertelt men in heel Duitsland van den, om zijn zedelijken moed bekend staanden bisschop nog de volgende geschiedenis, die zeer wel verzonnen kan zijn, maar die daarom niet te minder het geloof in zijn persoon manifesteert. Toen de bisschop in een preek erover klaagde, dat de jeugd in vijandschap tot den godsdienst werd opgeleid, riep een S.S.-man: "Hoe kan iemand, die zelf geen kinderen heeft, over opvoeding van kinderen spreken?"

De bisschop keek hem scherp aan en zei toen: "Ik verbied u toespelingen te maken op den Führer."

Het heet, dat Himmler den bisschop heeft willen arresteren en uit den weg ruimen. Dit echter heeft Hitler niet aangedurfd.

In Duitsland schijnt zelfs voor de nazi's niet alles meer mogelijk.

ONTVLUCHT per watervliegtuig

Hoe de tweede groep landgenooten in Engeland aankwam

IN HET VORIG NUMMER van *Vrij Nederland* heeft men kunnen lezen hoe eenige stoutmoedige Nederlanders zich van een Duitschen bommenwerper meester maakten en daarmede naar Engeland overvlogen. Zij werden om zoo te zeggen op den voet gevolgd door landgenooten, die met een watervliegtuig aan kwamen zetten.

Eén van deze laatstgenoemden heeft ons het volgende verslag gegeven van de vlucht:

*

Terwijl wij bezig waren met een plan om ons meester te maken van een vliegtuig op Schiphol, om daarmede naar Engeland te vliegen, zagen wij toevallig ergens anders een watervliegtuig liggen. Onze piloot, die in het vliegtuigbedrijf werkzaam was, kende de bijzonderheden van dat toestel. Hij wist dat starten alleen mogelijk zou zijn bij westenwind en lage bewolking.

Toen wij hoorden dat een ander vliegtuig van Schiphol was gestart zonder terug te keeren, begrepen wij dat wij niet langer konden wachten met ons vertrek, omdat wij anders de straffere Deutsche maatregelen om ontsnapping te voorkomen, niet meer zouden kunnen ontgaan. Gelukkig draaide de wind en kwam een zwaar en laag wolkendek opzetten. Den avond voor onze poging om

te ontsnappen roeiden wij naar het toestel, in een opblaasbaren drijfsak. Bij het toestel aangekomen, verstopten wij ons onder een naburige brug om den nacht af te wachten. Een paar uur later kwam een jongen aan. Hij zag ons, en wij werden bevreesd dat hij ons zou aangeven. Wij verlieten dus onze schuilplaats en zochten dekking in een naburig weiland. Om kwart over drie in den morgen sleepten wij den zak weer naar het water, pompten hem op en peddelde naar het toestel.

Toen wij allen goed en wel aan boord geklommen waren, zonder dat de wacht-patrouille aan den kant het gemerkt had, besloten wij den morgen af te wachten. Immers, het zou minder opvallen als wij startten, indien tegelijkertijd ook andere Deutsche vliegtuigen de lucht in gingen.

Om half zeven 's morgens kwamen eenige Deutsche watervliegtuigen over, en toen startten wij ook. De rechter motor wilde niet aanslaan. Het was een angstig moment, maar tot onze onuitsprekelijke verlichting kwamen we toch goed los en begonnen onze luchtreis naar de vrijheid. Op 'n afstand van 600 meter uit de kust zagen we wolkjes van luchtafweerprojectielen om ons heen. Klaarblijkelijk was het bericht van onze vlucht tot de Duitschers doorgedrongen, en zij openden vuur op ons. Dicht onder

de wolken vliegend ging het verder. Gedurende onzen geheelen overtocht over de Noordzee namen wij niets waar, vriend noch vijand.

Onze piloot koerste op de zon, daar het kompas niet was bijgesteld. Toen wij de rotsachtige Engelsche kust zagen, nam hij het besluit vlak bij het strand te landen. Hij had n.l. nog nooit een watervliegtuig gevlogen...

Het spreekt vanzelf dat wij op eenigen afstand voor de kust onder vuur werden genomen, daar men onze Deutsche kenmerken zag. Wij lieten onmiddellijk een oranje-wit-blauwe vlag zien, die we bij ons hadden, en wuifden met onze burgerhoeden en met zakdoeken. De piloot maakte een scherpe daling. De remklappen werkten niet, zoodat we met groote snelheid op de golven kwamen en een aantal sprongen maakten. Na den laatsten sprong stootte het toestel op een wrak, waarbij een stuk van den rechter drijver afbrak. Het kwam toen met zijn propellers en zijn neus in het water. Wij klommen zou gauw mogelijk in den staart, waarop het toestel van voren weer omhoog kwam.

Op aanwijzing van de soldaten aan den kant sloegen wij onze motoren weer aan en bereikten schuivend over de rotsen het strand. Het was kwart over zeven...

Hoe het mogelijk is dat het landingsgestel en de drijver niet zijn ontzet of afgescheurd bij die landing van ons, is onbegrijpelijk. De kwaliteit van het werk van de Fokkerfabriek is dus wel buitengewoon goed.

(De kwaliteit van onze Nederlandsche jongens ook! Red.)

**K
L
M**

Wekelijksche luchtlijn
Indië - Midden Oosten,
in aansluiting op de
KNILM vliegtuigen uit
Australië

**JAVA
STRAITS
THAILAND
BURMA
BR. INDIË
PALESTINA**

**KONINKLIJKE LUCHTVAART
MAATSCHAPPIJ**

HOLLAND-COLOMBO

TRADING SOCIETY, LTD.

LONDON

AMSTERDAM

COLOMBO

BATAVIA

NEW YORK

ALL PRODUCTS

BRANDON MESRITZ & Co.

AMSTERDAM BATAVIA

SEMARANG SOERABAJA

KOBE

Importeurs

**N. V. HANDEL
MAATSCHAPPIJ**

voorheen

G. HOPPENSTEDT

Hoofdkantoor

Batavia

IMPORTEURS

Kantoren te:

Batavia, Bandoeng,
Semarang, Soerabaja,
Padang, Medan, Palembang,
Makassar.

Inkoopkantoor:

Manchester, Princess
Street, 82, Asia House.

Vertegenwoordigers te:

New York, Kobe,
Sjanghai.

★

OEI TIONG HAM MAATSCHAPPIJ

Hoofdkantoor: Semarang, Java, N.O.I.

Dochterondernemingen:

N.V. ALGEMEENE MIJ TOT EXPLOITATIE DER OEI
TIONG HAM SUIKERFABRIEKEN.

Eigenaren van Suiker- en Sago-
plantages en fabrikanten van Suiker
en Sagomeel (het bekende "Krebet"
merk). Eigenaren van Rubber-
plantages en exporteurs van Rubber.

★

Importeurs en Exporteurs:

N.V. HANDEL MIJ KIAN GWAN, SEMARANG.

Exporteurs van Suiker, Rubber,
Kapok, Peper, Rijst, enz. en het
bekende

"KREBET" Sagomeel

eerste en tweede kwaliteit.

Agenten voor de Vereenigde Staten: Seligman & Co.
240, Madison Ave., New York.

Importeurs van Kruidenierswaren en Levensmiddelen,
Schrijfbehoeften, Papier, Toiletartikelen, Chemicaliën,
Klokken en Horloges, Keukengerei, enz.

Filialen in Nederlandsch Indië: BATAVIA, SOERABAJA,
MAKASSAR, PALEMBANG, CHERIBON, DJOKJA,
SOLO. Vertegenwoordigers in geheel Nederlandsch Indië.

Dochterondernemingen in het
Buitenland:

KIAN GWAN CO. (CHINA), LTD., SJANGHAI en
HONGKONG

KIAN GWAN CO. (THAILAND), LTD., BANGKOK

KIAN GWAN CO. (CALCUTTA), LTD., CALCUTTA

KIAN GWAN (MALAYA), LTD., SINGAPORE

KIAN GWAN WESTERN AGENCY LTD., LONDON

★

Assuranties:

Agenten van Union Ins. Soc. of Canton,
Queensland Ins. Co., Fidelity-Phoenix
Fire Ins. Co., Union Ass. Soc., enz.

★

Bankiersbedrijf:

N.V. BANKVEREENIGING OEI TIONG
HAM, SEMARANG en SOERABAJA

★

Scheepvaartbedrijf:

HEAP ENG MOH STEAMSHIP COY.
(RED FUNNEL LINE), SINGAPORE

★

Veembedrijf

N.V. MIDDEN JAVA VEEM, SEMA-
RANG, SOERABAJA, PASOEROEAN,
PROBOLINGGO

★

Bedrijf in Onroerende Goederen:
SEMARANG, SINGAPORE

In het bergachtig terrein van Nederlandsch Indië moet van paarden gebruik gemaakt worden om het geschut te vervoeren. Als het de helling af gaat, worden de paarden op bovenstaande primitieve wijze wat geremd

ONS RIJK OVERZEE

ONS WEKELIJSCH OVERZICHT UIT INDIE

★ Nieuwe dreiging in het Oosten

Onweerswolken

DE INKT, VAN ons vorig overzicht was nog niet droog toen men zich onze waarschuwing over de dreigende stemmen uit Japan reeds ter harte moest nemen. Daar was de Regeerings-crisis in Japan met een nieuw kabinet onder leiding van den vorigen minister van Oorlog, luit.-generaal Hideki Tojo, die als een groot vriend van Duitschland bekend staat. Daar was verder dreigende taal van een officiële zegsman voor de Japansche Marine over de betrekkingen tot de Vereen. Staten en daarbij kwam in de derde plaats de overeenkomst van Japan met Portugal over een nieuwe luchtlijn van Palau naar Portugeesch Timor. Heel het Oosten schokte als het ware weer wakker. Uit Amerika brachten de dagbladen ons heftige antwoorden op wat als dreigementen van Japan beschouwd moest worden, en in Australië liet de leider van de Regeering zich op een ondubbelzinnige wijze hooren.

In een der telegrammen heette het dat de raadselingen tusschen Australië, Groot-Brittannië, de Vereen. Staten en zekere andere landen versneld zijn met het oog op deze gebeurtenissen.

Dit alles trof Indië vrijwel op het oogenblik, dat het stoffelijk overschot van den verongelukten legercommandant grafwaarts werd gedragen.

Tegelijkertijd vertoefde de chef van den Generalen Staf, generaal ter Poorten, in Manilla voor een onderhoud met den Amerikaanschen opperbevelhebber in de Philippijnen, waar juist besprekingen tusschen de militaire bevelhebbers in het Verre Oosten gehouden werden. Generaal ter Poorten keerde onmiddellijk naar Indië terug om het opperbevel van het Indische leger op zich te nemen.

De luchtlijn naar Timor

Op het oogenblik, dat wij dit schrijven is nog maar alleen het commentaar van de *Java Bode* op de voorgenomen Japansche luchtlijn naar Portugeesch Timor bekend. Terecht stelt het blad op den voorgrond, dat dit deel van Timor voor Japan geen economische beteekenis heeft. Hier kan dus alleen van strategische doeleinden gerept worden.

Vandaar de opschudding, die het bericht van het tot stand komen der overeenkomst tusschen Japan en Portugal, in Australië verwekte. Timor ligt te nauwnood 500 mijlen van Pt. Darwin, de hoofdstad van het Noordelijk Territoire van Australië; veel dichter dan bij Java. De *Java Bode* sprak tegen, dat de Ned.-Indische autoriteiten Japan toestemming gegeven zouden hebben om over Indisch grondgebied te vliegen. Er schijnen alleen meteorologische en nautische faciliteiten gevraagd te zijn voor een tiental proefvluchten, welke telkens voor één vlucht verleend zijn.

Timor is iets kleiner dan Nederland. De westelijke helft, met Koepang als hoofdstad behoort aan Ned.-Indië en de oostelijke helft met Dilly als hoofdstad, aan Portugal. Het is een zeer weinig ontwikkeld gebied met zwaar bergland en een klimaat dat reeds sterk door het Australische vasteland en zijn droog klimaat beïnvloed is.

In het Portugeesche gedeelte leven nog geen 500.000 menschen, primitieve stammen, wier rijkdom bestaat in een groote paarden- en veestapel en koffie-aanplant. Vroeger waren er geregeld grensincidenten naar aanleiding van diefstallen van paarden, waarbij de dieven over de grens maraudeerden. De toestand was bovendien ingewikkeld door verschillende enclaven.

De begroting van Portugeesch Timor beliep enkele jaren geleden nog geen miljoen gulden en de totale in- en uitvoer van dat gebied bedraagt nog belangrijk minder.

Ziedaar de beteekenis van dit gebied, waarheen Japan nu een nieuwe luchtlijn opent, met een eindpunt slechts 100 km verwijderd van ons Koepang, als een der belangrijke stations op de Indië-Australië-route.

Het is begrijpelijk, dat men in het Oosten en dus ook in Ned.-Indië heftig onttend is over deze nieuwe actie van Japan juist op dit oogenblik.

Dit zal de samenwerking der ABCD-mogenheden zonder twijfel krachtig bevorderen en voor wie de berichten van nabij volgt is er ten aanzien van Indië's aandeel daarin heel wat tusschen de regels te lezen. Wij hebben trouwens bij herhaling doen uitkomen, dat men in Indië van den aanvang af tegen elke politiek van sussen en bedaren gekant is geweest.

“Wij zijn Uw bureu, we deelen met U de idealen van recht, waarheid, verdraagzaamheid en eerbied voor onze bureu,” zoo verklaarde Edeleer mr. Ch. O. van der Plas, als leider der Indische delegatie van journalisten, aan een diner in Melbourne. Maar zoo voegde hij eraan toe: “We zullen geen voet van ons gebied laten bezetten zonder er voor te vechten. Liever dood met eere, dan een oneervol leven.”

Dat weerspiegelt inderdaad de opvatting in Indië.

Een aangrijpende plechtigheid

De ter aarde bestelling van den verongelukten legercommandant, generaal Berenschot, en de met hem omgekomen andere militairen is een aangrijpende plechtigheid geweest. De lijken waren opgebaard in de hal van het Departement van Oorlog te Bandoeng, welke tot chapelle ardente was ingericht. Duizenden hebben hun daar een laatste groet gebracht. De Gouverneur-Generaal, de commandant der Zeemacht en tal van andere grootwaardigheidsbekleeders waren aanwezig, zoogood als de Soesoehoenan, de Mangkoe Negoro en andere Indonesische vorsten en hooge ambtenaren.

Vier generaals fungeerden als slippendragers, terwijl op de kist, gedekt met de driekleur, de kolbak en sabel van den generaal lagen, en zijn onderscheidingen op een kussen.

Vier kapiteins-vlieger fungeerden als slippendragers voor hun omgekomen collega Knap, evenals vier sergeanten en vier brigadiers voor de omgekomen sergeant-monteur van Kampen en den genie-brigadier de Haan.

Twaalf onderluitenanten droegen het stoffelijk overschot van den populairen legercommandant grafwaarts, terwijl twaalf onderofficieren de kisten der andere slachtoffers droegen. Er heerschte een plechtige stilte, niettegenstaande duizenden belangstellenden den stoet volgden.

Het ooggetuige-verslag van den Nirom, gegeven door reserve-kapitein

N. V. Nederlandsche

Aanneming Mij

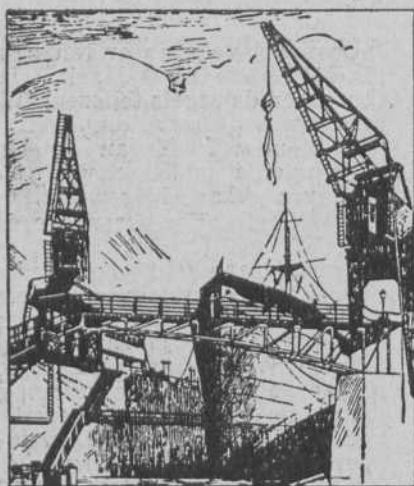
v/h FIRMA H. F. BOERSMA

BATAVIA

SOERABAJA

N. V. DROOGDOK MIJ. "TANDJONG PRIOK"

Java—Nederlandsch Oost - Indië

- ★ Scheepsbouw
- ★ Scheepsreparaties
- ★ Machinereparaties
- ★ Twee drijvende dokken
- ★ Een sleepheiling

TELEGRAM ADRES: "REPAIRS, TANDJONG PRIOK." CODES: A.B.C. 5° en 6° ED.

**N.V. BORNEO SUMATRA
HANDEL MAATSCHAPPIJ**

**IMPORTEURS
EXPORTEURS
FABRIKANTEN**

★

**HOOFDKANTOOR TE
BATAVIA (JAVA)**
MET KANTOREN OVER DE
GEHEELE ARCHIEPEL

★

**TELEGRAMADRES:
"BORSUMY"**

CODES:
BENTLEY'S COMPLETE PHRASE CODE
ACME COMMODITY & PHRASE CODE

Harmsen Verwey & Dunlop n.v.

HOOFDKANTOOR:
BATAVIA (JAVA)

BIJKANTOREN:

Soerabaja, Semarang, Cheribon,
Bandoeng (Java), Padang, Medan,
Palembang (Sumatra), Makassar,
Menado (Celebes)

Importeurs van:

IJZER, STAAL, IJZERWAREN,
VERFSTOFFEN, CHEMICALIËN,
STUKGOEDEREN, MODE-
ARTIKELN, LEVENSMIDDELEN,
DRANKEN, enz.

Inkoop-Kantoren:

The Sino Java Handelsvereniging, Inc.,
17, John Street, New York
The Netherlands Selling Organisation, Ltd.
Osaka, Sjanghai, Hongkong, Calcutta

GEbruikt

Bell's Asbestos

PAKKING
EN
HOOGE DRUK PLAAT

Meer dan 50 jaar ervaring in
Nederland, in Europa en overzee

"BESTOBELL"

(ged. handelsmerk)

"Dagger" pakking heeft altijd de
voorkeur gehad van Nederlandsche
ingenieurs, van begin af aan. Zij
wordt nog altijd veel gevraagd en is
dan ook nog altijd even goed als
vroeger.

Andere veel gevraagde pakkingen zijn:

"Reefer" pakking (bestand tegen
stoom en water).

"Salamanderite" en "Bellite."
Hooge Druk Plaat.

"Victor." Plaat—Asbest Band—
Mangat Ringen.

Er is iets te vinden voor elk doel bij
de "BESTOBELL"-producten

**BELL'S ASBESTOS AND ENGINEERING
LIMITED**

BESTOBELL WORKS

SLOUGH, BUCKS, ENGLAND

Agenten:

Voor Nederlandsch Indië:
N.V. BORNEO SUMATRA HANDELSMAAT-
SCHAPPIJ, BATAVIA.

Voor Nederland:
FIRMA: C. W. TODD
AMSTERDAM — ROTTERDAM

A. Zimmermann, herinnerde eraan hoe de legercommandant sinds zijn 15de jaar doen hij op de Cadettenschool in Alkmaar werd toegelaten, de uniform heeft gedragen en hoe symbolisch het was, dat deze soldaat-legercommandant, tegelijk met drie andere soldaten van zijn leger werd ten grave gedragen. Een soldaat tusschen soldaten.

Van uit het Paleis van den Legercommandant sloeg mevrouw Berenschot de droeve stoet gade. Haar drie kinderen vertoeven in Holland.

Aan de groeve legde de Landvoogd getuigenis af van het verlies voor Indië in dit heengaan en van zijn gevoelens van persoonlijk leed, bij het verscheiden van een trouwen vriend en medewerker.

Betoonde deelneming

Van H.M. de Koningin ontving de Landvoogd een condoleantie-telegram, waarin H.M. haar innige deelneming betuigt met het verlies dat Indië lijdt. Maar ook minister Welter, minister van Kleffens, minister Furstner, de gouverneurs van Suriname en Curaçao zonden telegrammen. Sir Robert Brooke-Popham seinde een betuiging van rouw, waarin hij zijn gevoelens van vriendschap en respect voor den overledene onder woorden bracht. Ook generaal McArthur, de Amerikaansche opperbevelhebber te Manilla seinde, hoezeer hij geschokt was door dit plotseling heengaan.

Ten slotte betuigden verscheiden consuls-generaal van geallieerde mogenheden en onze journalisten op tournee in Australië hun deelneming, terwijl uit het binnenland een eindeloze stroom van telegrammen van medeleven getuigde.

Een hoogst merkwaardig samentreffen is, dat Indië ook tijdens den vorigen wereldoorlog, n.l. in 1916, zijn legercommandant, generaal Michielsen, door een vliegongeluk verloor. En nog treffender is dat daarbij als bestuurder van het vliegtuig fungeerde de tegenwoordige generaal ter Poorten, die nu als opvolger van generaal Berenschot zal optreden.

Indië's weerbaarheid

De Commissie, indertijd ingesteld voor de propaganda der weerbaarheids-gedachte onder de jeugd heeft als eerste nummer op het program gesteld het onderwijzend personeel te bezielen voor de verdediging. Zij zijn het die naast de ouders den grootsten invloed kunnen oefenen op de jeugd. Daarvoor is in de eerste plaats noodzakelijk, dat onderwijzers en leeraren meer van de defensie zien. Het Departement van Marine organiseert excursies van onderwijzend personeel naar de vloot, terwijl er plannen zijn voor de oprichting van een vacantiewaterkamp voor jongens.

Ook bestaat het plan om een Jeugdwacht van de Stads- en Landwachten te formeeren. Daarnaast werken het Vrijwillig Vliegercorps en het vrijwillig oefencorps reeds aan ditzelfde doel.

In de laatste weken zijn geregeld nieuwe Catalina-vliegboorten uit Amerika aangekomen. Zooals President Roosevelt meedeelde heeft Ned-Indië voor 500 miljoen dollar aan bewapeningsmateriaal beteld.

Indië zorgt ook voor de aanvulling der Nederlandsche behoeften in Engeland. Volgens de Java Bode worden geregeld jongelui naar Engeland uitgezonden voor dit doel. De eerste ploeg radiotelegrafisten voor de bommenwerpers der Marine-luchtvaart is vertrokken en andere groepen zullen spoedig volgen. De jongelui worden in Soerabaja opgeleid en de deelnemers aan deze opleiding zijn van geestdrift vervuld.

Handel in nieuwe banen

Met de Vereen. Staten is men tot overeenstemming gekomen over de grondslagen voor een innige samenwerking op het gebied der verschepping. Aan de hand van het ladingaanbod en de beschikbare scheepsruimte zal een verdeeling plaats hebben, waarbij zoowel op onze exportbelangen als op de behoefte van Amerika aan grondstoffen zal worden gelet. Daarbij zal de lading over Nederlandsche en Amerikaansche schepen verdeeld worden.

Dit is van te meer belang omdat de stopzetting van het handelsverkeer met Japan op 28 Juli, na de geleidelijke afwerking van loopende contracten, een belangrijke verschuiving van den invoer tengevolge heeft. In Augustus leverde Japan nog 14% van den invoer, voornamelijk garens en manufacturen, maar ook nog cement, aardewerk, papier, glaswerk, aluin, zoutzuur, zwavelzuur en enkele levensmiddelen zooals visch in blik en bier. Maar als de loopende contracten zijn afgewerkt, is het natuurlijk uit met de Japansche goederen. De garens en manufacturen komen voor een belangrijk deel voortaan uit Amerika.

De onlangs opgerichte Alg. Import Organisatie treedt als alleen-opkoper voor de importeurs op, bij het tot stand komen van deze transacties.

De nieuwe "van Galen"

Indië is dankbaar voor het telegram van H. M. de Koningin, waarin zij zegt, dat het overmaken van vier vijfde van het benodigde totale bedrag voor de nieuwe "van Galen," reeds binnen een maand na het begin der inzameling, alle verwachtingen overtreft.

"Het is voor mij een hernieuwd bewijs—aldus luidt het telegram—voor den in Ned-Indië onder allen heerschenden geest, die voor onze goede en rechtvaardige zaak geen offers, hoe groot ook, schuwt."

De sigaren voor Churchill

Indië heeft zich verheugd over een brief van Churchill, in de Java Bode afgedrukt, waarin hij bedankt voor de sigaren en zilveren kist, die Java hem gestuurd heeft. Voor Kerstmis bedoeld hebben de sigaren den Britschen premier heel wat later bereikt en niet dan nadat ze door den kapitein uit zijn brandend en zinkend schip gered zijn.

Churchill zegt door dit geschenk zeer getroffen te zijn.

Korte berichten

Hoe goed de Stadswachten uitgerust zijn blijkt o.a. uit het feit, dat de Stadswacht te Medan snelvarende Amerikaansche motorboten heeft gekregen voor de verdediging der haven Belawan en de riviermonden.

De Indische journalisten op tournee in Australië worden op een zeer bijzondere wijze ontvangen.

De Indische Regeering diende bij den Volksraad een voorstel in tot de heffing van een extra-uitvoerrecht op thee, van 5%.

Er is niets zoo goed als

NUFIX

voor verzorging van het haar
en een goed verzorgd uiterlijk

voorkomt en bestrijdt
ROOS EN HAAR-UITVAL

Handig, gemakkelijk bij zich te dragen

FLESSCHEN 7½, 1/3, 1/9-TUBES 7½, 1/3

INCLUDING PURCHASE TAX

OVERAL TE VERKRIJGEN, OOK IN CANTINES
NUFIX IS ZEER ZUINIG IN HET GEBRUIK.

WALDEN & CO (NUFIX) LTD., THE HYDE, LONDON, N.W.9

VOOR

INLICHTINGEN OVER RUBBER

Raadpleegt het

ADVIES-BUREAU

van de

BRITISH RUBBER PUBLICITY ASSOCIATION
(Een advies-bureau gesticht door rubber-producenten)

Literatuur over de eigenschappen van rubber en de vele mogelijkheden, waarbij van rubber gebruik kan worden gemaakt, wordt op aanvraag gratis toegezonden door:

THE BRITISH RUBBER PUBLICITY ASSOCIATION

19, Fenchurch Street, London, E.C.3

HAGEMEYER & CO. HANDEL MIJ N.V. Importeurs

Makassar
Menado

BORNEO
Bandjermasin
Pontianak

BRITISH MALAYA
Singapore
Kuala Lumpur
Penang

Bijkantoren in alle deelen van Nederlandsch Oost-Indië en de Straits Settlements.

INKOOP-KANTOOR: Manchester, Hagemeyer Trading Co. Ltd., Orient House, Granby Row.

HOOFDKANTOOR in Ned. Indië: Batavia.
HOOFDKANTOOR in de Straits Settlements: Singapore.

**v
a
m**

n.v. volker aanneming maatschappij

Gevestigd te Bandoeng, Java, Nederlandsch Oost-Indië
Kantoren op : Java—Sumatra—Borneo—Celebes

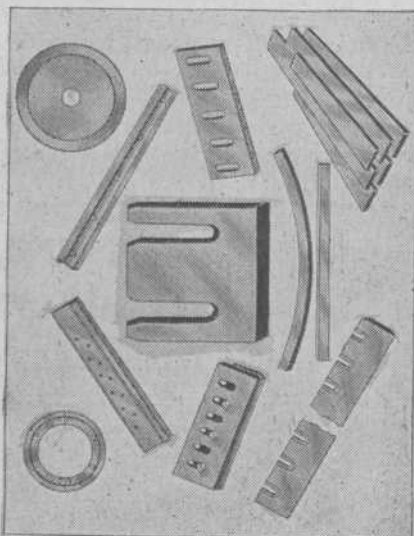
ontwerpers burger-waterbouwkundige werken

aannemers bagger-opspuitwerk :: grondwerk
gewapend betonbouw—in alle uitvoeringen

★
A. R. HEATHCOTE & CO., LTD.
 Bernard Works, Sylvester Gardens,
 SHEFFIELD, 1, England
 'Phone : 21087 (2 lines).
 'Grams : Baccanife, Sheffield

fabrikanten van
 alle soorten

MACHINE MESSEN

MACHINE MESSEN

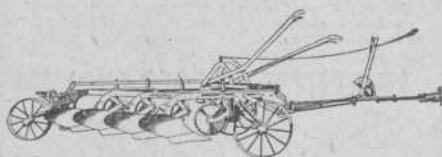
MERK DARK

Specialiteiten :

DRUKKERS SNIJ APPARATEN
FINEER-MESSEN
TABAKSKERFMESSEN
SIGARETTENMESSEN
SCHAARBLADEN
PRECISIE-SLIJP-PLATEN
CIRKELMESSEN EN -SCHAVEN

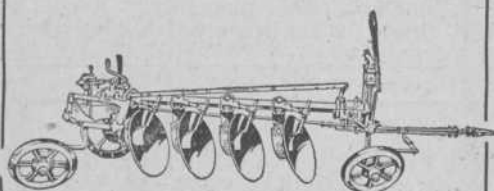

PLOEGEN voor elken Landbouwer

Ransomes' ploegen en landbouwwerk-
 tuigen zijn de beste die ge kunt
 wenschen zoowel voor tractie door
 dieren als door tractors, voor licht en
 voor zwaar werk. Ransomes hebben
 reeds 150 jaar lang ploegen gemaakt,
 en zij zijn dan ook in staat een keuze
 te bieden voor werk onder alle omstan-
 digheden en voor alle soorten gewassen.

GROOTE VOORRADEN

Ransomes

Schrijft ons om geïllustreerde prijscuranten, waarin
 deze werktuigen beschreven worden, ook die voor
 onderhoud van vlieg- en sportvelden, tuinen, enz.

RANSOMES, SIMS & JEFFERIES, LTD.
 IPSWICH ENGLAND

Neerland's Aandeel in den oorlog

Vliegerkruis toegekend aan twee Nederlandsch-Indische piloten

H. M. KONINGIN WILHELMINA heeft aan twee Nederlandsch-Indische piloten het vliegerkruis toegekend, dat op 28 Augustus bij K.B. is ingesteld.

Aan lt.-vlieger T. F. A. Buys is dit vliegerkruis toegekend wegens het toebrengen van belangrijke schade aan den vijand en het blijk geven van moed en volharding. Het vliegerkruis is voorts toegekend aan lt.-vlieger J. B. H. Bruinier, wegens het toebrengen van nadeelen aan den vijand onder zeer moeilijke omstandigheden en het blijk geven van moed en volharding. Lt.-vlieger Buys wordt sinds 24 Juni vermist na een R.A.F.-vlucht over Frankrijk. Lt.-vlieger Bruinier is kort geleden naar Ned.-Oost-Indië teruggekeerd teneinde zijn ervaring als vlieger bij de R.A.F. ten dienste te stellen van de luchtmacht in Ned.-Oost-Indië.

Dit is de eerste maal dat het vliegerkruis is toegekend.

Het "Kruis van Verdienste" bestaat

uit een rechthoekig, gelijkarmig Kruis, uitgevoerd in brons.

De voorzijde van het Kruis vertoont in het midden een opgelegde, gekroonde W., omringd door twee halfcirkelvormige, aan de bovenzijde niet sluitende lauwertakken.

De achterzijde van het Kruis is glad en vertoont in relief in het midden een Nederlandschen leeuw. Op den bovensten arm van het Kruis is in relief aangebracht het woord "voor" en in het midden op de onderste helft is in relief aangebracht het woord "verdiensste."

Het Nederlandsch staatsblad meldt dat het vliegerkruis wordt toegekend voor daden van initiatief, moed en volharding gedurende vluchten in oorlogstijd. Zij wien het kruis reeds eenmaal is toegekend, en die door een nieuwe daad in aanmerking zouden komen voor eenzelfde onderscheiding, dragen het cijfer twee op het lint van het kruis.

★ Gastvrijheid van en voor Nederlanders

IN MONTREAL wordt op een manier, die navolging verdient, getracht den Nederlandschen zeeman, die daar aankomt, het gevoel bij te brengen dat hij een welkome gast is, wiens werk in den strijd voor de bevrijding van ons land wordt gewaardeerd door landgenooten aldaar zoowel als door Canadeezen. Nederlandsche zeelieden krijgen bij aankomst een pamfletje met zeven adressen waar zij zich kunnen aanmelden voor advies en steun zoowel als voor ontspanning en waar ernaar gestreefd wordt, hun het verblijf zoo aangenaam mogelijk te maken.

Op Curaçao wordt, blijkens het ons toegezonden jaarverslag van het "Apostolaat ter Zee", ook ernstig gestreefd naar zorg voor den Nederlandschen zeeman, die in de uitvoering van zijn taak Willemsstad komt.

Tenslotte willen wij vermelden dat ook in San Francisco een actieve Nederland-

sche vereeniging bestaat, de "Holland American Society of California", die als gastvrouw voor Nederlanders optreedt aan de westkust van het Amerikaansche vasteland.

Onze lezers vinden in *Vrij Nederland* op helaas ongeregelde tijden berichten vermeld over activiteit van Nederlanders in alle deelen van de wereld. Aan het ongeregelde heeft de gebrekkige postverbinding veel schuld. Doch de getrouwe lezer heeft toch reeds een indruk kunnen krijgen van het groote aantal Nederlandsche centra in de wereld, waar landgenooten elkaar ontmoeten en andere Nederlanders welkom zijn. De actiefsten van deze vereenigingen hebben *Vrij Nederland* van haar bestaan en werk op de hoogte gesteld. Wij zeggen haar daarvoor dank. Doch laten andere vereenigingen ons ook eens schrijven, opdat wij onzen landgenooten — en anderen — telkens kunnen bewijzen, wat "Nederland in den vreemde" praesteert!

★ Nederlandsch leven in Chili

BLIJKENS HET VERSLAG van de Nederlandsche vereenigingen in Santiago de Chile mankeert het ook daar niet aan den vaderlandslievenden zin van onze landgenooten. Een hoogtepunt van het Nederlandsche vereenigingsleven daar heeft natuurlijk de herdenking van Koninginne-verjaardag gevormd. Na het officieele gedeelte, dat begon met een rede van den Nederlandschen zaakgelastigde, den heer Van Oven, en dat besloten werd met een toast op H.M. de Koningin, werd een feestelijke avond gehouden, met Hollandsche boerendansen in costuum en een loterij voor het Nederlandsche Roode Kruis. De baten van het feest overtroffen de stoutste verwachtingen.

Nederlandsche zeelieden, die een Chileensche haven aandoen, kunnen er op rekenen, dat het comité "Holanda Libre" zich hun lot aantrekt, en voor hun ontspanning zal zorgen, op dezelfde wijze als door deze Chileensche Nederlanders in de afgelopen maan-

den voor een verzetje is gezorgd voor opvarenden van Nederlandsche schepen in Chileensche havens. Een woord van lof voor de activiteit van deze kleine, maar klaarblijkelijk nog echt Nederlandsche kolonie in Santiago de Chile moet ons hier van het hart.

De Hollandsche Balletgroep in Santiago de Chile

Bij een recent bezoek aan Liverpool kwam de Koning van Engeland ook aan boord van eenige Nederlandsche schepen die in de haven lagen en Z.M. inspecteerde de bemanningen dier schepen, waarbij hij zijn waardeering uitsprak voor het aandeel in de oorlogvoering dat wordt bijgedragen door de geallieerde koopvaardijvloot.

"PRO PATRIA" bij de Koninklijke Nederlandsche Brigade

OP VRIJDAG 17 October heeft de vereeniging "Pro Patria" haar eerste bijeenkomst in de cantine van het kamp van de Koninklijke Nederlandsche Brigade gehouden, in tegenwoordigheid van den commandant, Kolonel D. van Voorst Evekink, Generaal Noothoven van Goor, en andere officieren.

De voorzitter, de heer A. Hofland, hield een korte en krachtige rede ter inleiding, waarin hij het doel van de vereeniging uiteenzette. Daarna gaf hij het woord aan een marine-officier, die vertelde hoe de marine met zulk succes haar werk doet.

Vervolgens sprak een Nederlandsch piloot bij de R.A.F., die onlangs uit Nederland ontvlucht was. Hij sprak van zijn werk bij de Engelsche luchtmacht en moedigde de soldaten vooral aan, dat mocht hun de kans geboden worden ook bij de R.A.F. in dienst te treden, zij die zeker niet voorbij moesten laten gaan. Hij eindigde met een zeer treffende beschrijving te geven van het leven in Nederland en van de enorme kracht van het stille verzet door onze landgenooten. Daarbij bracht de spreker vooral naar voren hoe men in Nederland alle kleine vooroordeelen van vroeger heeft opzij gezet en men niet meer vraagt "wie bent U," "waar komt U vandaan", enz., maar eenvoudig: "bent U goed vaderlander of niet?" Hij eindigde met de aanwezigen er nog eens aan te herinneren dat onze landgenooten in Nederland van ons ver-

wachten dat wij het allerbeste in ons moeten geven, nog meer dan zij in Nederland, aangezien wij hier in Engeland daar de volle gelegenheid toe hebben.

Tot slot zong "Jaap" van Radio Oranje eenige van zijn bekende liedjes, waarvan de refreinen dapper door de aanwezigen medegezongen werden.

Kolonel van Voorst Evekink dankte het bestuur van "Pro Patria" voor het initiatief om ook in het kamp een afdeling van de vereeniging op te richten, en de sprekers voor hun woorden. Hij eindigde met de aankondiging dat er tijdens de bijeenkomst

bericht van aankomst aan het station van Nederlandsche soldaten uit Canada was binnengekomen. Dit bericht gaf natuurlijk een zeer bijzondere beteekenis aan den avond. Onder het genot van een biertje en een gezellig praatje, en de muziek van de militaire kapel verstreek de tijd ras, en spoedig marcheerden onze Nederlandsche Canadeezen de cantine binnen. De kolonel heette hen hartelijk welkom en er werd een driewerf hoera op hen uitgebracht.

Het ligt in de bedoeling van het bestuur van "Pro Patria" evenals in Londen iedere maand een bijeenkomst in het kamp te organiseeren.

★ les in Nederlandsche taal en geschiedenis

NU DOOR HET geringe getal dat zich daarvoor opgegeven heeft, de oprichting van een school voor Nederlandsche kinderen in Engeland niet mogelijk bleek, wil de Nederlandsche Regeering de gelegenheid openstellen, dat Nederlandsche kinderen, die op Engelsche scholen gaan, door een schriftelijken cursus onderwijs ontvangen in de *Nederlandsche taal en de vaderlandsche geschiedenis*.

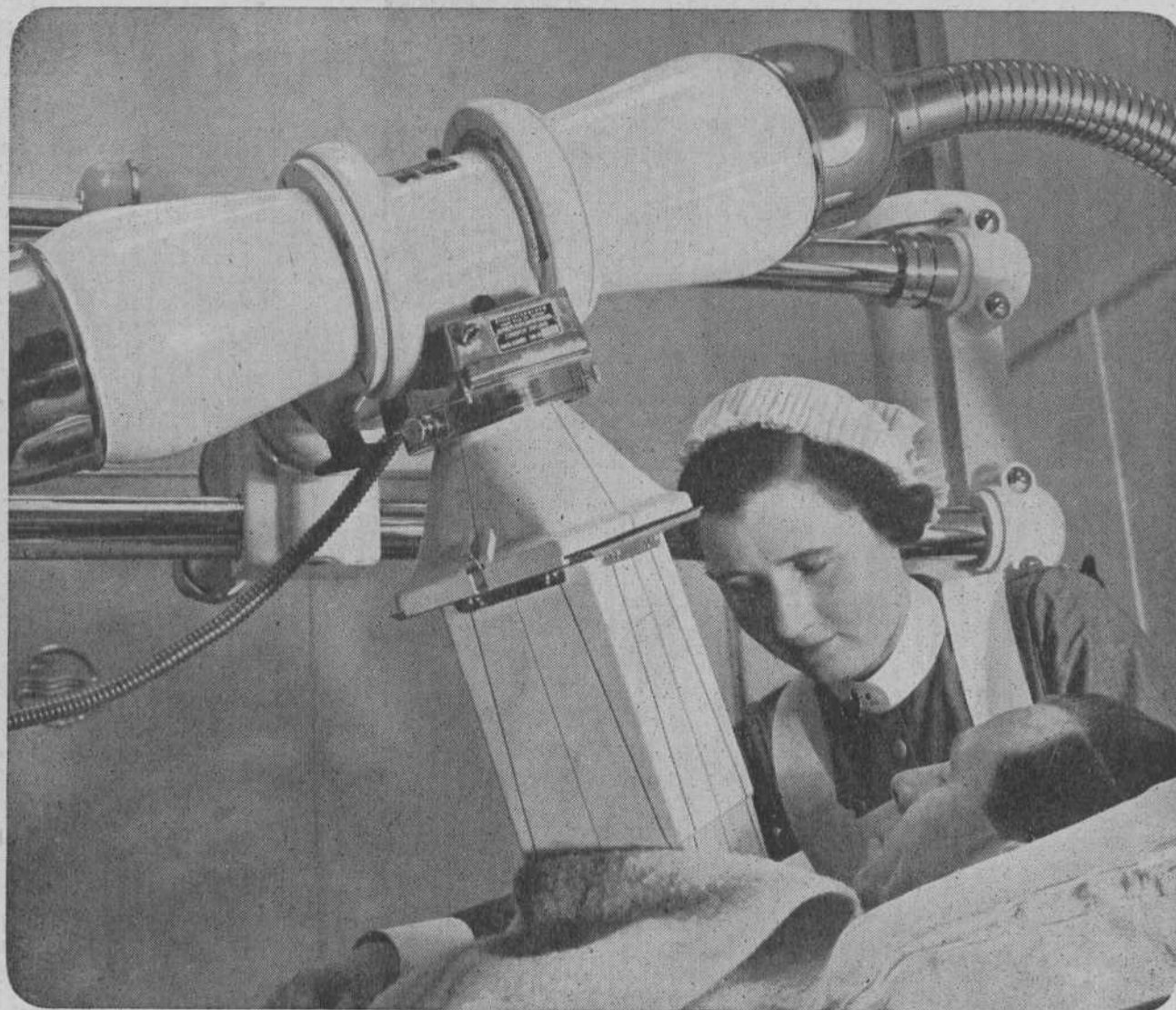
Dit onderwijs zal gegeven worden door mevrouw R. Marsman, die in Nederland vroeger leerare was in de Nederlandsche taal en letterkunde is geweest, de cursussen zullen worden opgemaakt in verband met den leeftijd der leer-

lingen en het onderwijs, dat zij genoten hebben. Rekening zal gehouden worden met het onderwijs in de Nederlandsche taal en de vaderlandsche geschiedenis, zooals dit in Nederland wordt gegeven.

De kosten van deelneming aan den cursus, zoowel als de geheele inrichting van het onderwijs, zullen uiteraard afhangen van het aantal der deelnemers.

Ouders, die over zulk onderwijs aan hun kinderen denken, worden daarom uitgenoodigd, dit schriftelijk te doen weten aan het Departement van Onderwijs te Londen (Stratton House, kamer 721).

Zij zullen dan nadere inlichtingen ontvangen.

**"8 NOVEMBER 1895 ZAL EEUWIG EEN GEDENKWAARDIGE
DAG BLIJVEN IN DE MEDISCHE GESCHIEDENIS**

. . . . op dien dag werd voor het eerst een licht waargenomen, dat volgens menselijke observatie nog niet op land of zee had bestaan."

Met deze woorden beschreef een Engelsch tijdgenoot van Professor Wilhelm Conrad Roentgen de ontdekking van de Roentgenstralen, een ontdekking, welke gebleken is een der belangrijkste bijdragen ter bevordering der medische wetenschap en de ziektebestrijding te zijn.

Vooraanstaande doctoren, wereldberoemde chirurgen en de beste technische krachten van onzen tijd wijdden zich met onvermoeid enthousiasme aan hun taak om de geheimen van deze nieuwe straal te ontsluiten.

Tegelijkertijd werd in de Laboratoria van de groote electro-technische ondernemingen ononderbroken geëxperimenteerd om de hulpmiddelen voor hun werk te verschaffen en hen in staat te stellen het

resultaat van hun streven in practische toepassing te brengen.

Zoo ontstond in minder dan een halve eeuw de wetenschap der Roentgenologie zooals wij die heden kennen.

In de ontwikkeling van de Roentgentechniek hebben de Philips Laboratoria zich onderscheiden door een opeenvolging van belangrijke prestaties. Philips wetenschappelijk onderzoek heeft zich hoofdzakelijk in twee richtingen bewogen; de verbetering van het fotografisch beeld en de bescherming van den operateur tegen de gevaren van doorlopend contact met Roentgenstralen.

Het success van Philips op dit gebied en de technische verbeteringen welke zij heeft ontwikkeld in het vervaardigen der apparaten, heeft in groote mate bijgedragen tot de perfectie van de moderne Roentgeninstallatie.

PHILIPS

de oorlog

HEVIG IS ER de laatste weken in Rusland gevochten. Enorm is de kracht van het vierde Duitsche offensief. Met schier wanhopige energie spannen de Duitsche legers zich in om nog vóór den winter een beslissenden slag te leveren. Met spanning richten wij onze blikken naar het Oosten om de krijgsverrichtingen te volgen. Sneller klopt ons hart van vreugde als de Duitsche opmarsch in een of andere gevaarlijke richting tot stilstand is gebracht, als nieuwe Russische reserves het front naderen en met succes tegenaanvallen worden ingezet. Hoe trotsch zijn wij op onze Russische geallieerden als zij den vijand langen tijd buiten Odessa weten te houden, als zij hem kunnen beletten Leningrad in bezit te nemen en zij verklaren Moskou tot het uiterste te zullen verdedigen. En hoe bekruipt ons de vrees als de berichten ons leeren, dat Timoshenko terugtrekt, dat Odessa is ontruimd of dat Budenny wederom een deel van zijn troepen heeft moeten terugnemen. Het zijn dagen van spanning, er zijn groote dingen aan het gebeuren. Hoe beter de Russen zich houden, hoe meer de geallieerde eindoverwinning nabij komt.

Om de Russische operatiën juist te kunnen beoordeelen, moeten wij goed beseffen wat van de Russen verwacht moet worden, waarover wij ons mogen verheugen en welke gebeurtenissen ons met zorg moeten vervullen. Is het werkelijk zoo belangrijk als Leningrad stand houdt en moeten wij heusch in onrust verkeeren als de Russen terugtrekken? Het doel van deze regelen is om deze vragen zoo goed mogelijk te beantwoorden. Wij stellen daarbij voorop de conclusie, welke wij in een vorig artikel trokken, n.l. deze, dat de Duitschers in Rusland een tegenstander hebben gevonden, die zijn weermacht modern heeft georganiseerd en uiterst en begrip toont voor de hedendaagsche methode van oorlogvoering.

De veldtocht in het Oosten duurt nu reeds bijna vier maanden. Aanvankelijk zijn de Duitsche colonnes over het geheele front snel gevorderd. Dat was toen zij oprukten in den rand van buffergebieden, welke Rusland vóór het conflict zorgvuldig voor zijn Westgrens had gerangschikt. In die streken boden de Russische troepen slechts een zwakken tegenstand, juist voldoende om den Duitschen opmarsch te vertragen en zóóveel tijd te winnen, dat de Russen op hun eigen terrein den tegenstand weder konden organiseren en de veel tijd kostende mobilisatie hunner enorme reserves konden aanvangen. Dit was de periode der strategische vertraging. Daarna kwam de strijd in een ernstige phase. De tegenstand van den verdediger werd krachtiger, de opmarsch vorderde trager. De Duitschers pasten hun beproefde methode toe: het zwakste punt opzoeken, er krachtig door heen slaan, snel zoo ver mogelijk doorstooten en trachten den vijand te omsingelen. Zij hadden succes en kwamen vooruit, maar duidelijk bleek dat de verdediger zijn vak verstond en gebruik maakte van de groote ruimte waarover hij de beschikking heeft. Het eene offensief na het andere liep vast, omdat de tegenstand der Russen zoo krachtig was, het

Duitsche materieel te veel werd verbruikt en de aanvoer van al het noodige over de groote afstanden te moeilijk werd. Bovendien werden de verbindingslijnen bedreigd door achtergebleven Russische troepen en vonden de oprukkende Duitschers in de veroverde gebieden alles vernield wat maar te vernielen was. De Duitsche operatiën werden aanmerkelijk vertraagd, de Duitsche aanvalskracht werd meer uitgeput dan men had meenen te mogen verwachten. Daarenboven gelukte het slechts in enkele gevallen—zooals bijvoorbeeld bij Kief—om groote deelen van de Russische legers te omsingelen en buiten gevecht te stellen. Intusschen dwong de tijd, de winter naderde en het Duitsche prestige had overwinningen nodig. Het vierde groote offensief werd begin October ingezet. De Duitschers zetten er alles op en spanden hun uiterste kracht in om vooruit te komen. Timoshenko moet zijn troepen terug nemen en Moskou wordt bedreigd. In het Zuiden wordt de Dnjepr overschreden en wordt het offensief naar de Don voortgezet. Bij Leningrad ziet men de spanning echter afnemen.

Waar gaat het nu om in Rusland? Wat willen de Duitschers bereiken en waarop moeten de Russen hun streven richten?

Dit zijn de vragen, welke alles beheerschen.

De Duitschers willen rust in Rusland. Zij hebben nog meer militaire vraagstukken op te lossen in de wereld, waarvoor zij hun weermacht hoog nodig hebben. Dat beteekent dus, dat zij enerzijds van de Russische strijdkrachten zoo weinig mogelijk last willen hebben en anderzijds zoo veel mogelijk van de Russische hulpbronnen willen profiteren. Het volledigst zou dit doel bereikt zijn als Rusland zijn tegenstand opgaf, als het Russische volk murw zou worden en de strijd als nutteloos zou gaan beschouwen, als een Russische "Vichy"-regering tot overgave zou besluiten. De kans daarop schijnt echter gering. De eenheid der Russen blijkt groot; hun strijd is niet zonder succes geweest en het uitgestrekte land biedt nog vele mogelijkheden.

in rusland

Slechts een uitermate snelle opmarsch en zware Russische nederlagen zouden een instorten van het moreel hebben kunnen veroorzaken. De val van Moskou zal zeker een grooten moreelen indruk maken, maar dat hij een ineenstorting kan veroorzaken, gelooven wij niet. Nochtans is het voor Hitler noodig het te probeeren. Voor zijn prestige moet Moskou vallen. Nu hij zich eenmaal tot Moskou heeft gericht, zou het hem enorme schade doen wanneer hij den winter buiten Moskou's poorten zou moeten doorbrengen. Zuiver militair gezien is voor de Russen de val van Moskou niet zoo verschrikkelijk, mits de stad maar niet onbeschadigd in Duitsche handen valt, en mits—en dit is het voornaamste—er maar geen catastrophale vernietiging van Timoshenko's legers mee gepaard gaat. Rusland moet doorvechten, het mag den Duitschen legers, die met groote—wellicht met de uiterste—krachtinspanning opereeren, geen rust gunnen. Verlies van land, verlies van steden, dat alles is van secundair belang, indien slechts de gevechtvaardigheid der Russische troepen behouden blijft. Wordt die vernietigd, dan heeft Rusland den oorlog verloren. Standhouden in een vooruitgeschoven positie moge in sommige gevallen van tijdelijk belang zijn, zoodra het gevaar voor omsingeling op groote schaal met groote verliezen dreigt, is het funest. Dan moet de Rus terugtrekken, zijn troepen redden, zijn gevechtsskracht bewaren. Terugtrekken is Ruslands nationale strategie, terugtrekken in het onmetelijke Rusland vernietigt op den duur de kracht van den vijand. Bijna zou men het hier een aanvalswijze kunnen noemen. Dit gold in de dagen van Napoleon, dit geldt ook thans. Met één verschil echter. In het moderne leger beteekent behoud van gevechtswaarde niet alleen behoud en aanvulling van mankracht, maar in meer belangrijke mate dan vroeger aanvulling van materieel. En bij het terugtrekken der Russen gaan belangrijke industriegebieden verloren, waardoor de aanvulling met modern oorlogsmaterieel in gevaar raakt. Zeker, er zijn nog niet te verwaarloozen industrieën—als bijv. in de Oeral—, welke voorloopig nog buiten het bereik van de Duitsche wapenen liggen, maar een modern leger heeft veel nodig en stelt hoge eischen.

Rusland moet daarom een steeds hooger wissel gaan trekken op den aanvoer van oorlogsmaterieel door zijn vrienden Engeland en Amerika. Al moge de Britsche en Amerikaanse productie in staat zijn in de groote behoeften van Rusland te voorzien, het transport blijft bijzondere moeilijkheden opleveren. Daarom is het zoo belangrijk, dat de weinige aanvoerwegen open blijven. Vooral die door Perzië en den Kaukasus is van enorm belang en het zal van wijs inzicht getuigen als de Russen met de Britsche bondgenooten er alles op zetten om de verbinding door de Kaukasus open te houden, waardoor tevens de rijke olievelden aan het bezit der Duitschers worden onttrokken.

Groot-strategisch bezien gaat het er dus voor Rusland in hoofdzaak om zijn legers te redden van vernietiging en de verbinding met de bondgenooten open te houden. Zolang aan deze voorwaarden wordt voldaan behoeft men zich niet ongerust te maken over den uiteindelijke afloop van den strijd in het Oosten. Terugtrekken schadt niet, integendeel!

★ **KAMPKIEKEN** ★**Ochtend Impressie**

AUTOMATISCH NEEM ik de eerste draai links. Spieren en hersens werken nog niet in harmonie. Zeven uur 's morgens, 07,00 in de gevechtsbevelen. De droomloze nacht geeft aarzeland den geest terug aan het lichaam. Of omgekeerd misschien. Het kamp is stil. Heel stil. Nu nog. Echter niet lang. Mijn ochtendveld-loopje voert me langs de eetzaal. De stemmen van het allang in bedrijf zijnde keukenpersoneel mengen zich reeds met onbestemde geluiden van de ontwakende troep. Een soldaat, op weg naar het waschlokaal, grinnikt goedmoedig. De glimlach, die ingewijde Nederlandsche superieuren nog vaak razend maakt. Ik stel me voor, dat Duitsche bezettingstroepen onplezierig droomen van grinnikende Hollanders. Deze soldaat raadt me aan "het kalm an te doen". "De pap is nog niet klaar, karel". Ik lach terug. Nog venijniger dan hij. Tuin . . . barak . . . barak . . . barak . . . Zelfs hierin discipline volgorde. De tuinen herbergen een merkwaardig mengelmoe van geraniums, roode kool, gladiolen, sla. Alles groeit best, behalve de sla. "Er zit een wurm in die kleereklei, die de sla vanonder opvreet", doceerde een expert eenige dagen geleden. Warme douche nu. Dankbaar voor de luxe. Rare oorlog toch, met al maanden lang warme douches op ieder gewenscht tijdstip van den dag. De bewegingsoorlog heeft voordeelen ten opzichte van het verouderde loopgravensysteem. Ik gun

de moffen hun winter in Rusland. Van harte. Opschieten. Moet op tijd zijn. Aankleeden, ontbijt, uitrusting omhangen. Natuurlijk wil het touwtje van 't gasmasker niet direct door de lus op mijn rug. Lam touw; pesterig ding. Toch weer makkelijk als alles op de voorgeschreven wijze is omgord. Dat touw ontlast de schouders van het gewicht van het gasmasker. Deze uitrusting drukt belangrijk minder dan de Hollandsche.

Aantreden. Rapport. Ordonnansen op motoren scoren "near misses" op alle rangen en standen.

Nog enkele bevelen, dan zit iedereen in de voertuigen. Motoren slaan aan. We rollen. De ordonnansen, transport officier, voorhoedecompanie, staf met hoofdmacht passeeren de eigen verkeerspolitie aan den ingang. De pantserwagens en carriers zijn als verkennend orgaan reeds vooruit.

"We're off" voor een nieuw rendez-vous met gewaardeerde tegenstanders.

**Elke Engelse vriend
van ons land**

behoort de "Voice of the Netherlands" te lezen, en het is Uw taak ernaar te streven dat dit doel wordt bereikt.

**Indien ge de
"VOICE OF THE
NETHERLANDS"**

niet meer ontvangt

abonneert u dan op dit weekbladje. Ge zult den inhoud met belangstelling lezen, zelfs na wat ge reeds kunt lezen in *Vrij Nederland*, en ge dient het Nederlandsch belang door er uw Engelse vrienden voor te interesseeren.

★ **boeken** ★**Nederland in den Oorlog**

EENIGE WEKEN geleden is een boekje in het Engelsch verschenen over Nederland in oorlogstijd. De schrijver is de journalist Ashton en het is getiteld "The Netherlands at War" (Routledge, 5/-). Het geeft een kort overzicht van hetgeen Nederland met zijn overzeesche gebiedsdeelen in den strijd voor de gemeenschappelijke zaak der geallieerden verricht. Voor Nederlanders bevat het boekje niet veel nieuws, maar het geeft een goede samenvatting van alles wat gedaan wordt, en kan als zoodanig ook Nederlanders van dienst zijn. In de eerste plaats echter is het voor Engelschen geschreven, die immers over het algemeen weinig van Nederland's aandeel in dezen oorlog afweten. Het werk van Nederl. Oost en West Indië wordt voorop gesteld. Er wordt beschreven, welke vele grondstoffen, die van belang zijn voor de oorlogvoering, deze gebieden leveren, zooals bijv. de bauxiet van Suriname, rubber etc. van Ned. Oost Indië, de petroleum van Curaçao, enz., enz., en ook andere goederen, bijv. thee, koffie, tabak, enz. Vervolgens wordt verteld van de directe hulp, die Nederland zelf geeft: door onze marine en niet te vergeten onze koopvaardijvloot. Het slothoofdstuk handelt over het lijdelijk verzet, dat de Nederlanders in Holland bieden aan den Duitschen overheerscher, zij het dan ook dat dit verteld wordt op een zeer beknopte, maar boeiende wijze.

Wij hopen, dat het boekje in handen van vele Engelschen moge komen, die dan zullen beseffen, welk een enorme hulp het nog vrije Nederland daadwerkelijk geeft. Na lezing realiseren wij Nederlanders eens te meer, hoe goed het geweest is, dat de Nederlandsche Regeering haar zetel naar Londen verplaatst heeft.

Prof. Gerbrandy, onze minister-president, voorzag het geïllustreerde boekje van een waardeerdend voorwoord.

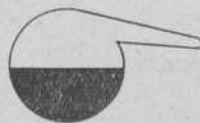
★ ★ ★

W. J. BUSH & CO. LTD.

Ash Grove, Hackney, London, E.8, England

ZIJN IN ALLE deelen van de wereld bekend om hun aroma's, oplosbare en vruchten essences, vluchtige oliën, bloemen-essence-mengsels, kleurstoffen voor alle soorten van voedingsmiddelen en parfumerieën, synthetische chemicaliën en drogerijen.

WIJ ZIJN in staat een smaak of een geur te geven aan elk product. Indien ge moeilijkheden ondervindt bij het verkrijgen van hetgeen gij wenscht bij uw normalen leverancier, zullen wij gaarne voor u maken wat gij wilt hebben, indien ge ons monsters toezendt.

SCHRIJFT AAN HET BOVENVERMELDE ADRES, OF AAN ONZE AGENTEN:

WILDING EN CO.
Tanah Abang West No. 8
BATAVIA, C.
JAVA

WILDING EN CO.
Kazernestraat 42-44
SEMARANG
JAVA

WILDING EN CO.
Paradestraat 21
SOERABAJA
JAVA

N.V. HANDEL MIJ.
"DELI-ATJEH"
MEDAN & BELAWAN
SUMATRA

★ ★ ★

ONZE BRIGADE

GAAT "DEN BOER OP"

Piepers jassen en piepers rooien....

BIJ AL HET gemopper over de kwaliteit van het weer, deze zomer—en wij hopen door deze verklaring den vijand niet op de hoogte te hebben gesteld van gegevens die hij op andere wijze toch reeds lang in zijn bezit heeft—moeten wij ronduit erkennen, dat de boeren de weergoden ontzaglijk dankbaar zijn. Want de tweede oorlogsoogst van Engeland is een record geworden.

Over den landbouw in Engeland zouden boeken te schrijven zijn—en misschien zal de tijd nog wel eens aanbreken, waarop Nederlandsche deskundigen den Engelschen boer met andere oogen zullen aanzien, dan zij tot nog toe plachten te doen. Want de boer is in dit land tot nog toe als een stiefkind behandeld. "Na den vorigen oorlog verloor Italië den vrede en de Engelsche boer zijn land," zooals Engelschen zelf verklaren.

Ditmaal ziet het er naar uit, dat de autoriteiten niet zullen vergeten wat de boer in oorlogstijd voor zijn land heeft gedaan, en de schitterende oogst van 1941 is een voldoening geweest voor den ondernemingsgeest van regeering, landman, landvrouw en de meisjes van het landleger. Deze meisjes hebben werk van onschatbare beteekenis gedaan, maar niemand had kunnen voorzien, dat het zó'n formidabele oogst was, die binnengehaald moest worden.

Dus kwam het echte leger er aan te pas. Engelsche en geallieerde troepen—onder wie zich heel wat mannen met rijke ervaring op dit gebied bevonden—werden opgetrommeld om een paar dagen het Bren-geweer voor de hooivork te verwisselen.

In het "ergens in Engeland" waar wij manschappen van de Nederlandsche Brigade aan het werk zagen, wisten onze mannen van aanpakken, en de eigenaar van de groote boerderij, waar zij werkzaam waren, was vol lof. Geen wonder: er waren een paar Limburgsche jongens bij, die net een paar dagen tevoren tegen elkaar hadden gezegd, dat ze voor de variatie wel weer eens een ploeg in hun handen wilden hebben. Een ploeg werd het wel niet, maar ze hebben toch geruimen tijd hun verlangen naar het boerenleven kunnen bevredigen. Tijdens ons bezoek was de hoofdtak voor het contingent Nederlanders om een aardappelveld "schoon te maken". De piepers moesten uit den grond, die eerst degelijk was losgewoeld.

Een soldaat schijnt altijd met piepers overhoop te liggen; of hij bezingt zijn leed, wanneer hij ze moet jassen, en ditmaal moest hij ze rooien bovendien. Maar de mannen hadden plezier in het werk, en hadden bovendien de voldoening, dat de oogst bij karrevrachten naar de markt kon worden vervoerd.

Het viel overigens niet mee, want al zijn deze mannen door hun moderne training heusch wel gehard, deze inspanning was weer van geheel anderen aard, en de onderbreking voor een flinke slok koffie was verdiend.

Later op den dag kwam inderdaad de hooivork er aan te pas—een gymnastische oefening die overigens lijnrecht inging tegen de houding, waarin de mannen 's ochtends de aardappelen hadden gerooid. Maar ook dat mocht niet hinderen. De karwei werd afgewerkt, en goed ook!

De Engelsche landbouwers, die de

mannen van onze brigade te gast hebben gehad, hebben in die dagen werk te zien gekregen, dat op zichzelf de beste propaganda is voor de degelijkheid van het Nederlandsche volkskarakter.

De Koninklijke Nederlandsche Brigade op het land : boven : aan het hooien ; midden : met behulp van een gemotoriseerden aardappellichter worden de knollen uit den grond gehaald, die misschien later in de keuken gejat worden onder : middagpauze : de koffie en de boterhammen komen voor den dag, en het smaakt best !

(Fotoreportage "Vrij Nederland" Copyright)

PRIZE MEDALS

DE
KLEINE
HINDOO

Vraagt
proefzending

Een halve eeuw reeds wordt de buigzame, vlot schrijvende kleine HINDOO pen in Nederlandsch Indië en elders gebruikt. Er zijn nog voorraden beschikbaar om aan de groote vraag te voldoen.
gefabriceerd door de "Waverley Pen People"

MACNIVEN & CAMERON, LTD.,
WAVERLEY WORKS · EDINBURGH

MELTONIAN
SCHOENSMER EN-WAS
VOOR TE VREDEN
VOETEN

Agenten in Nederlandsch Oost Indië
G. C. SAW & CO.
27, KESAWAN, MEDAN
SUMATRA'S OOSTKU

Chloride & Exide

BATTERIJEN
VOOR ELK DOEL

Wij kunnen nog altijd orders voor export in elke grootte aannemen. Vraagt om inlichtingen of verzoekt toezending van catalogi en prijscuranten bij onderstaand adres.

Chloride BATTERIJEN
voor elektrische centrales, particuliere woningen, bioscopen, enz.

Exide-Ironclad BATTERIJEN
voor elektrische rijtuigen, elektrische Diesel-treinen, schepen, enz.

Exide BATTERIJEN
voor auto-starters en -verlichting, radio ontvangst en -uitzending, geluidsfilms enz.

VERVAARDIGD IN DE GROOTSTE BATTERIJ-FABRIEKEN IN HET BRITSCH RYK

THE Chloride
ELECTRICAL STORAGE CO. LTD.
GROSVENOR GARDENS HOUSE, GROSVENOR GARDENS LONDON SW1.
CABLES: CHLORIDIC LONDON

op den luisterpost

Radio Parade voor Nederlanders

RADIO ORANJE is aan de B.B.C. veel dank verschuldigd, want zonder haar medewerking zou men weinig hebben kunnen uitrusten, al heft het feit, dat men bondgenoot is, wederzijdse verplichtingen van bijstand op. Die verplichting tot erkentelijkheid zal nog wel groter worden, omdat, naar ik dezer dagen hoorde, uitbreiding van den werktijd van Radio Oranje in overweging is. Tot dusver zond R.O. zooals men weet, 's morgens een herhaling uit van het programma van den vorigen avond. Er wordt nu aan gedacht (al is het nog geenszins definitief), proeven te nemen met nieuwe programma's in den morgen; dus geen regelmatige herhalingen meer.

Een van de denkbeelden die men dan zou willen verwezenlijken, is een wekelijksche uitzending voor de rijpere jeugd van 16-25 jaar. Ik geloof, dat deze uitzendingen een groot succes in Nederland zouden kunnen worden, indien men er bijvoorbeeld in slaagde om tot uitdrukking te brengen wat de spes patriae onder "Nederland" verstaat, wanneer het instemt met de leuze: Nederland zal herrijzen!

De Nederlandsche jeugd is tot den 10den Mei 1940 zeer beslist geweest in haar afkeer van alles wat maar eenigermate naar dictatuur, door wien ook, zweemde. Alle berichten omtrent het politieke leven in bezet Nederland wijzen er op, dat deze gezindheid bij de jeugd geenszins veranderd is, al zullen er zeker wel uitzonderingen te vinden zijn. Uiteraard zullen de denkbeelden omtrent het toekomstige vrije en verdraagzame, democratische Nederland rijper zijn bij de jonge menschen, bij wie reeds actieve belangstelling voor deze zaken vóór den 10den Mei 1940 bestond.

Engeland heeft dus nu ook zijn "spookstem" die probeert tusschen de nieuwbberichten door schampere opmerkingen onder de aandacht der luisteraars te brengen. Deze interrumpeerende vent is heelemaal niet geestig, het tegendeel van ad-rem en hem ontbreekt het bittere venijn, dat den Rus kenmerkte, die de Duitsche uitzendingen stoorde.

Waar staat de storende zender? Vermoedelijk ergens in Frankrijk, niet in Nederland, zooals sommigen aanvankelijk dachten. En zeer waarschijnlijk is deze poging van de Italianen uitgegaan. Want sinds enkele weken zit er op de Italiaansche zenders ook een spookstem, die tot verzet tegen Mussolini oproept. De Italianen beweren, dat die spookstem nummer drie uit Engeland komt... en de Engelschen zeggen ja noch neen. Het spookt dus wel in den aether tegenwoordig, maar het aantal spoken zal nog wel groter worden. Want, als zoo een kunstje eenmaal is gelukt, dan pleegt het eindeloos te worden herhaald.

Intusschen staat één ding nu wel vast: de uitwerking van die spook-

stemmen wordt door de dictatoriale regeeringen zeer gevreesd, anders zouden ze er zelf nooit toe zijn overgegaan. Maar hier in Engeland trekt niemand zich er iets van aan. Radiospoken zijn nl. alleen maar erg voor hen, die in het duister der dictatuur hun sinister bedrijf uitoefenen.

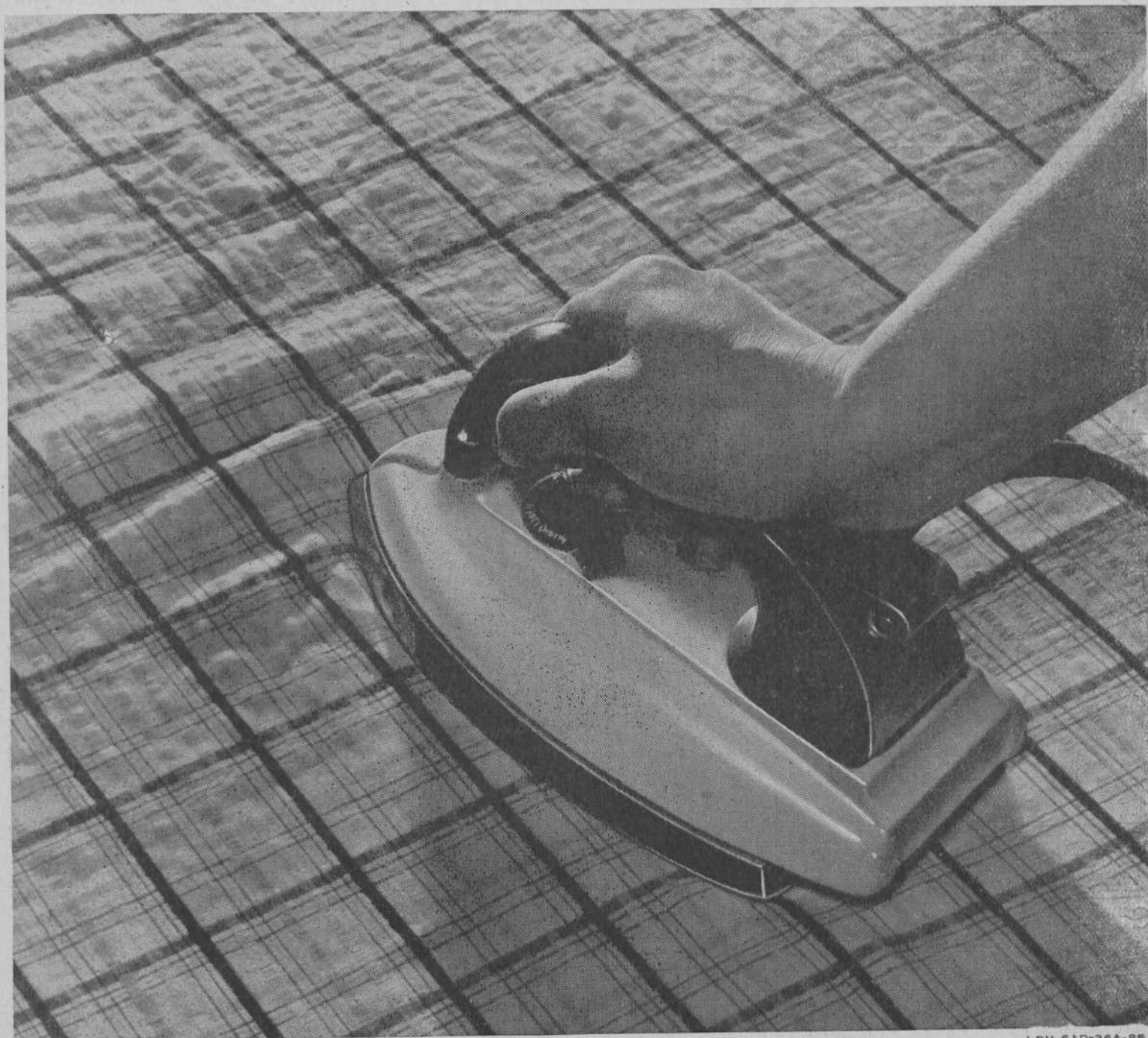
Radio Boston wordt tegenwoordig erg gestoord—op zich zelf een compliment, want een zender, die den vijand geen kwaad doet, ondervindt ook nooit storing. De menschen, die aan de touwtjes van den Boston-zender trekken, zijn nu aan het peinzen gegaan op middelen om dat storen te verhinderen. Een van die middelen mag ik niet verklappen, maar een ander wel. Men gaat Boston een flink stuk sterker maken, zoo sterk, dat, storing of geen storing, de ontvangst in Nederland kei-hard wordt. Bovendien krijgt Boston er nog een golflengte in den 31 Meter band bij en ten slotte denkt men over een herhaling der uitzendingen, zoodat Nederland het programma van den vorigen avond nog eens 's morgens om 7 uur kan beluisteren.

Uit deze enkele mededeelingen blijkt wel, dat Nederland in den aether ook niet zit te dutten. Ik heb over den Boston-zender nog een paar nieuwtjes, maar die bewaar ik tot een anderen keer: wat in een goed vat is, verzuurt niet.

"Anderhalve maand geleden was ik nog in Nederland en nu ben ik zoo gelukkig om bij de Nederlandsche Brigade, genoemd naar onze geliefde Prinses Irene, te kunnen dienen. Meneer Blokzijl, Maandagavond hoorde ik Uw praatje voor de radio en nu wil ik als Nederlander, die nog voor zoo kort in het vaderland was en dus kan oordeelen, U iets zeggen. Het is me een genoegen je te kunnen mededeelen, dat elke Nederlander walgt van jouw verraderlijke taal... aldus begon een der uitzendingen van Radio Oranje op Donderdag 16 October. De spreker was een jong soldaat uit onze Brigade. Kersversch naar Engeland overgestoken, wiste hij voor den microfoon alle haat en verbittering, die hij, mét miljoenen anderen, zoo lang had moeten verkroppen. Geen mooie microfoonstem, soms werd de woede hem te machtig, zoodat hij struikelde over zijn eigen woorden, maar juist daardoor was hij echt en direct. Het was bezet-Nederland zélf dat sprak! Hoe snijdend was de hoon in de woorden: "Diep in je boosaardig hart, zoek maar eens goed, tril je al een beetje van angst. Is het niet Blokzijl? ... Ik weet niet wat ik je moet aanraden Blokzijl, je bent straks nergens meer veilig. Je denkt toch al niet aan zelfmoord, vrindje?"

Zulke uitzendingen verdienen: een tien met een griffel!

★ ★ ★

LBU 61D-36A-85

wanneer het strijken te lang duurt . . .

Er wordt wel eens gezegd dat een vrouw nooit klaar is met haar werk en menig huisvrouw zal hiermede instemmen. Lever Brothers & Unilever zijn er altijd op uit ieder onderdeel van het huishoudelijke werk te bestudeeren, teneinde daarvoor de beste werkwijze te vinden: de beste manier om in den kortsten tijd en met de minste moeite het beste resultaat te bereiken. Strijken bijvoorbeeld — het lastige en vermoeiende werk, dat na iedere wasch moet gebeuren. Het lijkt overdreven dat een onderdeel als dit, zooveel onderzoek en studie zou rechtvaardigen en dat er ingewikkelde apparaten gebruikt moeten worden, om iedere streek van het ijzer na te gaan. Toch werd eerst met behulp van graphische voorstellingen vastgesteld dat de meeste huisvrouwen niet op de beste manier strijken; dat ze veel te veel energie verspillen en dat het in minder tijd gedaan kan worden. Behalve de tijd welke verloren gaat, maakt de huisvrouw zich te

moe, door — zooals bij de proefnemingen bleek — te veel onnoodige bewegingen met het ijzer te maken. Door middel van voordrachten en demonstraties leert Lever Brothers & Unilever de huisvrouwen de beste en vlugste manier van strijken, waardoor tenslotte miljoenen uren van moeizame arbeid worden bespaart. Door deze voortdurende studie van alles wat tot het huishoudelijke werk behoort en door de resultaten ter beschikking van het publiek te stellen, helpt Lever Brothers & Unilever de dagelijksche taak van talloze huisvrouwen prettiger en minder vermoeiend te maken.

LEVER BROTHERS & UNILEVER

—in dienst van de volkeren der aarde

FAMILIEBERICHTEN

Teneinde Nederlanders in staat te stellen familie en vrienden op de hoogte te houden van mededeelingen uit den familie kring, kunnen in deze rubriek aankondigingen van diversen aard tegen een gereduceerd tarief van 1 shilling per 6 woorden worden opgenomen. Dit moet bij vooruitbetaling worden voldaan.

De Heer en Mevrouw Saal van Zwanenberg geven kennis van het voorgenomen huwelijk op 29 October 1941, van hun dochter

IRENE

met den Heer H. W. Hannivoort.

Res. Off. bij de Kon. Ned. Weermacht.

Geen ontvangdag. Eenige en algemeene kennisgeving.

Wij geven met groote blijdschap kennis van de geboorte van een dochter genaamd:

ALIDA JOHANNA OLGA

18 October 1941, J. J. van Groningen
County Hospital, J. E. van Groningen-Haarlem.
Haverfordwest.

NEDERLANDERTJES

KLEINE ADVERTENTIES

Teneinde Nederlanders in staat te stellen werk te vinden, hun werkring uit te breiden of anderen Nederlanders een positie aan te bieden, kunnen in deze rubriek aankondigingen van diversen aard tegen een gereduceerd tarief van 1 shilling per 6 woorden worden opgenomen. Het verschuldigde moet bij vooruitbetaling worden voldaan.

ENGELSCHER DAME WONENDE Stanmore, North London, wenscht kennismaking met Hollandsche dame of heer om eenige uren per week conversatie in het Hollandsch te voeren in ruil voor conversatie in Engelsch. Brieven onder No. 384 van dit blad.

WIE STELT BELANG in een vertrekend missionaris? Brieven onder No. 385 van dit blad.

ENGLISHMAN WITH little knowledge of Dutch wishes to exchange conversation with Dutch subject living in North-West London. Write to Box No. 386 of Vrij Nederland.

OP HOLLANDSCH kantoor te Londen wordt voor spoedige indiensttreding gevraagd Hollandsche jongedame bekend met kantoorwerkzaamheden en machineschrijven. Brieven onder No. 387 van dit blad.

HOLLANDSCHE DIENSTBODE gevraagd, goed Engelsch sprekende, goed kunnende koken en huishouding besturen, voor 2 heeren, werkster aanwezig, veel vrije tijd, 25/- per week. Adres: Mr. Kropveld, Bourne Court, Bourne End, Bucks.

GEVRAAGD HUIZH. hulp voor een paar uur per dag in flat nabij Marble Arch. Brieven onder No. 388, van dit blad.

A CONTANT TE KOOP GEVRAAGD

Leica, Contax, Rolleiflex en andere miniatuur camera's. Ook eerste klasse microscopen.

Hoogste Prijzen worden betaald

Groote keuze van de beste fotografietoestellen in onze verkoopafdeling.

CITY SALE & EXCHANGE (1929) Ltd.
No. 2, POULTRY, CHEAPSIDE, E.C.2.
Tel.: CITY 1125.

De

Hollandsche
middag van 1 Nov.

"De Watergeus" zegt onomwonden, wij krijgen ze wel de nazi-honden

DEZE WOORDEN HEBBEN U ongetwijfeld vaak met genoeg in de ooren geklonken, wanneer zij tijdens het Radio-Oranje-programma uit Uw toestel de kamer werden in geslingerd. In het programma, dat Zaterdagmiddag 1 November in het Cambridge Theatre te Londen zal worden uitgevoerd, zult ge tijdens de uitzending van Radio Oranje ongetwijfeld deze woorden weer hooren en ditmaal ook zien zeggen. Trouwens ook de andere omroepers van "De Brandaris" en "het B.B.C. Nieuws" zult ge in levenden lijve op het tooneel zien verschijnen en dan precies, zooals zij elken dag weer naar Nederland en de zeelieden uitzenden, tijdens hun werk. De studio's van B.B.C., Radio Oranje en De Brandaris worden Zaterdagmiddag voor enkele uren overgeplaatst naar het Cambridge Theatre ten einde den 1.200 Nederlanders in de zaal eens een kijkje te geven in de radio-keuken zelf. Er zijn nog meer attracties. Is het niet belangwekkend eens een uitzending van de Watergeuzen mee te maken? Jetje te hooren zingen en Jaap de N.S.B.-ers in de maling te zien nemen?

En dan het langzamerhand vermaard geworden militaire orkest van De Koninklijke Nederlandsche Brigade, een speciaal voor dezen middag gearrangeerd optreden van "Vrijbuiters" en niet te vergeten het soldaten-cabaret "Tyl Uylenspiegel" in zijn nieuwste non-stop-show, waarmee de laatste maanden zooveel succes is behaald in alle deelen van Engeland. Het wordt Zaterdagmiddag 1 November een echt Nederlandsche middag in het Cambridge Theatre te Londen. Zorgt, dat ge tijdig in het bezit zijt van de plaatsen voor U en Uw vrienden, want het gaat hard met den voorverkoop. Bestelt nog heden Uw plaatsen bij Vrij Nederland, 7 Park Lane, W.1, telefoon GRO 4666 en zorgt tijdig aanwezig te zijn, aangezien precies op tijd begonnen wordt.

De opbrengst van den middag komt ten goede aan het Welfare Committee for the Netherlands Fighting Forces en O & O.

PERZISCHE TAPIJEN
168 BROMPTON ROAD, LONDON, S.W.3

(2 minuten van Harrods. Tel. KEN. 9878)
VRAAGT OFFERTES

Wilt u een auto koopen?

THE CAR MART LTD., een van de oudste organisaties in de Britsche auto-industrie, staat tot uw beschikking. Wij bieden u een keus voor elke beurs.

Schrijft of telefoneert:

CarMart Ltd.

320 Euston Road, London, N.W.1. Tel.: EUS 1212
146 Park Lane, London, W.1. Tel.: GRO 3434

**LACIGALE
RESTAURANT**

VOORHEEN KETTNER.

29, Romilly St., Soho, W.1
ZONDAGS GEOPEND • Tel.: GER 3437

Onder dezelfde directie als

Restaurant Français LA COQUILLE.

79, St. Martin's Lane, W.C.2
ZONDAGS GESLOTEN. Tel.: Temple Bar 9766

STRATTON STREET

PICCADILLY, W.1

Telephone, Mayfair 7807-9

Le Coq d'or Restaurant

onder persoonlijk toezicht van

HENRI SARTORI en E. BERTHAUD
EIGENAARS

ZALEN VOOR KLEINE EN GROOTE PARTIJEN
ONTVANGSTEN, COCKTAIL PARTIJEN, ETC.

DE AVONTUREN VAN BANGERD EN FLINKERD

38. De revolutie

Zoo liepen in duisteren tropennacht,
De oproermakers heel sluipend en zacht,
Naar waar de vuren lagen te branden,
Die door hun hitte het ijs verbandden.
Toen riep de ex-minister: "Gauw, maar kom,
Gooi al die heetwaterpotten snel om!"
En met een geweldig sissend geluid,
Doofden de vuren toen allemaal uit.

Nauwelijks was toen daar die wandaad geschied,
Of reeds werd het kouder, zooals ge hier ziet.
Leeuwen en tijgers begonnen te rillen,
En papegaaien begonnen te gillen.
Flinkerd, die nog voor zijn hut zat te rooken,
Dacht: "Ik moet weer in het vuur eens gaan poken."
Hij ging er heen en zag wat was gebeurd.
Doch reeds werd hij plotseling het woud in gesleurd.

Daar waren de oproermakers bijeen.
Zooveel tegen een; dat was wel erg gemeen.
Ze zeiden: "Wij houden Flinkerd hier vast,
Omdat die in Eskimolanden niet past.
Hij maakt het voor IJs-wezens veel te heet.
Dat is thans voorbij. Als je dat nou maar weet!"
Flinkerd die voelde zich daar heel benauwd,
En ondertusschen werd het steeds meer koud.
(De volgende week: Gevangen)

Ernstige
poging

Vrij heden EN Blij heden

.... om vroolijk
te zijn!

Vrijbuiters Knoopt Diplomatieke Betrekkingen met de Sowjet-Unie aan

Opzienbarend Spontaan Initiatief van Nederlander Buiten Regeeringskringen

NOGAL GERAAKT, omdat hij nooit op de Sowjet-ambassade op de thee of iets beters gevraagd was, begaf eergisteren Vrijbuiters zich op weg naar de legatie van de U.S.S.R., om het heele vraagstuk van de aanknooping van diplomatieke betrekkingen eens aan te knopen.

In den tuin

In den beroemden rozentuin van Ambassadeur Maisky vonden wij den tuinman, een vriendelijken baas, die ons de laatste herfstrozen toonde. "Hier," zei hij, "die is voor U!"

Wij mogen niet

Een ontzettende gewetensstrijd ontbrandde in onzen boezem. Mochten wij, konden wij dezen bloem aanvaarden? Doch de Nederlander won het in ons van den verstandigen mensch. "Nee!" zeiden wij ferm. "Ik heb geen diplomatieke betrekkingen met U. Wel drijf ik handel met U, wel bid ik voor Uw overwinning. Maar een roos is geen handel. Er is niets aan te verdienen. Het is een teeken van hoogachting, van vriendschap, van gelijkgezindheid. En, zooals U weet, hoogacht ik U niet en kan ik nimmer mij vereenigen met het bolsjewistische stelsel. Wat mij betreft, regeert de Tsaar nog!"

Wat de tuinman zei

"Oh," zei de tuinman. "Waar komt U dan vandaan?"

"Uit Nederland," zei ik.

"Natuurlijk," zei de tuinman. "Dat ken ik: Antwerpen en Kopenhagen. Ja, ja... Diplomatieke betrekkingen. Het spijt ons werkelijk oprecht, meneer. U loopt thuis zeker op klompen? En wat bent U daar: kapitalistische uitbuiters of loonslaaf?"

"Vrijzinnig democraat," zeiden wij.

Thee in de ambassade

Doch reeds klonk een Sowjet-Russische stem: "Jack-sonowitsch, thee!"

Mijn zegsman keek op zijn horloge. "Vijf uur, thee," zei hij. "Hebt U niet zin, een kopje mee te komen drinken?"

"Ik was uitgenodigd in de Russische Ambassade! Dat was meer dan welke Nederlandsche minister ook kon zeggen. Doch nogmaals barstte diep in mijn politiek en nationaal geweten de strijd los. "Ja?" "Nee?" "Ja?" "Nee?" Ik telde af op mijn knopen. Met eenig uitzoeken werd het: "Ja!" "Ja!" De knopen zeiden: knoop aan!

Ontvangst

Ik volgde den tuinman door het rozenbed, langs de Sowjet-uren en de Bolsjewistische peterselle tot in de keuken. En welk een keuken. Hier niets van goddeloosheidspropaganda. Alles helder door vele zuiveringsacties. Het tweede kamermeisje bleek niet genationaliseerd, doch verloofd met den tuinman. Doch ook tegen ons was zij niet onvriendelijk.

"Met of zonder melk?" vroeg zij. "Met!" zeiden wij, daarmee het eerste officieele Nederlandsche woord sprekend, ooit nog in een Sowjet-ambassade geuit. De diplomatieke betrekkingen waren aangeknoopt.

Toen even later Mevrouw Maisky om de deur keek, groette zij den tuinman en ook wij kregen een knikje. "Geef den mannen maar wat cake van gister," zei Mevrouw.

Vertrek

Uitgeleide gedaan door het geheele personeel vertrokken wij. "Kom gauw terug," zei het kamermeisje.

En wij balden de hand tot een vuist en zeiden: "Ja!"

Uit de Onderschepte Rapporten van Heinrich Bumke, Nazi-Spion in Engeland

(Vertaald uit het oorspronkelijke geheime Duitsche code ZYXP33015 afd. A. pag. 345 met bijlage)

Hoogvereerde Herr Himmler benevens Mevrouw,

HEB HET HIER in Engeland uitstekend vooral van eten en hoop ik van U hetzelfde want ik weet, lieve hooggeachte Mevrouw, hoe goed Uw geëerde gebraden Zwijnslapjes smaken als ik de hooge eer genoot bij U als gast aan tafel te mogen verkeerden. Doch ter zake:

Voor stichting van Gestapocentrale te Londen is de tijd nog niet rijp, doch ik houd Uw geacht project in goede gedachte en zal U bijtijds laten weten, dus dat is dan voorloopig van de baan.

Hierbij plannen van ontworpen badgelegenheden voor schuikelders benevens een half pond thee en suiker van mijn rantsoen benevens voor Mevrouw een zijden zakdoekje

met geborduurd kijkje op Trafalgar Square.

Zooals reeds gemeld in geheim vorig rapport onrust hier nog steeds stijgende, doch ik reeds in drie weken geen geld meer van U gezien en kan op die wijze niet meer zulke goede berichten blijven zenden dus wacht Uw geëerde cheque of postwissel aan mijn geheim adres per omgaande.

Lucifers zoo schaarsch dat reeds vijf moorden in drie dagen met als motief: lucifers geroofd. Sigaretten ook moeilijk tenzij van Nederlanders, doch zwijgzaam soort; alles wat ik uit hen kon krijgen was critiek.

Tot zoover, geëerde Meneer en Mevrouw en met beleefde groeten ook voor Uw kinderen, Uw d.v., w.g. HEINRICH BUMKE, SPION EERSTE KLASSE.

Het Nieuwe Japanische Kabinet

Geen zetel voor onzen Admiraal

IN WELINGELICHTE kringen in de Japanische hoofdstad heeft het in het algemeen bevreemding gewekt, dat in het nieuwe Japanische oorlogskabinet geen plaats ingeruimd is voor den populairsten admiraal Houmevast Lamelos.

Massavergadering

Bij een massadiner te Tokio heeft de admiraal hierover echter zelf het woord gevoerd. De Admiraal was gekleed in het groot-uniform van de Walorganisatie en sprak o.m. als volgt: "Japan is gereed," aldus de admiraal en hij dronk een slok van zijn Vichy-Frangche cognac. "Gereed voor wat komt en voor wat niet komt. En als het niet komt, zullen wij komen, ook al zijn we niet gereed. Doch we zijn gereed, ook al komt

het niet" en vervolgens nam de admiraal nog weer een slok.

Bijval

Een gemurmur van bijval weerklonk. Als één man riep de menigte: "Wij volgen U" en ieder bestelde bij den Japanschen kellner een glas cognac.

"Gij zult vragen," aldus de Admiraal, "waarom ik niet in de regeering zit. Ik vraag het mij soms ook af maar ik weet ook het antwoord: deze regeering heeft de vaste taak, oorlog of vrede te maken. Doch ik persoonlijk acht het verkeerd, de Japanische politiek zoo zeer onveranderlijk vast te leggen. Japan is een zeemogendheid. Ook haar politiek moet drijven. Leve het vocht!" riep de admiraal en in één teug sloeg hij de cognac achterover.

SIMPLEX
LASCHDOPPEN
Nederl. Octrooi
VOOR
ELECTRISCHE
GELEIDINGEN

Zijn geregeld verkrijgbaar
Aanvragen aan:

N.V. RAMIE UNION (Enschede)
80 Gorst Road—London, N.W.10

Steunt de Geallieerde
Zaak Door Uitsluitend
te Schrijven met

PERRY
Kroon Pen
No. 120.

PERRY & CO. Ltd., LONDON & BIRMINGHAM.

N.V. INTERNATIONALE CREDIT- EN
HANDELS-VEREENIGING
"ROTTERDAM"

Gevestigd te BATAVIA

Filialen in alle delen van het
Verre Oosten

IMPORTEURS EN EXPORTEURS

Agenturen voor
Scheepvaartmaatschappijen en
Cultuurondernemingen

DIT is het merk van de Imperial Chemical Industries, het groote Britsche chemische bedrijf dat over de geheele wereld bekend is door de initialen "I.C.I." Deze firma, die in 1926 is ontstaan uit de amalgamatie van bekende maatschappijen als Brunner, Mond, Nobel's Explosives, United Alkali en de British Dyestuffs Corporation, beschikt thans over een kapitaal van £74.000.000 en over niet minder dan 73 fabrieken met meer dan 75.000 employé's in Groot-Brittannië. Hierbij zijn niet begrepen de 7.000 employé's van onze maatschappij, die thans onder dienst zijn. De I.C.I. heeft verkoopsorganisaties in Malakka en China en eigen fabrieken in Britsch Indië, Australië en Nieuw Zeeland.

De I.C.I. is waarschijnlijk de voornaamste producent van zware chemicaliën ter wereld. Zij is ook een van de drie grootste fabrikanten van verfstoffen en organische chemicaliën, en een van de grootste vervaardigsters

van niet-ijzerhoudende metalen. Haar aantal producten is legio. Haar jaarlijksche uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek lopen in de £700.000. Dat is een feit dat indruk moet maken. Het is het meest welsprekende bewijs ervoor dat de I.C.I. zorgen noch geld spaart voor intensief experimenteel onderzoek met het oog op de toekomst, waardoor de I.C.I. in staat wordt gesteld haar concurrenten voor te blijven en waardoor belangrijke uitvindingen worden gedaan. Dit beteekent dat achter typisch-Britsche qualiteit in de fabriek het meest nauwgezette laboratoriumwerk staat.

In de volgende nummers van *Vrij Nederland* zal de I.C.I. eenige van de meest belangrijkste aspecten van haar werk in beeld brengen.

Wanneer ge haar merk ziet, kunt ge ervan overtuigd zijn dat het beteekent dat ge te maken hebt met het beste dat de chemische industrie kan leveren.

Imperial Chemical Industries Limited

LONDON, S.W.1.